

JÁ SC'OPLAL LI CAJVALTIC JESUCRISTO LI LA STS'IBA LI JUANE

Ja' sc'oplal ti ipas ta crixchano
li Snich'on li Diose

1 C'alal mu'yuc to'ox vinajel balumile, te ono'ox oy li Jesucristoe, ja' li buch'u a yalbutic li c'u sba yo'on li Jtotic Diose. Te ono'ox schi'uc sbaic schi'uc li Jtotic Diose. Li Jesucristoe ja' Dios stuc. ²C'alal mu'yuc to'ox li vinajel balumile, te ono'ox schi'uc sbaic schi'uc li Jtotic Diose. ³Li Jesucristoe ja' la spas scotol li c'ustic oye. Mu jechuc no'ox i'ayan stuc li c'ustic oye. ⁴Ja' sventainoj cuxlejaltic sventa sbatel osil. Jech ta jna'tic o ti xu' chijcuxiutic o sbatel osil ta sventae jech chac c'u cha'al cuxul o li stuque. Ja' sjamobil jsatic jchiquintic yo' ta jtatic o jcuxlejaltic sbatel osil, jo'otic ti oyutic ta mulil li' ta balumile. ⁵Ja' jech chac c'u cha'al xojobal c'oc' li te xojobian ta ac'ubal ti mu xtup' li c'alal te tsanale. Ja' no'ox jech e'uc li Jesucristoe, ac'o mi mu sc'an xich'ic ta muc' li crixchanoetic li c'alal i'ay li' ta balumile, ta ono'ox xal ti chijcuxiutic o sbatel osil ta sventae, jo'otic ti jch'unojtic ti ja' Cajcoltavanejtique.

⁶Oy to'ox jun jchi'ilcutic ta israelal, Juan sbi. Ja' i'ac'bat yabtel yu'un li Diose. ⁷Tal yal ti ta xtal xa li Jesucristoe, ja' li Cajcoltavanejtique ti ta xac' jcuxlejaltic sventa sbatel osile, yo' jech ac'o sch'unic li crixchanoetique. ⁸Ma'uc jcoltavanej li Juane. Ja' no'ox ti yich'oj tsots yabtel sventa ta xalbe sc'oplal li Jcoltavaneje. ⁹C'alal yacal ta xalbe sc'oplal li Jcoltavanej li Juane, ja' o te iyac' sba ta ilel li Jesucristoe. Ja' ti ta xac' jna'tic ti ja' no'ox ta sventa stuc ti xu' chijcuxiutic o sbatel osile.

¹⁰Li Jesucristoe ja' la spas li crixchanoetique schi'uc scotol li c'ustic oye. Pero c'alal i'ay li' ta balumile, muc bu sch'unic li crixchanoetic ti ja' la spas scotole. ¹¹A schi'inuncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique, yu'un vo'one ono'ox t'ujbiluncutic yu'un li Diose. Pero ep jchi'iltac ti muc bu xich'ic ta muq'ue. ¹²Jcitolcutic li jayvo' la jch'uncutic ti ja' ac'bil yabtel yu'un Dios ti ja' Cajcoltavanejtique, snich'naboxuc xa Dios, xijyutcutic. ¹³Ti jech snich'naboxuc xa Dios xijyutcutique, yu'un lijcha'voc'cutic xa ta ach'. Pero mu jechuc jech

chac c'u cha'al chij'voc'utic ta jtot ta jme'tique. Ti chij'voc'utic ta ach'e, ja' ta sventa li Diose yu'un chisjeltabutic li co'ontique.

¹⁴Li Jesucristoe toj lec yo'on yu'un ja' Snich'on li Jtotic Diose. C'ajomal jun Snich'on. A pasuc ta crixchano jech chac c'u cha'al li jo'otique. La schi'inuncutic ta naclej, jo'oncutic li j'israeluncutique. Iquilcutic ti toj lec yo'one yu'un lec la sc'uxubinuncutic, schi'uc melez scotol li c'ustic laj yalbuncutique.

¹⁵Li Juan li iyac' ta ich'el jo'e, jech laj yalbe sc'oplal li Snich'on Dios ta stojol li jchi'iltacutique:

—Ja' li'i li buch'u laj calboxuc ti ts'acal to ta xtale. Jech laj cal: “Ja' tsots yabtel yich'oj. Li jo'one muc bu tsots cabtel quich'oj. C'alal muc to'ox bu voqu'emune, te ono'ox oy li stuque”, xichi ono'ox —xi li Juane.

¹⁶Li Snich'on Diose toj lec yo'on. Jo'otic ti quich'ojtic xa ta muq'ue, iquiltic xa ti oy slequil yo'on ta jtojtoltique. Yu'un scotol c'ac'al ta xquiltic ti chiscoltautique, ti chijyac'butic slequil co'ontique. ¹⁷Ta sventa li Moises laj ca'itic li smantaltac li Diose, pero muc bu xch'un cu'untic. Ta sventa li Jesucristoe lec xa chijyilutic li Diose yu'un la sch'aybutic o ta j'ech'el li jmultique. ¹⁸Mu junuc buch'u yiloj li Diose. Li Diose c'ajomal jun Snich'on, pero co'ol yo'onic. Li Dios Nich'onile ja' laj yac' ta ilel ti c'u sba li Stote.

Ja' sc'oplal ti laj yalbe sc'oplal Jesús li Juan li iyac' ta ich'el jo'e

(Mt. 3.11–12; Mr. 1.7–8; Lc. 3.15–17)

¹⁹C'alal lic yalbe sc'oplal Jesucristo li Juan li iyac' ta ich'el

jo'e, te ic'otic ta stojol jayvo' paleetic schi'uc li buch'utic la scoltaic ta yabtelic li paleetique. Tacbilic talel yu'un li j'abteletic cu'uncutic li te ta Jerusalem, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' tal sjac'beic li Juan li iyac' ta ich'el jo'e:

—¿Buch'uot? ¿Mi jo'ot ti sc'oplal ono'ox chatale? —xutic c'otel.

²⁰Itac'av li Juane, jamal laj yal: —Mu jo'cun Cristoun ti t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque —xi.

²¹La scha'jac'beic nojtoc: —¿Buch'uot cha'a? ¿Mi jo'ot li Elíasote? —xutic.

Itac'av li Juane:

—Mu jo'cun —xi.

La sjac'beic nojtoc:

—¿Mi mu jo'cot li buch'u ta jmalacutic ti chtal yal li sc'op Diose? —xutic.

Itac'av li Juane:

—Mu jo'cun —xi.

²²La sjac'beic nojtoc:

—Pero ¿buch'uot cha'a? Alun ca'icutic yo' jech che'ot calbecutic li buch'utic la stacuncutic talele. ¿C'usi avabtel cha'a? Alun ca'icutic —xutic.

²³Itac'av li Juane:

—Jo'on jc'oplal li laj yal li Isías li iyal sc'op Dios ta vo'onee. Jech laj yal: “Ta xlic jun jchi'iltic ta israelal, tsots ta xc'opoj ta taqui jamaltic. Jech chal: Ta xa xtal li Cajvaltique. Ja' lec ictaic scotol li c'ustic chopol chapasique, xi ta xalbe li jchi'iltactique”, jech ono'ox laj yal li Isáfase —xi itac'av li Juane.

²⁴Li buch'utic itaqueic talele ja' ochemic ta fariseoal. ²⁵Jech la sjac'beic nojtoc li Juane:

—¿C'u cha'al chavac' ta ich'el jo' mi mu jo'cot ti t'ujbilot yu'un li Dios ti chaventainuncutique, mi mu jo'cot li Elíasote, mi mu jo'cot li buch'u ta jmalacutic ti chtal yal li sc'op Diose? —xutic.

²⁶Itac'av li Juane:

—Li jo'one ja' no'ox cabtel chcac'be yich'ic jo' li buch'utic chictaic li c'ustic chopol tspasique. Yan li buch'u más tsots yabtel yich'oje ja' te achi'uquic pero mu to xavojaquinic. ²⁷Ja' li buch'u ts'acal ta xtale. Li jo'one muc bu tsots cabtel quich'oj. Mu c'usi xu' cu'un ta jcolta o. Ac'o mi sloc'beel xonob, mu xu' chca'i yu'un mu c'usi xitun o —xi li Juane.

²⁸Ja' jech ic'ot ta pasel te ta jteclum Betábara li te ta jot uc'um Jordane, ja' te li yo' bu laj yac' ta ich'el jo' li Juane.

**Ja' sc'oplal ti co'ol schi'uc
schij Dios ya'el li Jesuse**

²⁹Ta yoc'omal laj yil Juan ti te ta xtal Jesús li yo' bu oye. Li Juane jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li te jchi'ucutic:

—Q'uelavilic, le' xa xtal li buch'u ac'bil tsots yabtel yu'un li Diose. Ja' co'ol schi'uc schij Dios ya'el yu'un ta xmile, jech ta xtoj o jmultic jcotoltic ta sp'ejel balumil. ³⁰Le'e ja' li buch'u laj calboxuc sc'oplale. Jech laj cal: “Ja' ts'acal ta xtal li buch'u tsots yabtel yich'oje. Li jo'one muc bu tsots cabtel quich'oj. C'alal muc to'ox bu voq'uemune, te xa ono'ox oy li stuque”, xacutic ono'ox. ³¹Li jo'one mu to'ox xcojtaquin ti ja' Cajcoltavanejtic li vinique. Ja' to icojtaquin li c'alal

laj yac'bun quil li Diose. Ti ba'i tal cac' ta ich'el jo' li jo'one yo' jech ac'o xavojaquinic e'uc, jo'otic li j'israelutic —xijyutcutic li Juane.

³²Jech laj yal nojtoc li Juan li iyac' ta ich'el jo'e:

—Iquil iyal talel ta vinajel li Ch'ul Espíritue co'ol schi'uc jculajte' yilel. Te ic'ot ta sba, jech iyich' o li Ch'ul Espíritue. ³³Li jo'one mu to'ox xcojtaquin. Li Dios li laj yac'bun cabtel ti tal cac' ta ich'el jo'e, jech ono'ox yalobjun: “Li buch'u chavil ti chjul li Ch'ul Espírtu ta sbae, ja' li buch'u chayac'boxuc avich'ic li Ch'ul Espíritue”, xiyut. ³⁴Li jo'one iquil xa. Laj calboxuc xa ti ja' Snich'on li Diose —xijyutcutic li Juane.

**Ja' sc'oplal li buch'utic ba'i laj yic'
ta yajchanbalajeltac li Jesuse**

³⁵Ta yoc'omal te jchi'ucutic nojtoc li Juane jcha'va'alcutic yu'un yajchanbalajeltacuncutic to'ox. ³⁶Li Juane iyil ti te xbat li Jesuse, jech laj yalbuncutic:

—Q'uelavilic, ja' li co'ol schi'uc schij Dios ya'el le'e yu'un ta xmile ta scoj jmultic —xijyutcutic li Juane.

³⁷C'alal laj ca'icutic ti jech laj yal li Juane, ja' ba jchi'incutic li Jesuse. ³⁸Li Jesuse la sq'uel svalapat, iyil ti te tijiluncutic batel ta spate. Jech la sjac'buncutic:

—¿C'usi chasa'ic? —xijyutcutic.

La jtac'becutic:

—Jchanubtasvanej, ¿bu nacalot? —xcutcutic.

³⁹Itac'av li Jesuse:

—Batic, ba q'uelavilic li bu nacalune —xijyutcutic.

La jchi'incutic batel, ba jq'uelcutic li bu nacale. Te jchi'ucutic i'och

ac'ubal yu'un mal xa'ox c'ac'al
lijc'otcutic.

⁴⁰Li jchi'il li co'ol laj ca'ibecutic
sc'op li Juane, ti co'ol la jchi'incutic
batel li Jesuse, ja' Andrés sbi. Li
Andrese oy sbanquil, ja' Simón
Pedro sbi. ⁴¹Li Andrese ba sc'opon
ta ora li sbanquile, ja' li Simone. Xi
c'ot yalbe:

—Ijtacutic xa li buch'u t'ujbil
yu'un Dios ti chisventainutique
—xut.

⁴²Li Andrese laj yic' talel ta
stojol Jesús li sbanquile. Li Jesuse
la sq'uelbe sat li Simone, jech laj
yalbe:

—Jo'ot Simonot, snich'onot Jonás.
Cefas chacac'be abi —xut.

Cefas sbi ta jc'opcutic, ja' Pedro
sbi ta griego c'op.

**Ja' sc'oplal ti laj yic'an ta
yajchanbalajeltac Felipe
schi'uc Natanael li Jesuse**

⁴³Ta yoc'omal la snop Jesús ti
chijbatcutic ta Galilea balumile.
C'alal muc to'ox bu batemuncutique,
te la sta jun jchi'ilcutic ta israelal.
Felipe sbi li vinique. Li Jesuse jech
laj yalbe:

—La' chi'inun batel —xut.

⁴⁴Li Felipee ja' te liquem talel
ta jteclum Betsaida. Ja' co'ol
slumalic schi'uc li Andrese schi'uc
li Pedroe. ⁴⁵Li Felipee ba sa' ta ora
li Natanaele. Jech c'ot yalbe:

—Ijtacutic xa li buch'u ts'ibabil
comel sc'oplal ta sjunic li jtotic
jme'tic Moisesse schi'uc li yan
li buch'utic iyalic sc'op Dios ta
vo'onee. Ja' Jesús, snich'on José li
te ta jteclum Nazarete —xut.

⁴⁶Itac'av li Natanaele:

—Muc bu ca'iojtic mi oy buch'u
lec te chlic talel ta Nazarete —xi.

Itac'av li Felipee:

—Batic, ba jq'ueltic avil —xut.

⁴⁷Li Jesuse iyil ti nopol xa xtal li
Natanaele, jech laj yal:

—Q'uelavilic, li jchi'iltic li le'
xa xtale ja' lequil vinic, mu sna'
xlo'lovan —xi li Jesuse.

⁴⁸Itac'av li Natanaele:

—¿C'uxi avojtaquinun? —xi.

Itac'av li Jesuse:

—Iquilot li c'alal te oyot ta yolon
higo te'e li c'alal muc to'ox bu
batem yic'ot talel li Felipee —xut.

⁴⁹Itac'av li Natanaele:

—Jchanubtasvanej, jo'ot
Snich'onot li Diose. Jo'ot cha'och
ta ajvalilal cu'uncutic, jo'oncutic li
j'israeluncutique —xi.

⁵⁰Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ti jech laj calbot ti iquilot li
c'alal te oyot ta yolon higo te'e,
jech chach'un o ti oy ju'ele. Lec ti
chach'une. Ta yan c'ac'al más to
chavil ti scotol xu' cu'un ta jpase
—xut.

⁵¹Li Jesuse jech laj yalbuncutic
jcotolcutic:

—Melel li c'usi chacalbeique, jo'on
li co'ol crixchanoutique chavilic ti
ta jventa jo'on ti chabatic ta stojol li
Diose —xijyutcutic.

**Ja' sc'oplal ti i'ay ta q'uin nupunel
li te ta jteclum Caná li Jesuse**

2 C'alal yoxibal xa'ox c'ac'al
jc'otelcutic ta Galilea balumil
schi'uc li Jesuse, oy buch'u
chnupun li te ta jteclum Caná li te
ta Galilea balumile. Te tal sq'uel
li q'uin nupunel e'uc li sme' li
Jesuse. ²Li Jesuse schi'uc jo'oncutic

li yajchanbalajeltacuncutique
lij'iq'uecutic ta sq'uelel li
q'uin nupunel e'ueque. ³C'alal
te oyuncutic ta q'uiine, ilaj li
yuch'obique, ja' li ya'lel ts'usube.
Jech i'albat Jesús yu'un li sme'e:

—Ilaj xa yu'unic li yuch'obique —
xi li sme' li Jesuse.

⁴Li Jesuse jech laj yalbe:

—¿C'u cha'al jech chtal avalbun?
Muc to bu c'otem sc'ac'alil chlic
jpas li cabtele —xut li sme'e.

⁵Li sme'e jech ba yalbe li
j'ac've'liletique:

—Li c'ustic chayalbeic li cole
ch'unic me —xut.

⁶Te juchajtic vacp'ej sp'inaj
ya'alic pasbilic ta ton, ja' sventa ta
spoc o sc'obic. Yu'un jech jtalelcutic
ti persa jal ta jpoc jc'obcutic,
jo'oncutic li j'israeluncutique,
yo' jech lec chijyilcutic li Dios
ti calojectique. Li jujun p'inaj
jo'e x'och o jo'p'ej vacp'ej q'uib
jo'. ⁷Li Jesuse jech laj yalbe li
j'ac've'liletique:

—Nojesic ta jo' scotol li p'inaj
jo'etique —xut.

La snojesic lec. ⁸Li Jesuse jech laj
yalbe:

—Lupic batel jset'uc, ba ac'beic
ya'i li buch'u yich'oj ta venta
sq'uelel li ve'lile —xut.

La slupic batel, ba yac'beic. ⁹Li
buch'u yich'oj ta venta sq'uelel
scotol li ve'lile, c'alal laj ya'i ti más
to leque, mu sna' bu ital yu'un bats'i
jo' no'ox ti ipas ta ya'lel ts'usube.
Stuc no'ox sna'ojic li j'ac've'liletic
ti bats'i jo' li c'alal la slupic batele.
Li buch'u yich'oj ta venta sq'uelel
scotol li ve'lile, laj yic' talel li
jnupunel quereme. ¹⁰Jech laj yalbe:

—Li jo'otique jech jtaleltic ti ja'
ba'i ta xcac'tic ta uch'el li bu más
lec li ya'lel ts'usube. C'alal mi ep
xa'ox laj yuch'ique, ja' to ta xcac'tic
ta uch'el li bu siclamane. Li jo'ote
ja' la anac' li bu más leque, ja' to
chavac' ta uch'el —xut.

¹¹Ja' jech ic'ot ta pasel
te ta jteclum Caná li te ta
Galilea balumile. Ja' sba to
velta laj yac' ta ilel stsatsal
sju'el li Jesuse. Jo'oncutic li
yajchanbalajeltacuncutique la
jch'uncutic ti ja' Snich'on li Diose.

¹²Ts'alac to te iyal batel ta
jteclum Capernaum li Jesuse. La
jchi'incutic batel, jo'oncutuc li
yajchanbalajeltacuncutique, schi'uc
li sme'e, schi'uc li yits'inabe. Chib
oxib no'ox c'ac'al te lijoc'tsajcutic li
ta Capernaume.

**Ja' sc'oplal ti la snutsan loq'uel
jp'olmaletic ta yamaq'uil muc'ta
ch'ulna li te ta Jerusalén li Jesuse**
(Mt. 21.12–13; Mr. 11.15–18; Lc. 19.45–46)

¹³Po'ot xa'ox sc'ac'alil li
q'uin Coltael cu'uncutique,
jo'oncutic li j'israeluncutique.
Li Jesuse ibat ta Jerusalén. La
jchi'incutic batel, jo'oncutic
li yajchanbalajeltacuncutique.
¹⁴Ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulna
ta Jerusaleme te c'ot jtacutic
jchonvacaxetic, schi'uc jchonchijetic,
schi'uc jchonjculajte'etic. Te
chotolic nojtoc li jeltaq'uinetique
yu'un jech tspasic o canal. ¹⁵Li
Jesuse la schapulan ch'ojon sventa
stsitsob. Ja' la sibtesan o loq'uel
scotol li jchonchijetique, schi'uc
li jchonvacaxetic li te oyic ta
yamaq'uil li muc'ta ch'ulnae. Li

jchonc'usticunque sibtesbilibic iloq'uic batel schi'uc li schijique schi'uc li svacaxique. Li Jesuse ta svalc'unbe smexaic li jeltaq'uinetique, itanij yal el li staq'uinique. ¹⁶Jech laj yalbe li jchonjculajte'etique:

—Iq'uic loq'uel la amutique. Li sna Jtote mu me xapasic ta nail ch'ivit —xut.

¹⁷C'alal jech la spas li Jesuse, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, ijul ta jolcutic ti jech ono'ox ts'ibabil ta sc'op li Diose: “Tata, ta sventa ti ta sloq'uel co'on ta jc'an ti ac'o xa'ich'e ta muc' li te ta ch'ulna li bu sc'oplal ono'ox cha'ich'e ta muq'ue, ja' yu'un chlic quich' contrainel”, xi ono'ox ts'ibabil.

¹⁸Li j'abteletic cu'uncutic li te ta muc'ta ch'ulnae, jech tal sjac'beic li Jesuse:

—¿Buch'u laj yac'bot avabtel ti xu' chatac loq'uel li' ta yamaq'uil muc'ta ch'ulna li jp'olmaletique? Ac'bun quilcutic atsatsalaju'el jo' jech ta jna'cutic o ti ja' yac'ojbot avabtel li Diose —xutic.

¹⁹Itac'av li Jesuse:
—Jinesic li ch'ulna li'i, ta oxib c'ac'al ta jcha'va'an —xut.

²⁰Li j'abteletique jech laj yalbeic li Jesuse:

—Ta vaquib yoxvinic (46) jabil iva'i li ch'ulna li'i. ¿C'u chavut ti avaloje ti ta oxib no'ox c'ac'al chacha'va'ane? —xutic.

²¹Li ch'ulna ti laj yal li Jesuse, ja' laj yal ta sventa li sbec'tal stuque, yu'un c'alal ta xchame, ta xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'al.

²²Jech c'alal icha'cuxi ta yoxibal c'ac'al li Jesuse, jo'oncutic li

yajchanbalajeltacuncutique ja' to te ijul ta jolcutic ti jech ono'ox laj yalbe li j'abteletique. Ja' to ijch'uncutic ti jech ono'ox ts'ibabil comel sc'oplal ta sc'op Dios ti persa ta xchame schi'uc ti ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenale. Ja' to ijch'uncutic o ti meel li c'usi laj yalbe li j'abteletique.

Ja' sc'oplal ti sq'uelojbe c'u sba yo'onic scotol crixchanoetic li Jesuse

²³Te xa'ox oy ta Jerusalén li Jesús li c'alal ilic li q'uin Coltaele. Te jchi'ucutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Ep jchi'iltacutic ta israelal la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chventainvan li Jesús li c'alal iyilbeic stsatsal sju'ele. ²⁴Li Jesuse sna'oj ti mu scotoluc li jchi'iltaque ti ta sloq'uel yo'onic ta xac' sbaic ta ventainele. ²⁵Yu'un mu persauc ti oy buch'u ta x'albun li c'u sba yo'onic li crixchanoetique. Li stuque sq'uelojbe ono'ox li c'u sba yo'onic li crixchanoetique.

Ja' sc'oplal ti a sc'opon Jesús li Nicodemoe

3 Oy to'ox jun jchi'ilcutic ta israelal, Nicodemo sbi. Ochem ta fariseoal. Ja' jun j'abtel li te ta muc'ta ch'ulna cu'uncutic li te ta Jerusalene. ²Li Nicodemoe a sc'opon ta ac'ubal li Jesuse. Jech laj yalbe:

—Jchanubtasvanej, jna'ojcutic ti ja' stacojot talel li Diose ti tal achanubtasuncutique. Ti manchuc chi'inbilot yu'un li Diose, mu xu' chavac' ta ilel atsatsalaju'el ti jechuque —xi li Nicodemoe.

³Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbee, li buch'u muc bu cha'voq'uem ta ach'e, mu xu' ta x'och li yo' bu ta spas mantal li Diose —xut.

⁴Li Nicodemoe jech la sjac'be li Jesuse:

—¿C'u sba xu' ta xcha'voc' ta ach' li buch'u mol xae? Yu'un mu xa xu' ta xcha'och ta yut sch'ut sme' nojtoc yo' jech xu' ta xcha'voc' ta ach' —xi.

⁵Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbee, mi ja' no'ox chavich'ic li jo'e, ti mi muc bu jeltajem avo'onic yu'un li Ch'ul Espíritue, mu xu' cha'ochic li yo' bu ta spas mantal li Diose. ⁶C'alal lavoq'uic li' ta balumile, jpsmuliloxuc jech chac c'u cha'al la atos ame'ique. Pero mi chacha'voq'uic ta sventa li Ch'ul Espíritue, chjeltaj la avo'onique, mu xa xapasic li c'usi chopole. ⁷Mu me toj ch'ayeluc o avo'on ti laj calbot ti ta persa chacha'voc' ta ach'e. ⁸Buyuc no'ox ta xbat li iq'ue. Chava'i ti xjumumet no'oxe pero mu xana' bu ilic talel, mu xana' bu chbat. Ja' jech ta x'abtej ta yo'on crixchanoetic li Ch'ul Espíritue. Mu xana'ic c'u sba ch-abtej ja' to mi avilic ti jeltajem xa yo'on jun crixchanoe —xi li Jesuse.

⁹Li Nicodemoe jech la sjac'be li Jesuse:

—¿C'u sba ta xc'ot ta pasel taje? —xut.

¹⁰Itac'av li Jesuse:

—Jo'ot jchanubtasvanejot yu'un li jchi'iltactique pero mu xava'ibe smelol li c'usi chacalbee. ¹¹Melel li c'usi chacalbee, li jo'one ja' chcal

li c'usi jna'e schi'uc li c'usi quiloje. Li jo'oxuque mu xavich'ic ta muc' li c'usi chcale. ¹²Mi mu xach'un li c'usi ta spas Dios li li' ta balumil jech chac c'u cha'al laj calbote, ¿mi la ja' xa chach'un mi chacalbe li c'usi ta spas Dios li te ta vinajele?

¹³Mu junuc buch'u ayem sq'ueloj ta vinajel li c'u sba li teye yo' jech xu' chyalbeic. Jtuc no'ox xu' chacalbeic yu'un te liquemun talel, jo'on li co'ol crixchanoutique. ¹⁴Ja' jech chac c'u cha'al la sjoc'an ta te' slo'ol chon ta taqui jamaltic li jtotic jme'tic Moisés ta vo'onee, ja' no'ox jech e'uc chijoc'anat ta cruz, jo'on li co'ol crixchanoutique. ¹⁵Scotol buch'u ta sch'unic ti ja' sventa chcolic o ti chijoc'anat ta cruze, ta xcuxiic o sbatel osil.

Ja' sc'oplal ti toj c'ux ta yo'on scotol crixchanoetic li Diose

¹⁶Li Jtotic Diose toj c'ux ta yo'on scotol crixchanoetic li' ta balumile ja' yu'un listac talel, jo'on li Snich'onune. Yepal o junun li Snich'onune. Scotol buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ja' muc bu chch'ayic o sbatel osil. Ta xcuxiic o sbatel osil. ¹⁷Li Jtotic Diose listac yalel talel li' ta balumile, pero muc bu tal cac'be yich'ic vocol li crixchanoetic ta scoj li smulique. Yu'un tal jcoltaic ta scoj smulic scotol li crixchanoetic.

¹⁸Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ja' muc bu ta xich'ic vocol yu'un li smulique. Li buch'utic mu sc'anic coltaele, icom xa sc'oplal ti ta xich'ic vocole yu'un mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, jo'on li Snich'onun li Diose. Yepal o

junun li Snich'onune. ¹⁹Li buch'utic mu sch'unique ta xich'ic vocol yu'un li' xa lital ta balumile, jo'on li Snich'onun li Diose. Ja' jech chac c'u cha'al c'alal mi isacub xa li osile ta xvinaj scotol mi oy c'usi chopol iyich' pasel, ja' no'ox jech e'uc li c'alal lital li' ta balumile, jo'on li Snich'onun li Diose, ja' ivinaj o ti oy smulic scotol li crixchanoetique. Li crixchanoetique mu sc'an xiyich'ic ta muc' yu'un chopol scotol li c'ustic ta spasiq. Ja' lec cha'iic spasel li c'ustic chopole. ²⁰Scotol li buch'utic chopol li c'usi ta spasiq mu sc'an ti ac'o vinajuc li smulique, ja' yu'un mu sc'an xiyich'ic ta muc', jo'on li Snich'onun li Diose. ²¹Yan li buch'utic ta spasic li c'usi yalaj li Diose, ja' chiyich'ic ta muc', ja' ta xvinaj o ti ja' yich'ojic ta muc' li Diose —xi li Jesuse.

**Ja' sc'oplal ti laj yalbe sc'oplal
Jesús li Juan li iyac' ta ich'el jo'e**

²²Ts'acal to iloc' batel ta jteclum Jerusalén li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Te lijxanavcutic ta Judea balumil. Te lijoc'tsajcutic jayib c'ac'al. Te iyich'ic jo' scotol li buch'utic co'ol te jchi'ucutic li Jesuse. ²³Jech e'uc li Juane te chac' ta ich'el jo' te ta jteclum Enón yu'un oy lec uc'um tey. Li Enone nopol xil sbaic schi'uc jteclum Salim. Li buch'utic te ibatic li yo' bu oy li Juane, i'ac'batic yich'ic jo' yu'un li Juane. ²⁴Muc to'ox bu ochem ta chuquel li Juane.

²⁵Oy jayvo' li yajchanbalajeltac li Juane lic yalulanbe sbaic schi'uc jayvo' jchi'ilcutic ta israelal ti te

co'ol jchi'ucutic li Jesuse, ti mu xu' ti ja' te chba yich'ic jo' ta stojol Jesús li jchi'iltacutique. ²⁶Jech ba yalbeic li Juane:

—Jchanubtasvanej, li buch'u te ital ta atojol li le' ta jot uc'um Jordán li la avalbe sc'oplale, ta xac' ta ich'el jo' e'uc. Scotol crixchanoetic te chba schi'inic —xutic li Juane.

²⁷Itac'av li Juane:

—Ja' ta smantal stuc Dios ti c'usi abtelal chiyac'butic li jujunutique. ²⁸Li jo'oxuque ava'iic li c'alal jech laj cale: “Mu jo'cun ti t'ujbilun yu'un Dios ti chajventainique. Li jo'one ja' no'ox laj yac'bun cabtel Dios ti ba'i tal cal ti ta xa xtal li buch'u chisventainutique”, xcut li jchi'iltactique. ²⁹Xana'ic li c'alal ta xic' yajnil jun vinique, li antse ma'uc ta xic' sba schi'uc li buch'u yuts' yalal li slecom vinique. Ja' ta xic' sbaic schi'uc li slecom vinique. Li yuts' yalaltac li slecom vinique naca no'ox ta sq'uelic ti ta xnupunique. C'alal cha'iic ti lec sc'anoj sbaique, xmuybajic no'ox. Ja' no'ox jechun e'uc, ximuybaj no'ox ti ja' chba schi'inic Jesús li crixchanoetique. ³⁰Persa ta xpuc batel sc'oplal li Jesuse. Li jo'one ta ono'ox xla'j jc'oplal —xi li Juan li iyac' ta ich'el jo'e.

**Ja' sc'oplal li c'u sba yabtel li
buch'u talem ta vinajele**

³¹Li Jesuse ja' tacbil yalel talel yu'un li Diose, ja' yich'oj ta venta scotol. Li buch'u li' ono'ox oy ta balumile, ja' no'ox oy yabtel li' ta balumile. Ja' no'ox ta xal li c'ustic chil li' ta balumile. Li Jesuse ja' te

liquem talem ta vinajel, ja' scotol xu' yu'un. ³²Ja' ta xal li c'ustic yiloy te li yo' bu' oy li Diose schi'uc li c'ustic ya'ioje. Pero mu epic li buch'utic ta xich'beic ta muc' li sc'ope. ³³Yan li buch'utic ta sch'unic li c'ustic ta xal li Jesuse, ja' svinajeb ti ta sch'unic ti ic'ot xa ta pasel ti yaloy ono'ox Dios ti ta stac talem li Snich'one. ³⁴Li Jesuse ja' ti itaque yallem talem yu'un li Diose, ja' ta xal sc'op Dios yu'un i'ac'bat ta j'ech'el yu'un Dios li Ch'ul Espíritue. ³⁵Li Jtotic Diose toj c'ux ta yo'on li Snich'one. Ja' yac'ojbe sventain scotol. ³⁶Scotol buch'utic ta sch'unic ti chcolic ta sventa li Snich'on li Diose, ta xcuxiic o sbatel osil. Scotol buch'utic mu sch'unique mu xcuxiic o sbatel osil. Ta x'ac'batic yich'ic tsots vocol yu'un li Diose.

Ja' sc'oplal ti la schi'in ta lo'il jun jsamariaail ants li Jesuse

4 Li Jesuse laj ya'i ti jech i'albatic li jfariseoetique:
—Ja' más epic xa li buch'utic ta schi'inic li Jesuse yu'un ep ta xac' ta ich'el jo'. Ja' jutuc xa li buch'utic ta schi'inic li Juane —x'utatic li jfariseoetique.

²Pero muc bu xac' ta ich'el jo' li Jesuse. Jo'oncutic no'ox laj cac'cutic ta ich'el jo', jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique.
³C'alal jech iya'i li Jesuse, jech laj yalbuncutic:

—Ja' lec loc'cutic batel li li' ta Judea balumile —xijyutcutic.

Lijloc'cutic batel li ta Judeae, te lijsutcutic batel ta cosilalcutic ta Galilea balumil.

⁴C'alal lijsutcutic batel ta Galilea schi'uc li Jesuse, la snop Jesús ti persa te chijelavcutic ta Samaria balumile, ja' yu'un te lijelavcutic.
⁵Lijc'otcutic ta jun jteclum te ta Samaria, Sicar sbi. Ja' te nopol xil sba schi'uc li yosil li ánima José ta vo'one li i'ac'bat comel yu'un li ánima stote, ja' li Jacove. ⁶Te oy jun joc'bil uc'um, ja' sjoc'bil uc'um li ánima Jacov ta vo'onee. Li Jesuse te ichoti ta nopol li joc'bil uc'ume yu'un lubem xa ta xanbal. Po'ot xa'ox o'lol c'ac'al. ⁷Te tal slup ya'al jun jsamariaail ants. Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ac'bun jset'uc ava'al chcuch' —xut.

⁸Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique batemuncutic xa'ox ta yut jteclum yu'un ba jmancutic talem jve'elcutic.
⁹Li jsamariaail antse jech itac'av:
—¿C'u cha'al chac'anbun jo' avuch' yu'un j'israelal vinicot? Li jo'one jsamariaail antsun —xut.

Ti jech laj yal li antse, yu'un mu xil sbaic ta lec li jsamariaetic schi'uc li jchi'iltac ta israelale.

¹⁰Itac'av li Jesuse:

—Ti xana'uc li c'usi ta sc'an chayac'be li Diose schi'uc ti avojtaquinucun ono'ox li c'alal la j'eanbot ava'al cuch'e, jo'ot ba'i la ac'anbun jo' ti jechuque. Ti ac'anbucune, laj cac'bot li jo' ta sventa ti chacuxi o sbatel osile —xut.

¹¹Li antse jech laj yal:

—Tata, mu c'usi xalup o li jo'e yu'un toj nat li joc'bil uc'ume. ¿Bu chata li jo' ti chavac'bun cuch' yo' chicuxi o sbatel osil chavale? ¹²Li

jtotic jme'tic Jacov ta vo'onee ja' laj yac'buncutic li joc'bil uc'um li'i. Li jo' li'i ja' laj yuch'ic schi'uc snich'nabtac, schi'uc svacaxic, schi'uc schijic. ¿Mi jo'ot más tsots avabtel avich'oj? —xi li antse.

¹³Itac'av li Jesuse:

—Scotol buch'utic ta xuch'ic li jo' li'i ta to xtaquij yo'onic. ¹⁴Pero li buch'utic ta xuch'ic li jo' ti chcaq'ue ja' mu xa xtaquij o yo'onic. Li jo' ti chcaq'ue ja' jech chac c'u cha'al nio' ti mu x'uile, ti te xnixnun o ta yo'onique jech ta xcuxiic o sbatel osil —xi li Jesuse.

¹⁵Li antse jech laj yal:

—Tata, ac'bun cuch' li jo' chavale yo' jech mu xa xtaquij o co'on, jech mu xa xtal jlup o ca'al li'i —xi.

¹⁶Itac'av li Jesuse:

—Batan, ba ic'o taelal amalal —xut.

¹⁷Itac'av li antse:

—Mu'yuc jmalal —xi.

Itac'av li Jesuse:

—Melel ti mu'yuc amalale.

¹⁸Yu'un yo'va'al xa amalal la avicta. Yan li buch'u avic'oj aba achi'uc li avie ma'uc amalal, alo'lobil vinic no'ox. Melel li c'usi la avale —xut.

¹⁹Li antse jech laj yal:

—Tata, ja' avabtel chaval sc'op Dios chca'i. ²⁰Li jtotic jme'tic ta vo'onee laj yich'ic ta muc' Dios li li' ta jol vitse. Jo'oxuc li j'israeloxuque chavalic ti persa te chba quich'cutic ta muc' Dios li ta jteclum Jerusalem —xi li antse.

²¹Li Jesuse jech laj yalbe li antse:

—Ch'uno li c'usi chacalbee. Ta xc'ot sc'ac'alil ti chlaj sc'oplap ti chavich'ic ta muc' li Jtotic Dios li li' ta vitse schi'uc li te ta Jerusalem. ²²Jo'oxuc li li'

nacaloxuc ta Samariae, mu c'usi xtun o avu'unic li c'ustic la sts'ibaic comel li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee. Jech mu xana'ic ti jech ono'ox yaloj Dios ti ja' jun jchi'ilcutic ta israelal li buch'u ta scoltaan ta scoj smulic scotol li crixchanoetique. ²³Po'ot xa ta xc'ot sc'ac'alil ti buyuc no'ox xu' chich'ic ta muc' Dios li buch'utic ti ta melel yich'ojic ta muq'ue. Yu'un li Jtotic Diose ta sa' li buch'utic ti jech ta x'ich'e ta muq'ue. ²⁴Mu'yuc sbec'tal stacupal li Jtotic Diose, te ono'ox oy ta sp'ejel balumil. Ja' jech li buch'utic ti ta sloq'uel yo'onic yich'ojic ta muq'ue, buyuc no'ox xu' chich'ic ta muc', mi ta snaic, mi ta be, mi ta yabtelic. Ja' jech sc'an ti chquich'tic ta muc' li Diose —x'utat li ants yu'un li Jesuse.

²⁵Li antse jech laj yal:

—Ca'ioj ono'ox ti chtal li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique. C'alal ta xtale, jamal chijyalbutic scotol li c'usi ta sc'an li Diose —xi.

²⁶Itac'av li Jesuse:

—Jo'on li li' chajc'opone —xut.

²⁷C'alal yaquic ta lo'il

schi'uc li ants li Jesuse, ja' o lijulcutic taelal, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Toj ch'ayel no'ox co'oncutic c'alal iquilcutic ti chlo'ilaj schi'uc jun jsamariail ants li Jesuse. Pero muc' buch'u la sjac' junucal cu'uncutic ti c'usi tsjac'be li antse schi'uc ti c'u cha'al chlo'ilaj schi'uque. ²⁸Li antse te laj yicta ta joc'bil uc'um li sq'uibe. Isut batel ta yut jteclum. Jech c'ot yalbe li crixchanoetique:

²⁹—Batic, ba jq'ueltic avilic jun vinic te ta joc'bil uc'um ti laj

yalbun scotol li c'ustic jpasanoje. Ja' xa nan li buch'u t'ujbil yu'un Dios li sc'oplal ono'ox chtal sventainutique —xi li antse.

³⁰Iloq'ueic tael ta ora li crixchanoetic li te ta jteclume, tal sq'uelic li Jesuse. ³¹C'alal ibat xa'ox li antse, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique jech laj calbecutic li Jesuse:

—Jchanubtasvanej, ve'an —xcutcutic.

³²Itac'av li Jesuse:
—Oy jve'el, pero mu xana'ic c'usi —xijyutcutic.

³³Li jo'oncutique jech laj calbe jbacutic:

—¿Mi yu'un nan oy buch'u a ac'batuc sve'el? —xcut jbacutic.

³⁴Li Jesuse jech laj yalbuncutic:
—Ja' jve'el ti ta jpasbe li c'usi ta sc'an li Diose, ja' ti listac talele. Ja' ta jneles li cabtel ti yac'ojbune. ³⁵Jech chavalic: “C'alal to chanib u tsta yora ta tuch'el li trigoe”, xachiic. A'iic me li c'usi chacalbeique. Q'uelavilic li crixchanoetic li le' xa xtalique. Ja' jechic jech chac c'u cha'al li trigo li c'alal taquin xae, ja' xa yora ta tuch'el. ³⁶Li buch'utic ta sts'unic trigoe ta xich' stojolic. Jech e'uc li buch'utic ta stuch'ique ta xich' stojolic. Ja' no'ox jech e'uc li buch'utic ta spuquic batel li jc'ope ta xich' stojolic. Li buch'utic ba'i ta xalbeic jc'op li crixchanoetic ti mu sch'unique, ta ono'ox xich' stojolic. Li buch'utic ts'acal to ta xalbeic li jc'op ti ja' to ta sch'unic li crixchanoetique, ta xich' stojolic e'uc. Co'ol xmu'ybajic schi'uc li buch'utic ba'i laj yalic li jc'ope,

yu'un li jayvo' ta sch'unique ta xcuxiic o sbatel osil. ³⁷Jech ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xalique: “Yan o buch'u ta sts'un, yan o buch'u ta stuch'”, xiic. ³⁸Li antse jo'on laj calbe jtuc. Li crixchanoetique ja' xa i'albatic yu'un li antse. Jo'oxuc xa ta abaic ti chachanubtasic leque yo' jech ac'o sch'unic ti jo'on ta jcoltaique —xijyutcutic li Jesuse.

³⁹Ep jsamariail crixchanoetic li te nacalic ta jteclume la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios li Jesús ti chventainvan li c'alal jech laj yal li antse: “Laj yalbun scotol li c'ustic jpasanoje”, xi. ⁴⁰Jech li crixchanoetique tal sq'uelic li Jesuse, yu'un tal sc'anbeic vocol ti ac'o joc'tsajuque. Te lijoc'tsajcutic chib c'ac'al schi'uc li Jesuse. ⁴¹C'alal iya'iic li c'u sba ichanubtasvan li Jesuse, ep buch'utic la sch'unic ti ta meel ja' li Cristo ti t'ujbil yu'un Dios ti chventainvane. ⁴²Jech laj yalbeic li antse:

—Ma'uc no'ox ta sventa ti c'u sba la avalbuncutic ti la jch'uncutique. Ica'iccutic jtucutic li c'u sba ta xchanubtasvane. Jech ta jna'cutic o ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chiscoltautic yu'un jmultic jcotoltic ta sp'ejel li balumile —xiic.

Ja' sc'oplal ti iscoltabe snich'on yaj'abtel jun ajvalil li Jesuse

⁴³C'alal i'ech' li chib c'ac'ale, iloc' batel ta Samaria balumil li Jesuse, te ibat ta cosilalcutic ta Galilea balumil. Te jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ⁴⁴Ti

isut batel ta cosilalcutic li Jesuse, yu'un ja' muc buch'u ta xcontrainat tey. Yu'un muc buch'u ta x'ich'bat ta muc' li sc'ope. Jech chac c'u cha'al yaloj ono'ox li Jesuse: “Li buch'u ta xal li sc'op Diose ja' mu x'aq'ue ta venta li yo' bu ich'ie”, xi ono'ox. ⁴⁵C'alal ic'ot ta Galilea balumil li Jesuse, xmuybajic xa li jchi'iltacutic ta israelal teye, yu'un yilojic xa ono'ox li c'ustic la spas Jesús li c'alal i'ayic ta q'uin Coltael li te ta Jerusalene.

⁴⁶Li Jesuse te icha'c'ot nojtoc li ta jteclum Caná li te ta Galilea balumile, ja' te li yo' bu la sc'atajes ta ya'lel ts'usub li jo'e. Te oy ta jteclum Capernaum jun yaj'abtel li ajvalile. Ja' jchi'ilcutic ta israelal. Ip snich'on. ⁴⁷Li yaj'abtel li ajvalile iya'i ti ic'ot xa Jesús li te ta Galilea balumile. Tal sc'anbe vocol li Jesuse ti ac'o ba coltabatuc li snich'one yu'un ta xa xcham. ⁴⁸Li Jesuse jech laj yalbe:

—Li jo'oxuque ja' to chach'unic ti jo'on Jcoltavanejun ti c'alal mi la avilic ti ta xcac' ta ilel jtsatsal ju'ele —xut li jayvo' li te nopol va'alique.

⁴⁹Li yaj'abtel li ajvalile jech laj yalbe li Jesuse:

—Tata, batic ta ora yo' to cuxul to li jnich'one —xi.

⁵⁰Li Jesuse jech iyal:

—Batan. Icol xa la anich'one —xut.

Li vinique isch'un li c'usi i'albat yu'un li Jesuse, isut batel ta sna.

⁵¹C'alal c'otobal xa'ox ta snae, tal nupeuc ta be yu'un li yajtuneltaque. Jech i'albat:

—Icol xa la anich'one —x'utat.

⁵²Jech isjac' li vinique:

—¿C'u ora icol? —xi.

Itac'av li yajtuneltaque:

—Volje ta jun ora sts'ep'ujel c'ac'al itup' li sc'ac'ale —xiic.

⁵³Li vinique ijul ta sjol ti jech ono'ox ora i'albat yu'un li Jesuse ti icol xa li snich'one. Ja' te isch'unic o ti ja' Yajcoltavanejic li Jesuse schi'uc scotolic li te ta snailique.

⁵⁴Ti c'alal ijul xa tael ta judeajel ic'ot ta Galilea balumil li Jesuse, ja' o laj yac' ta ilel schibal velta li stsatsal sju'ele, ja' ti la scoltabe snich'on li yaj'abtel li ajvalile.

Ja' sc'oplal ti icol yu'un Jesús jun vinic ti mu xnic jun yoc sc'ob li te puch'ul ta nopol stanqueal jo'e

5 Ts'alacal to ic'ot sc'ac'alil jun q'uin cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' yu'un ibat ta Jerusalén li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ²Li ta Jerusalene oy jun sti' smacol, ja' li bu ta x'och li chijetic sventa ta xtun li ta muc'ta ch'ulnae. Li ta nopol ti' moque oy jun stanqueal jo' Betesda sbi ta jc'opcutic. Schi'uc oy jo'p'ej cotcot na ta sti' li stanqueal jo'e. ³Ja' te puch'ajtic ep jchamelajeletic. Oy ma'satetic schi'uc coxoetic. Oy buch'utic mu'yuc yipal jun yoc sc'obic. Ja' te tsmalaic mi chlic yuq'uilaic li jo'e. ⁴Li jchi'iltaque jech sch'unojic ti baq'uintic ta xyal tael ta stanqueal jo' jun yaj'angel Dios yo' ta syuq'uilaic li jo'e. Sch'unojic nojtoc ti c'alal chlic yuq'uilaic li jo'e, c'usiuc no'ox chamelal ip cha'i li buch'u ba'i ta sjip sba ochel li ta jo'e, ja' ta xcol o. ⁵Te oy jun jchi'ilcutic ta israelal ti vaxaclajuneb scha'vinic (38) xa

jabil tsacbil ta chamele. ⁶Li Jesuse, c'alal iyil ti te puch'ule, sna'oj ti oy xa sjabial ti ip li vinique. Jech la sjac'be:

—¿Mi chac'an chacol? —xut.

⁷Itac'av li jchamelajele:

—Tata, muc buch'u oy cu'un ti xu' chistic' ochel li c'alal ta xyuq'uilaj li jo'e. C'alal chibate, oy xa'ox buch'u ba'i ochem —xi.

⁸Li Jesuse jech laj yalbe:

—Totsan, balo apop, xanavan —xut.

⁹Icol ta ora li vinique. La sbal li spope, ixanav batel. C'alal icoltaat li jchi'ilcutique, ja' o sc'ac'alil ta jcuxcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ¹⁰Li j'abteletic cu'uncutique jech laj yalbeic li vinic ti colem xae:

—Li avie ja' sc'ac'alil ta jcuxtic. Mi chavich' batel la apope, chap'ajbe smantal li Diose —xutic.

¹¹Itac'av li vinique:

—Li buch'u liscoltae jech laj yalbun: “Balo apop, xanavan”, xiyut —xi.

¹²Jech la sjac'beic li vinique:

—¿Buch'u ti jech laj yalbote: “Balo apop, xanavan”, ti xayute? —xutic.

¹³Li vinic ti colem xae mu sna' buch'u icoltaun yu'un la svoc' sba loq'uel ta ora li Jesuse, jech muc xa bu xil. Yu'un toj ep crixchanoetic te stsoboj sbaic. ¹⁴Ts'acal to te itae yu'un Jesús ta yamaqu'il li muc'ta ch'ulna li vinic ti la scoltae. Jech i'albat yu'un li Jesuse:

—Q'uelavil, colemot xa. Pero ictao me scotol li c'usi chopol chapase naca me más to ep chavich' vocol —xut.

¹⁵Li vinique ba yalbe li j'abteletic cu'uncutique ti ja' icoltaat yu'un

li Jesuse. ¹⁶Ta scoj ti la scolta jun vinic li Jesús li ta sc'ac'alil ta jcuxcutique, lic contrainatuc yu'un li j'abteletic cu'uncutique. Chac smilic o. ¹⁷Li Jesuse jech laj yalbe li j'abteletic:

—Scotol c'ac'al ta x'abtej li Jtote. Ja' no'ox jechun e'uc xu' chi'abtej —xi li Jesuse.

¹⁸C'alal laj yal jech li Jesuse, li j'abteletic cu'uncutique más to isoc sjolic, chac smilic tajmec li Jesuse. Pero ma'uc no'ox ta sventa ti mu schabi li sc'ac'alil ta jcuxcutique. Ja' ta sventa nojtoc ti la sco'oltajes sba jech chac c'u cha'al li Diose, yu'un laj yal ti ja' Stot li Diose.

**Ja' sc'oplal ti ja' ac'bil sventain
cuxlejal sventa sbatel osil
li Snich'on li Diose**

¹⁹Li Jesuse jech laj yalbe:

—Melel li c'usi chacalbeique, jo'on Snich'onun li Diose mu c'usi xu' ta jpas jtuc. Li c'u sba ta spas li Jtote ja' no'ox jech ta jpas e'uc. ²⁰Li jo'one toj c'uxun ta yo'on li Jtote. Scotol chiyac'be quil li c'ustic ta spase. Li avie jutuc no'ox chavilic, pero ep to chiyac'be jpas li Jtote. C'alal mi la jpase, más to ta xch'ay o avo'onic.

²¹Ja' jech chac c'u cha'al ta scha'cuxes ánimaetic li Jtote, ja' no'ox jechun e'uc, xu' ta jcha'cuxes li buch'utic ta jc'an ta jcha'cuxesique. ²²⁻²³Li Jtote muc bu ta xich'be sc'opic li crixchanoetique. Jo'on li Snich'onune yalobjun ti ta xquich'be sc'opique, yo' jech ac'o yich'icun ta muc' scotol crixchanoetic jech chac c'u cha'al ta x'ich'e ta muc' li Jtote. Li buch'utic

mu xiyich'ic ta muq'ue, mu xich'ic ta muc' e'uc li Jtot ya'ele, ja' ti listac talele.

²⁴Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic ta xa'ibecun li jc'ope, mi ta sch'unic ti ja' ta xcoltaatic yu'un li buch'u listac talele, ta xcuxiic o sbatel osil. Muc bu ta xich'ic vocol yu'un iloq'uic xa li bu sventa ta xch'ayic o sbatel osile. ²⁵Melel li c'usi chacalbeique, jo'oxuc li chamemoxuc chaquillique, ista xa sc'ac'alil chava'ibecun li jc'ope, jo'on li Snich'onun li Diose. Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune ta xcuxiic o sbatel osil. ²⁶Jech chac c'u cha'al sventainoj cuxlejal sventa sbatel osil li Jtote, ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, yac'ojbun jventain li cuxlejal sventa sbatel osil li Jtote. ²⁷Yac'ojbun cabtel sventa ta xquich'be sc'opic scotol li crixchanoetique yu'un li jo'one co'ol crixchanoutic. ²⁸Mu me toj ch'ayeluc o avo'onic ta sventa ti jech laj calboxuque. Yu'un ta me xc'ot sc'ac'alil ta xa'iic jc'opojel scotol li ánimaetique. ²⁹Jech ta xcha'cuxiic loq'uel ta smuquenalic. Li buch'utic ti lec li c'ustic la spasiq ue ta xcuxiic o sbatel osil. Yan li buch'utic ti chopol li c'ustic la spasiq ue ta x'ac'bat yich'ic vocol sbatel osil.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti buch'utic li yajtexticoe

³⁰Li jo'one mu c'usi xu' ta jpas jtuc. Ma'uc ta jpas li c'usi ta jnop jtuque. Li c'u sba laj yalibun li Jtote, ja' no'ox jech ta xquich'be sc'opic scotol li crixchanoetique.

Tuc' ta xquich'be sc'opic yu'un ja' ta jpas li c'usi ta sc'an li Jtote, ja' ti listac talele. ³¹Ti jtucuc no'ox ta xcal li jc'oplale, li jo'oxuque xu' chanopic ti mu'yuc sbalil li c'usi chacalbeique. ³²Li jo'one oy cajtextico, ja' li buch'u chal jc'oplale. Ja' melel li jc'oplal li ta xale. ³³Li jo'oxuque la ataquic ta jaq'uel ta stojol Juan li iyac' ta ich'el jo'e. Li c'u sba laj yal jc'oplal li Juane, ja' melel. ³⁴Pero ma'uc to persa ti jech laj yal jc'oplale. Ja' no'ox ta Julesboxuc ta ajolic yo' ac'o xach'unic o, jech chacolic. ³⁵Li Juane co'ol schi'uc xojobal c'oc' ya'el ti ta xac' ta ilel li bee, yu'un ja' laj yalboxuc li c'usi lec ta pasele. Li c'usi laj yalboxuque jliquele no'ox xamuybajic o. ³⁶Ta sventa li Juane ja' no'ox la ava'ibecun jc'oplal. Li ta cabtel ti chac' jpas li Jtote, jech ta xvinaj o ti tacbilun talel yu'un li Jtote. ³⁷Li Jtote, ja' ti listac talele, ja' cajtextico nojtoc yu'un laj xa yal jc'oplal e'uc. Muc bu ava'iojic jutuc li c'u sba li sc'opojele, muc bu avilojic c'u sba li Jtote. ³⁸Schi'uc mu'yuc ta avo'onic li sc'ope yu'un mu xach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicun li tacbilun talel yu'un li Jtote. ³⁹Chaq'uelic li sc'op Diose, chanopic ti jech chacuxiic o sbatel osile. Pero mu jechuc ta xal li sc'op Diose. Ja' te ts'ibabil jc'oplal ti ta jventa jo'on chacuxiic o sbatel osile. ⁴⁰Pero mu xac'an xavich'icun ta muc' yo' jech chacuxiic o sbatel osil.

⁴¹Ti litale, yo' ac'o xavich'icun ta muc' jech chacuxiic o sbatel osil; ma'uc no'ox ti lec xa aveic ta jtojole. ⁴²Pero jq'ueloj li c'u sba avo'onique.

Jna'oj ti mu'yuc ono'ox ta avo'onic li Diose. ⁴³Li jo'one ja' listac tael li Jtote pero mu xavich'icun ta muc'. Yan li buch'u jech no'ox ta xtal stuque ja' chavich'ic ta muc'. ⁴⁴Mu xu' chach'unic yu'un ja' no'ox chac'anic ti lec xa yeic ta atojolic la achi'iltaquique. Ma'uc chac'anic ti lec chayilic li Diose. ⁴⁵Mu me xanopic ti jo'on chajtic'beic amulic ta stojol li Jtote. Ta sventa ti ja' ta sloq'uel avo'onic chach'unic scotol li smantaltac Dios ti avalojic ti laj yal Moisés ta vo'onee, ja' amulic o, yu'un mu xch'un avu'unic. ⁴⁶Ti ach'unojicuc li c'usi la sts'iba li Moisés ta vo'onee, jech chach'unic e'uc ti jo'on Avajcoltavanejicun ti jechuque. Yu'un ja' jc'oplal li la sts'iba comel li Moisee. ⁴⁷Mi mu xach'unic li c'usi ts'ibabil comel yu'un li Moisee, ¿mi la ja' xa chach'unic nojtoc li c'usi chacalbeique? —x'utatic yu'un Jesús li j'abteletique.

**Ja' sc'oplal ti la smac'lan jo'mil
viniquetic li Jesuse**

(Mt. 14.13–21; Mr. 6.30–44; Lc. 9.10–17)

6 Ta ts'acal ibat ta jot nab li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Galilea sbi li nabe, Tiberias sbi nojtoc. ²Ep crixchanoetic jchi'ucutic batel schi'uc li Jesuse yu'un iyilic ti ep iyac' ta ilel stsatsal sju'ele, ja' ti la scoltaan jchamelajeletique. ³Li Jesuse laj yic'uncutic muyel ta jun biq'uit vits. Te ichoti. Lijchoticutic e'uc, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ⁴Po'ot xa'ox li q'uin Coltael cu'uncutic,

jo'oncutic li j'israeluncutique.

⁵C'alal iyil Jesús ti te chtal ta stojol epal crixchanoetique, jech ijac'bat Felipe yu'un li Jesuse:

—¿Bu chba jmantic tael pan sventa chcac'betic sve'ic li epal crixchanoetic ti li' xa oyique? —xi li Jesuse.

⁶Li Jesuse sna'oj ono'ox li c'u sba tspase, pero jech la sjac'be yu'un tsq'uel c'u sba ta xta'av li Felipee. ⁷Itac'av li Felipee:

—Ti oyuc lajunvinic (200) denario taq'uin sventa ta jmantic o li pane, ac'o mi jutuc no'ox chcac'betic, pero mu xloq'uic o —xi.

⁸Li Jesuse jech i'albat yu'un jun jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse, ja' li Andrese, ja' yits'in li Simón Pedroe:

⁹—Oy jun quere' li i' yich'oj tael jo'p'ej pan. Yich'oj tael cha'cot choy nojtoc. Pero mu xloq'uic o, yu'un toj epic li crixchanoetique —xi.

¹⁰Li Jesuse jech laj yalbuncutic: —Albeic li crixchanoetique ac'o chotlicuc —xijyutcutic.

Yu'un naca yaxaltic no'ox te ichotiic. Oy nan jo'miluc li viniquetique. Yan li antsetique schi'uc li unetique muc bu xich'ic atel. ¹¹Li Jesuse la stsac li pane, laj yalbe coliyal Dios. La xutilan, laj yac'buncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Jo'oncutic la jpucbecutic li buch'utic te chotolique. Jech nojtoc la jpucbecutic ba li choye ti c'u yepal la sc'anic li crixchanoetique. ¹²C'alal inojic scotolique, li Jesuse jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Tsobbeic scotol li scomenal li pane schi'uc li scomenal li choye. Mu me xquictatic —xijyutcutic.

¹³La jtsobcutic scotol. Inoj lajchamoch li scomenal li jo'p'ej pane. ¹⁴Li crixchanoetique, c'alal iyilic ti la sp'oles pan li Jesuse, jech laj yalbe sbaic:

—Melel li vinic li'i ja' xa li buch'u ta xal sc'op Dios ti sc'oplal chtal sventainutique —xut sbaic.

¹⁵Li Jesuse sna'anojbe yo'onic li jchi'iltaque ti chiq'uic batel ta persa yo' ta stiq'uic ta ajvalilal cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' yu'un la svoc' sba batel ta vits li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ixanav ta yoc ta ba nab li Jesuse

(Mt. 14.22–27; Mr. 6.45–52)

¹⁶Xtup'et xa'ox osil li c'alal lijyalcutic batel ta ti' nab, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse.

¹⁷Te lij'ochcutic ta canava yu'un chijbatcutic ta jteclum Capernaum li te ta jot nabe. Jliquel xa'ox ac'ubal te yacuncutic ta xanbal ta ba nab. Muc to'ox bu staojuncutic li Jesuse.

¹⁸Toj tsots ital ic'. Lic syuq'uilan sba li nabe. ¹⁹C'alal oy xa'ox nan o'loluc schibal reva lijxanavcutic batel ta ba nabe, iquilcutic te yac tael ta xanbal ta yoc ta ba nab li Jesuse. Inopoj tael li ta jcanavacutique. Lijxi'cutic tajmec. ²⁰Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Mu me xaxi'ic, jo'on me —xijyutcutic.

²¹Xijmuybajcutic xa laj quic'cutic ochel ta canava li Jesuse. Lijc'otcutic ta ora ta jot nab li bu jnopojectic ono'ox ti chijbatcutique.

Ja' sc'oplal ti la sa'ic Jesús li crixchanoetique

²²⁻²³Li crixchanoetic li te icomic ta jot nabe iyilic ti mu'yuc yan canavae, ja' no'ox jun li bu lij'ochcutic o batele. Iyilic nojtoc ti muc bu x'och ta canava li Jesuse, ja' no'ox jtuccutic lij'ochcutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Ta yoc'omal italic yan canavaetic li te liquemic tael ta jteclum Tiberiase. Ja' te nopol i'ech'ic li yo' bu la sve'ic pan li crixchanoetique li c'alal laj yalbe coliyal Dios li Cajvaltuc Jesuse. ²⁴Iyilic li crixchanoetique ti muc xa bu te li Jesuse, schi'uc muc xa bu te oyuncutic e'uc, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, ja' yu'un te i'ochic ta canava e'uc. Te italic ta Capernaum, ja' tal sa'ic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ja' vaj ya'el li Jesuse yu'un ja' chijcuxiutic o sbatel osil

²⁵C'alal te la staic ta jot nab li Jesuse, jech la sjac'beic:

—Jchanubtasvanej, ¿c'u ora lajul li'i? —xutic.

²⁶Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbeique, ti tal asa'icune, ma'uc sventa ti laj cac' ta ilel li jtsatsal ju'ele. Ja' no'ox tal asa'icun o ti lec lanojic ta pane. ²⁷Mu me ja'uc no'ox batem ta avo'onic ta sa'el la ave'elic ti xlaj no'oxe. Ja' sc'an ti chasa'ic la ave'elic li mu'yuc slajeb ti chacuxiic o sbatel osile. La ave'elic ti chacalbeique, jo'on chacac'beic, jo'on li co'ol crixchanoutique, yu'un ja' jech ac'bil cabel yu'un li Diose, ja' li Jtote —xi li Jesuse.

²⁸Li jchi'iltaque jech la sjac'beic li Jesuse:

—¿C'u chcutcuc ta jpasbecuc li c'usi ta sc'an li Diose? —xiic.

²⁹Itac'av li Jesuse:

—Li c'usi ta sc'an Dios ti chapasique, ja' ti ac'o xach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicune, jo'on ti li' tacbilun talem yu'un li Diose —xi li Jesuse.

³⁰Jech la sjaqu'uc nojtoc li jchi'iltaque:

—¿C'usi senyail chavac'bun quilcuc o ti tacbilot talem yu'un li Diose yo' jech ta jch'uncuc o li c'usi chavale? ¿C'usi abtelal chavac'bun quilcuc o? ³¹Li jtotic jme'tic ta vo'onee la sve'ic li manavaj li te ta taqui jamaltique. Jech ts'ibabil ta sc'op Dios: “Li Moisesse laj yac' ta ve'el vaj li talem ta vinajele”, xi ts'ibabil. Ac'buncuc jech e'uc —xiic li jchi'iltaque.

³²Li Jesuse jech laj yalbe:

—Melel li c'usi chacalbeique, ma'uc Moisés ti laj yac' li vaj ti la sve'ic li jtotic jme'tic ta vo'onee. Dios laj yac' talem li vaje. Li vaj ti la sve'ic li jtotic jme'tique ja' no'ox sventa icuxiic o li li' ta balumile. Yan li avie li vaj ti chayac'beic li Jtote, ja' sventa chacuxiic o sbatel osil. ³³Li vaj ti chayac'beic li Diose, liquem talem ta vinajel. Ja' sventa chacuxiic o sbatel osil, jo'oxuc ti li' oyoxuc ta balumile —x'utatic yu'un li Jesuse.

³⁴Laj yalic li jchi'iltaque:

—Cajval, ac'buncuc scotol c'ac'al li vaj chavale —xiic.

³⁵Itac'av li Jesuse:

—Li li' ta balumile ta vaj cuxuloxuc. Ja' no'ox jech nojtoc ta

jventa jo'on xu' chacuxiic o sbatel osil yu'un jo'on vajun ya'el. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue, mi ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, mu xa c'usi yan ta sc'anic, xmu'yabaj no'ox. ³⁶Pero li jo'oxuque mu xac'an xach'unic ti jo'on chajcoltaique, ja' yu'un laj calboxuc ti mu'yuc jbalil chavilicune. ³⁷Scotol buch'utic ti t'ujbilib ono'ox yu'un Jtot ti chiyich'ic ta muq'ue, ja' chiyich'ic ta muc'. Ximuybaj no'ox ta xquic'an. Mu xac' xch'ayic o sbatel osil. ³⁸Ti liyal talem li' ta balumile, ma'uc tal jpas li c'usi ta jc'an jtuque. Ja' tal jpas li c'usi ta sc'an li Jtot ti listac talele. ³⁹Li Jtote ja' tsc'an ti mu xch'ay junuc cu'un li c'u yepal t'ujbilib ono'ox yu'un ti ac'o xiyich'ic ta muq'ue. Mi ichamique, ta jcha'cuxesanic scotolic ta slajeb c'ac'al. ⁴⁰Yu'un ja' jech sba tsc'an li Jtote ti ac'o cuxiicuc o sbatel osil scotol li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Snich'onun li Diose, schi'uc ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. Mi ichamique, ta jcha'cuxesanic scotolic ta slajeb c'ac'al —xi li Jesuse.

⁴¹Li jchi'iltac ta israelale muc bu sch'unic li c'alal laj yal Jesús ti ja' vaj ya'el ti te liquem talem ta vinajele. ⁴²Jech laj yalbe sbaic:

—Ja' snich'on José li Jesús li'i. Xcojtaquinbetic li stot sme'e. iC'u ma sba ti chal ti liquem talem ta vinajele! —xut sbaic.

⁴³Itac'av li Jesuse:

—¿C'u cha'al mu xach'unic li c'usi laj cale? ⁴⁴Muc buch'u xu' chiyich'ic ta muc' mi muc bu tijbil sjol yo'on yu'un li Jtote, ja' ti listac talele. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue, mi

ichamique, ta jcha'cuxesanic ta slajeb c'ac'al. ⁴⁵Jech la sts'ibaic comel li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee: “Scotolic ch-ac'bat sna'ic yu'un Dios ti buch'u ta xcoltavane”, xi ono'ox ts'ibabil. Jech scotol buch'utic tsc'an tsna'ique, ja' ta x'ac'bat sp'ijilic yu'un li Jtote jech chiyich'ic ta muc'.

⁴⁶Muc buch'u yiloy li Diose. Jtuc no'ox quiloj yu'un te liquemun tael ta stojol. ⁴⁷Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic ta sch'unic ti tacbilun tael yu'un li Diose ja' ta xcuxiic o sbatel osil. ⁴⁸Jo'on vajun ya'el yu'un ta jventa jo'on chacuxiic o sbatel osil. ⁴⁹C'alal la sve'ic manavaj li te ta taqui jamaltic li jtotic jme'tic ta vo'onee, muc bu xcuxiic o sbatel osil. ⁵⁰Li vaj ta xcale ja' te liquem tael ta vinajel. Li buch'utic ta sve'ique ja' ta xcuxiic o sbatel osil. ⁵¹Jo'on li vajun ya'ele yu'un te liquemun tael ta vinajel. Ta jventa jo'on chacuxiic o sbatel osil. Scotol buch'utic ta sve'ic li vaj ta xcale, ja' ta xcuxiic o sbatel osil. Li vaj li chcaq'ue ja' li jbec'tale. Ta xcac' ta sventa xu' ta xcuxiic o sbatel osil scotol li crixchanoetique —xi li Jesuse.

⁵²Li jchi'iltac ta israelale jech laj yalbe sbaic:

—iC'u ma sba chijyac'butic jlajestic li sbec'tale! —xut sbaic.

⁵³Li Jesuse jech itac'av:

—Melel li c'usi chacalbeique, mi muc bu alajesojic li jbec'tale, jo'on li co'ol crixchanoutique, mi muc bu avuch'ojic li jch'ich'ele, mu xacuxiic o sbatel osil. ⁵⁴Li buch'utic ta slajesic li jbec'tale schi'uc ta xuch'ic

li jch'ich'ele ta xcuxiic o sbatel osil. Mi ichamique, ta jcha'cuxesanic ta slajeb c'ac'al. ⁵⁵Li jbec'tale co'ol schi'uc lequil ve'lil ya'el. Li jch'ich'ele co'ol schi'uc lequil jo' ya'el jech chacuxiic o sbatel osil.

⁵⁶Li buch'utic ta slajesic li jbec'tale schi'uc ta xuch'ic li jch'ich'ele ja' te jchi'uquic o, jech te oyun o ta yo'onic e'uc. ⁵⁷Li Jtot ti listac talele cuxul o sbatel osil. Ja' no'ox jechun e'uc, cuxulun o sbatel osil ta sventa li Jtote. Ja' no'ox jechic e'uc li buch'utic chislajesique, ta jventa jo'on ta xcuxiic o sbatel osil. ⁵⁸Li vaj ta xcale ja' te liquem tael ta vinajel. Ma'uc jech sba jech chac c'u cha'al li manavaj ti la sve'ic li jtotic jme'tic ta vo'onee. C'alal la sve'ic manavaj li jtotic jme'tic ta vo'onee, muc bu xcuxiic o sbatel osil. Yan li avie li buch'utic ta sve'ic li vaj ta xcale ja' ta xcuxiic o sbatel osil —xi li Jesuse.

⁵⁹Ja' jech laj yal Jesús li c'alal ichanubtasvan ta sch'ulnaic li jchi'iltac ta israelal li te ta Capernaume.

**Ja' sc'oplal ti ja' no'ox
Jesús chijyalbutic ti c'u sba
chijcuxiutic o sbatel osile**

⁶⁰Ep li jchi'iltac ta israelal la schi'inic jujun c'ac'al li Jesuse, pero c'alal iya'iic li c'u sba ichanubtasvane, jech laj yalic: —Altic chal ti liquem tael ta vinajele. Mu jch'untic ti ava'i sba chale —xiic.

⁶¹Li Jesuse sna'oj ti oy jchi'iltac ti mu sch'unic li c'usi laj yale. Jech la sjac'be: —¿Mi chopol ava'iic li c'usi laj cale? ⁶²¿C'u chavalic mi la avilic ti

chimuy batel li bu liquemun talele, jo'on li co'ol crixchanoutique?

⁶³Ja' persa sc'an chach'unic li c'usi chcale yo' jech chacuxiic o sbatel osil. Ja' jech smelol li c'usi laj calboxuque. Ma'uc to uts li c'ustic chapasique. ⁶⁴Pero mu acotolicuc chach'unic —x'utatic yu'un li Jesuse.

C'alal lic stsac yabtel li Jesuse, sna'oj xa ono'ox li buch'utic mu sch'unic ti ja' Jcoltavaneje schi'uc li buch'u ta x'ac'van ta c'abale.

⁶⁵Li Jesuse jech laj yalbuncutic jcotolcutic:

—Laj ono'ox calboxuc ti muc buch'u xu' chiyich' ta muc' mi muc bu tijbil sjol yo'on yu'un li Jtote —xijyutcutic.

⁶⁶Ja' yu'un ep jchi'iltac laj yictaic comel li Jesuse, ja' li buch'utic co'ol to'ox la jchi'incutique. Mu xa bu la schi'inic batel. ⁶⁷Li Jesuse jech la sjac'buncutic, jo'oncutic li lajchavo'uncutique:

—Li jo'oxuque ¿mi chac'an chavictaicun e'uc? —xijyutcutic.

⁶⁸Itac'av li Simón Pedroe:

—Cajval, ibu xa chba jac'cutic ta yan! Atuc no'ox xana' li c'u sba chijcuxicutic o sbatel osile. ⁶⁹Li jo'oncutique jch'unojcutic. Jna'cutic ti jo'ot li Cristoote, ti t'ujbilot yu'un Dios ti chavertainuncutique. Jo'ot Snich'onot li cuxul Diose —xi li Pedroe.

⁷⁰Itac'av li Jesuse:

—Jo'on la jt'ujoxuc li lajchavo'oxuque pero oy junoxuc ti ja' ventainbil yu'un li pucuje —xijyutcutic.

⁷¹Ja' Judas li laj yalbe sc'oplale, ja' li snich'on Simón

Iscariotee, yu'un ja' ta x'ac'van ta c'abal. Li Judase ja' jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac Jesús ti lajchavo'uncutique.

Ja' sc'oplal ti muc bu x'ich'e ta muc' yu'un yits'inabta li Jesuse

7 Ta ts'acal ixanav ta scotol jteclumetic li ta Galilea balumil li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Li Jesuse mu sc'an chbat ta Judea balumil yu'un li j'abteletic cu'uncutique te yacal tsnopbeel sc'oplal c'u sba tsmilic. ²Po'ot xa'ox jun q'uin yu'un li jchi'iltac ta israelale li te ta Jerusalem. Ja' li q'uin ti ta smeltsanan syaxnaic ti ta x'ochic o li jchi'iltaque. ³Li Jesuse jech i'albat yu'un li yits'inabe:

—Mu xavicta aba, batic ta Judea. Yu'un c'alal ta xilic ti ep chavac' ta ilel atsatsalaju'el li te ta q'uine, jech más chayich'ic o ta muc' li buch'utic sch'unojic xa la ac'ope. ⁴Li buch'u ta sc'an ta xpuc sc'oplale mu ta muculuc ta spas li c'u sba yabtele. Mi ja' avabel o ti jech chapase, ac' aba ta ilel ta stojol scotol crixchanoetic —xiic.

⁵Li yits'inabtaque mu sch'unic e'uc ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chventainvan li sbanquillique. ⁶Li Jesuse jech laj yalbe:

—Muc to bu tsta sc'ac'alil ti chibat ta q'uine. Li jo'oxuque c'uc no'ox ora xu' chabatic. ⁷Li crixchanoetique muc bu chopol chayilic li jo'oxuque. Yan li jo'one chopol chiyilic yu'un jo'on ta xcalbeic ti chopol li c'ustic ta spasiique. ⁸Li jo'oxuque batanic

li ta q'uine. Yan li jo'one muc to bu chibat yu'un muc to bu tsta sc'ac'alil ti chibate —xi li Jesuse.

⁹C'alal jech laj yalbe li yits'inabtac li Jesuse, te lijoc'tsajcutic ta Galilea schi'uc Jesús, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique.

Ja' sc'oplal ti i'ay ta q'uin li Jesuse, ja' li q'uin ti ta x'ochic ta syaxnaique

¹⁰Batemic xa'ox ta q'uin li te ta Jerusalén li yits'inabtac li Jesús li c'alal lijbatcutic e'uc schi'uc li Jesuse. Muc bu la jchi'incutic batel li crixchanoetique. Jtucutic no'ox lijbatcutic yu'un mu sc'an xac' sba ta ilel li Jesuse. ¹¹Li j'abteletic cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique, te oyic ta q'uin ta sa'ic li Jesuse. Jech ta sjac'ulanbeic li crixchanoetique:

—¿Bu oy xana'ic li Jesuse? —xiic.

¹²Scotol li j'ilq'uinetique naca ja' sbel yeic li Jesuse. Oy buch'utic jech laj yalic:

—Toj lec yo'on —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—iMuc bu lec! Ja' jlo'lovaney —xiic.

¹³Pero mu junuc buch'u tsjamal'al li Jesuse yu'un ta xi'ic li ta j'abteletic cu'uncutique.

¹⁴C'alal yoxibal xa'ox c'ac'al liquem q'uine, ibat ta muc'ta ch'ulna li Jesuse. C'ot chanubtasvanuc ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulnae. Te jchi'ucutic ti yajchanbalajeltacuncutique.

¹⁵Li j'abteletique toj ch'ayel no'ox yo'onic li c'u sba ichanubtasvan li Jesuse. Jech laj yalic:

—¿Bu ischan li jchi'iltic li'i yu'un muc buch'u la schanubtas cu'untic? —xiic.

¹⁶Li Jesuse jech laj yal:

—Ma'uc jc'op jtuc li li' chichanubtasvan oe. Ja' sc'op stuc li Diose, ja' ti listac talele. ¹⁷Li buch'u tsc'an tspas li c'usi ta sc'an li Diose, ta x'ac'bat sna' mi ja' sc'op Dios li chcale, mi jc'op no'ox jtuc. ¹⁸Li buch'u ta xchanubtasvan o li c'usi ta snop stuque, ja' no'ox ta sc'an ich'el ta muc' stuc. Li jo'one ta xcac' ta ich'el ta muc' li Diose, ja' ti listac talele. Muc bu chilo'lovan. Ja' melel li c'usi chcale.

¹⁹Li Moisés li iyal sc'op Dios ta vo'onee la sts'ibaboxuc comel li mantaletique. Pero mu junuc buch'u sch'unoj jech chac c'u cha'al ta xal li mantaletique. Ti ach'unojicuc li mantaletique, muc bu chanopic chamilicun ti jechuque —xi li Jesuse.

²⁰Jech itac'avic li jchi'iltaque:

—Ochem pucuj ta ajol taje. ¿Buch'u chac smilot? —xutic.

²¹Itac'av li Jesuse:

—Jun no'ox vinic la jcolta ta sc'ac'alil ta jcuxtuc pero acotolic toj ch'ayel no'ox o avo'onic. ²²Li Moiesese laj yalboxuc ti chavaq'uic ta ich'el circuncisione, pero ma'uc ba'i i'albat li Moiesese. Ja' ba'i i'albat li jtotic jme'tic ta más vo'onee. Li jo'oxuque ac'o mi ta sc'ac'alil ta jcuxtuc, chavac'beic yich' circuncisión li unetic li yich'ojic xa vaxaquib c'ac'ale. ²³Ti chavaq'uic circuncisión ta sc'ac'alil ta jcuxtuc yo' jech mu xap'ajbeic smantal li Moiesese, ¿c'u cha'al chopol chavilicun ti la jcolta jun jchi'iltic li ta sc'ac'alil ta jcuxtuc? ²⁴Muc bu lec mi chatic'beic smul ta ora jun vinique. Ja' sc'an chanopic

mi meel ti chopol li c'usi la spase —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti mu jmojuc yo'onic li crixchanoetic ta stojol li Jesuse

²⁵Oy jayvo' li jchi'iltac li te nacalic ta Jerusalene jech laj yalic:

—¿Mi ma'uc li vinic li'i ti ta sa'ic li j'abteletic cu'untic ti chac smilique? ²⁶Q'uelavilic, li' to ta xchanubtasvan ta jtojoltique. Pero mu c'usi ta x'albat yu'un li j'abteletique. ¿Mi yu'un sch'unojic xa ti ja' li t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal sventainutique? ²⁷Li jo'otique jna'ojtice ti bu liquem talel li vinic li'i. C'alal ta xtal li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique, muc buch'u sna' bu ta xlic talel —xut sbaic.

²⁸Li Jesuse tsots ic'opoj li te ta yamaq'uul li muc'ta ch'ulna ta Jerusalén li c'alal ichanubtasvane. Jech iyal:

—Xavojtaquinicun ti avalojjique. Ana'ojeic li bu liquemun talel ti avalojjique. Pero mu ta jmantaluc jtuc ti litale. Ja' listac talel li Diose, ja' meel li sc'ope. Pero mu xavojtaquinic li jo'oxuque.

²⁹Li jo'one xcojtaquin yu'un ja' te liquemun talel ta stojol. Ja' listac talel li'i —xi li Jesuse.

³⁰Chac sti'quic o ta chuquel li Jesuse, pero muc buch'u tstsac yu'un muc to bu c'otem sc'ac'alil ta stsaquic. ³¹Pero oy ep buch'utic la sch'unic ti ja' xa li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque. Jech laj yalic:

—Li jchi'iltic li'i chac' ta ilel ep stsatsal sju'el jech chac c'u cha'al

sc'oplal ta spas li buch'u sc'oplal ono'ox chtal sventainutique. Ja' xa li li' oye —xiic.

Ja' sc'oplal ti laj yalbeic yajmayoltaquic li j'abteletic ti ac'o stsaquic li Jesuse

³²Li jfariseoetique iya'iic ti ja' jech ta xlo'ilajic li buch'utic la sch'unic xa ti ja' Jesús li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque. Ja' yu'un li banquial paleetique schi'uc li jfariseoetique laj yalbeic jayvo' yajmayolic ti ac'o stsaquic li Jesuse. ³³Li Jesuse jech laj yalbe li jchi'iltaque:

—Mu xa jaluc li' jchi'ucoxuque. Ta xa xibat li yo' bu oy li buch'u listac talele. ³⁴Li jo'oxuque chasa'icun pero mu xataicun. Li yo' bu chibate mu xu' chabatic tey e'uc li jo'oxuque —xi li Jesuse.

³⁵Li j'abteletic cu'uncutique jech lic yalulanbe sbaic:

—¿Bu chbat ti yaloj ti mu xa jtatic? ¿Mi ja' nan te chbat li yo' bu oy li jchi'iltactic li spucox sbaic batel ta yosilal li jgreciaetique? ¿Mi ja' nan chba schanubtas li jgreciaetique? ³⁶¿C'u sba smelol taje ti jech laj yale: “Chasa'icun pero mu xataicun. Li yo' bu chibate mu xu' chabatic tey e'uc li jo'oxuque”, ti xijyututique? —xut sbaic.

Ja' sc'oplal ti jech chac c'u cha'al nio' ta xvinaj slequil yo'onic li buch'utic ta sch'unique

³⁷Ta muc'ta q'uine la sva'an sba ta o'lol crixchanoetic li Jesuse. Tsots ic'opoj, jech laj yalbe li jchi'iltaque:

—Li buch'utic ta sa'ulanic li c'u sba xu' ta xtqu'uibic jech chac

c'u cha'al ta sa'ulan jo' yuch' mi chtaquij sti'e, ac'o yich'icun ta muc'. Jo'on ta jtuq'uibtasbe yo'onic. ³⁸Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, jech ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op li Diose: “Li slequil li yo'onique ja' jech chac c'u cha'al li nio' ti te xnixnun oe”, xi ts'ibabil —xi li Jesuse.

³⁹Ti jech laj yal Jesuse, ja' laj yalbe sc'oplal yabtel li Ch'ul Espíritu li sc'oplal ono'ox ta x'ac'bat ta yo'onic li buch'utic ta sch'unic ti ja' Yajcoltavanejjic li Jesuse. Pero muc to'ox bu talem li Ch'ul Espíritue yu'un muc to'ox bu sitem batel ta vinajel li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti la svoq'uilan sbaic ta c'op li j'israeletic ta stojol li Jesuse

⁴⁰C'alal iya'iic li jchi'iltac ta israelal li c'usi laj yal li Jesuse, oy buch'utic jech laj yalic:

—Ta melel ja' xa li buch'u ti sc'oplal ono'ox chtal yal li sc'op Diose —xiic.

⁴¹Oy yan jech laj yalic:
—Li'i ja' xa li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal sventainutic —xiic.

Oy yan jech laj yalic:
—Mu teuc chlic talem ta Galilea li buch'u sc'oplal chtal sventainutic.

⁴²Chal ta sc'op Dios ti te ta xvoc' ta Belene yu'un ja' snitilul David ta vo'onee. Ja' te ta xvoc' li yo' bu ivoc' li Davide —xiic.

⁴³Ja' yu'un la svoq'uilan sbaic ta c'op li jchi'iltac ta stojol li Jesuse.

⁴⁴Oy buch'utic chac stsaquic li Jesuse pero muc buch'u stsac.

Ja' sc'oplal ti laj yalic li mayoletic ti muc buch'u jech ta xlo'ilaj jech chac c'u cha'al chlo'ilaj li Jesuse

⁴⁵Li mayoletic isutic ta stojol li banquial paleetic schi'uc li jfariseoetic. Jech ijac'batic:
—¿C'u cha'al muc bu xatsaquic talem? —x'utatic.

⁴⁶Itac'avic li mayoletic:
—Yu'un muc buch'u jech chlo'ilaj jech chac c'u cha'al chlo'ilaj li vinique —xiic.

⁴⁷Jech i'albatic yu'un li jfariseoetic:
—¿Mi lalo'loatic e'uc li jo'oxuque? ⁴⁸Mu junuc j'abteletic cu'untic sch'unojic ti ja' xa li buch'u sc'oplal ti chisventainutic. Mi jo'cuncutic muc bu jch'unojcutic. ⁴⁹Li jchi'iltac li te tsobolic ta stojol li Jesuse mu sna'ic li c'usi ta xal li mantaletic. Ich'ayic xa o —xiic li jfariseoetic.

⁵⁰Te oy e'uc li Nicodemoe, ja' li buch'u a sc'opon ta ac'ubal li Jesuse, yu'un ochem ta fariseoal e'uc. Li Nicodemoe jech laj yal:

⁵¹—Mu xu' ta xcac'betic yich' vocol jun jchi'iltic mi muc bu ca'iojtic li c'usi ta xale, schi'uc mi mu to jna'tic ti c'usi smule. ¿Mi mu jechuc ta xal li mantaletic cu'untic? —xi li Nicodemoe.

⁵²Jech laj yalbeic li Nicodemoe:
—¿Mi yu'un te liquemot talem ta Galilea e'uc li jo'ote? Q'uelo li sc'op Diose jech chana' o ti mu junuc li buch'u ta xal sc'op Dios ti te chlic talem ta Galileae —xutic.

⁵³Isutic batel ta snaic.

Ja' sc'oplal ti laj yiq'uiuc tael ta stojol Jesús jun jmulivajel antse

8 Li Jesuse ibat ta vits Olivatic. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ²Ta sob ta yoc'omal lijsutcutic tael schi'uc li Jesuse, te lijbatcutic nojtoc li ta muc'ta ch'ulna li ta Jerusalene. Ep jchi'iltac italic ta stojol Jesús. Ichoti li Jesuse, lic chanubtasvanuc. ³Te italic e'uc jayvo' li buch'utic sp'isoj sbaic ta jchanubtasvanej ta smantaltac li DiOSE schi'uc jayvo' li jfariseoetique. Te yic'ojic tael jun ants. Li antse yacal ta mulivajel istaic. C'ot yaq'uiuc ta stojol Jesús ta o'lol crixchanoetic. ⁴Jech laj yalbeic li Jesuse:

—Jchanubtasvanej, li ants li'i yacal ta mulivajel ijtacutic. ⁵Li Moisés li iyal sc'op Dios ta vo'onee yalobjutic mantal ti ac'o ac'batuc ton li buch'u jech ta spase. ¿C'usi chanop e'uc li jo'ote? —xutic.

⁶Ti jech laj yalbeic li Jesuse, yu'un tsq'uelbeic yo'on yu'un chac sa'beic smul. Li Jesuse la snijan sba, la sts'iba balumil ta sbic'tal sc'ob. ⁷Ti mu xlay yo'onic ta sjaq'uele, jech la stuq'uibtas sba li Jesuse, jech laj yal:

—Mi oy buch'u junucal ti mu'yuc amulique, ja' ba'i ac'o yac'be ton li antse —xut.

⁸La scha'nijan sba nojtoc li Jesuse, la scha'ts'iba nojtoc li balumile.

⁹C'alal iya'ic ti jech laj yal Jesús li j'abteletique, ic'opoj yo'onic ta scoj li smulique. Ta jujuntal iloq'uiuc batel. Ja' ba'i iloq'uiuc batel li buch'utic más molic xae. Ja' xa no'ox te icom li Jesús schi'uc li ants

li te ta o'lol crixchanoetique. ¹⁰Li Jesuse la scha'tuq'uibtas sba, iyil ti muc xa bu te oyic li buch'utic laj yiq'uiuc tael li antse, ja' xa no'ox stuc te oy li antse. Li Jesuse jech laj yalbe li antse:

—Li buch'utic laj yalic amule ibatic xa. Muc buch'u laj yac'bot ton ta scoj la amule —xut.

¹¹Itac'av li antse:

—Mu'yuc, tata —xi.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ja' jechun e'uc, muc bu chacac'be avich' vocol ta scoj la amule. Batan, mu xa me xasa' amul —x'utat batel li antse.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li jo'one co'ol schi'uc xojobal c'oc'un ya'el”, xi

¹²Li Jesuse ichanubtasvan nojtoc, jech laj yal:

—Li jo'one co'ol schi'uc xojobal c'oc'un ya'el ta atojolic, jo'oxuc ti oyoxuc ta ic'al ac'ubal ya'el ta scoj li mulile. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue ta xictaic spasel li mulile. Ja' xa ta spasic li c'ustic leque yu'un jo'on ta jcoltaic, jech ta xcuxiic o sbatel osil —xi.

¹³Li Jesuse jech i'albat yu'un li jfariseoetique:

—Li jo'ote atuc no'ox chaval ac'oplal. Mu'yuc avajtextico jech mu jch'uncutic li c'usi chavale —xutic.

¹⁴Itac'av li Jesuse:

—Ac'o mi chavalic ti jtuc no'ox ta xcal jc'oplale, pero ja' melel li c'usi chcale. Yu'un jna'oj ti bu liquemun talele, jna'oj ti bu chibate. Li jo'oxuque mu xana'ic ti bu liquemun talele, jech mu xana'ic bu chibat nojtoc. ¹⁵Li jo'oxuque

chanopic ti crixchanoun no'oxe jech chasa'becun jmul. Li jo'one muc buch'u ta jsa'be smul. ¹⁶Mi oy buch'u ta xcalbe ti oy smule, yu'un xa ono'ox oy smul. Yu'un mu jtucuc no'ox ta jnop ti oy smule; ja' co'ol ta xcalcutic jchi'uc li Jtote, ja' ti listac talele. ¹⁷Li mantaletic li avich'ojique ta xal ti ja' to xu' chach'unic mi jmoj sc'opic li cha'vo' texticoetique. ¹⁸Li jo'one ta xcal jc'oplal jtuc. Pero ja' jech ta xal jc'oplal e'uc li Jtote, ja' ti listac talele —xi li Jesuse.

¹⁹Li jfariseoetique jech la sjac'beic li Jesuse:

—¿Bu oy la atot chavale? —xutic.

Itac'av li Jesuse:

—Mu xavojaquinicun, jech mu xavojaquinic e'uc li Jtote. Ti xavojaquinicune, jech xavojaquinic e'uc li Jtote —xut.

²⁰Ja' jech laj yal Jesús li c'alal ichanubtasvan li ta yut jc'ol ch'ulna li yo' bu laj yaq'uic smoton Dios li jchi'iltaque. Pero muc buch'u tal stsaquic li Jesuse yu'un muc to bu c'otem sc'ac'alil ti ta stsaquee.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li bu chibate mu xu' chabatic tey e'uc”, xi

²¹Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc li jchi'iltac ta israelale:

—Li jo'one chibat. Chasa'icun pero mu xataicun. Te acuchoj amulic chachamic. Li bu chibate mu xu' chabatic te li jo'oxuque —xi.

²²Jech laj yalbe sbaic li jchi'iltaque:

—¿Mi yu'un nan ta smil sba stuc ti ava'i sba chale: “Li bu chibate mu xu' chabatic tey li jo'oxuque”, ti xijyututique? —xut sbaic.

²³Li Jesuse jech iyal:

—Li jo'oxuque li' lach'iic lac'opojic ta sba balumile; li jo'one liquemun talel ta vinajel, ja' yu'un mu co'oluc ta jnoptic. ²⁴Ti laj calboxuc ti te acuchoj amulic chachamique, yu'un mu xach'unic ti jo'on chajcoltaique, ja' yu'un te acuchoj o amulic chachamic —xi li Jesuse.

²⁵Jech lic sjaq'uic nojtoc li j'abteletique:

—¿Buch'uot cha'a? —xutic.

Itac'av li Jesuse:

—Ja' no'ox jech chac c'u cha'al laj calboxuc ta ba'ie. ²⁶Ac'o mi oy ep li c'usi xu' chacalbeique, ac'o mi oy amulic ti xu' chacalbeique pero muc to bu chacalbeic. Yu'un ja' no'ox chacalbeic li c'usi albilun yu'un li Jtote, ja' ti listac talele. Li Jtote ja' meyel li c'usi chale —xi li Jesuse.

²⁷Ta sventa ti mu sch'unic ti te liquem talel ta vinajel li Jesuse, jech muc bu xa'ibeic o smelol ti ja' laj yalbe sc'oplal li Jtotic Diose. ²⁸Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc:

—C'alal chajoc'anicun ta cruz, jo'on li co'ol crixchanoutique, ja' to te chana'ic o ti jo'on Avajcoltavanejicune. Schi'uc chana'ic ti ja' no'ox laj calboxuc li c'u sba yalobjun li Jtote, ja' ti listac talele. ²⁹Li Jtote li' jchi'uque, mu xiyicta yu'un scotol c'ac'al ta jpasbe li c'usi ta sc'ane —xi li Jesuse.

³⁰C'alal jech laj yal li Jesuse, ep buch'utic la sch'unic ti ja' xa li buch'u sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque.

**Ja' sc'oplal li buch'utic
snich'nab li Diose schi'uc li
buch'utic snich'nab li pucuje**

³¹Li Jesuse jech laj yalbe li jchi'iltac ta israelal ti la

sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chventainvane:

—Mi chach'unic ta j'ech'el li c'usi laj calboxuque, jech ta xvinaj ti ta melez cu'unoxuque. ³²Jech chana'ic ti ja' melez li c'usi laj cale. Ta sventa li jc'op ti ja' melele jech chaloq'uic o ta jtunel —xi li Jesuse.

³³Itac'avic:

—Li jo'oncutique ja' jnihilulcutic li Abrahame. Mu junuc buch'u ochem ta jtunel cu'uncutic. ¿C'u cha'al jech chaval: “Jech chaloq'uic o ta jtunel”, ti xachie? —xutic.

³⁴Itac'av li Jesuse:

—Melez li c'usi chacalbeique, scotol li buch'utic ta sa'ulan smulique ja' te oyic ta jtunel yu'un li smulique.

³⁵Li buch'utic ochemic ta jtunele mu c'usi ta x'ac'batic yu'un li yajvalique, ja' no'ox jayib c'ac'al ta x'ac'bat sventainic. Yan li nich'oniletique ta x'ac'batic o ta j'ech'el scotol li c'ustic oy yu'un li stotique. ³⁶Jo'on li snich'onun li Diose, mi jo'on chajloq'uesic ta jtunel yu'un li mulile, ta melez chaloq'uic o ta j'ech'el.

³⁷Melez ja' anihilulic li Abrahame pero mu co'oluc avo'onic achi'uquic yu'un chac amilicun. Naca milvanej no'ox batem ta avo'onic ta scoj ti mu xc'ot ta avo'onic li jc'ope. ³⁸Li jo'one ja' no'ox ta xcal li c'ustic quiloj ta stojol li Jtote. Li jo'oxuque ja' chapasic li c'usi chayalbeic la atotique —x'utatic yu'un li Jesuse:

³⁹Itac'avic:

—Ja' co'ol jch'unojcutic jech chac c'u cha'al li jnihilulcutic Abrahame —xiic.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ti jechuc ach'unojic jech chac c'u cha'al li Abrahame, chapasic jech

chac c'u cha'al la spas li Abraham ti jechuque. ⁴⁰Li avie chac'an chamilicun yu'un laj calboxuc ava'ic li c'usi melez ti laj yalbun tazel li Diose. Li Abrahame muc bu jech la spas. ⁴¹Jo'oxuque ja' chapasbeic yabtel la atotique —xut.

Itac'avic:

—Li jo'oncutique ma'uc tsobbil unenuncutic. Jun no'ox li jotcutique, ja' li Diose —xiic.

⁴²Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ti ja'uc atotic li Diose, c'uxun ta avo'onic ti jechuque. Yu'un te liquemun tazel ta stojol li Diose. Mu ta jmantaluc jtuc ti litale; ja' listac tazel li Diose. ⁴³Ti mu xava'ibeic smelol li jc'ope, yu'un mu ono'ox xac'an xava'ic. ⁴⁴Li jo'oxuque ja' atotic li pucuje. Ja' no'ox batem ta avo'onic chapasic li c'ustic ta sc'an li pucuje. Yu'un li stuque jmilvanej ono'ox li c'alal ilic li balumile, ja' jech c'alal tana. Mu sc'an li c'usi melele yu'un chopol ono'ox li yo'one. Stalez ono'ox ti jutc'ope. Ja' banquialal jutc'op o. ⁴⁵Li jo'one ja' melez li c'usi chacalbeique, pero mu xach'unic. ⁴⁶Li jo'oxuque mu xatabecun jmul. Melez li jc'op li laj calboxuque. ¿C'u cha'al mu xach'unbecun? ⁴⁷Li buch'utic snich'nabtac li Diose ta xich'beic ta muc' li sc'op li Diose. Ti mu xavich'ic ta muc' li sc'op Diose, yu'un ma'uc snich'naboxuc li Diose —x'utatic yu'un li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li c'alal muc to'ox bu voqu'em li Abrahame, te ono'ox oyun”, xi

⁴⁸Itac'avic li jchi'iltac ta israelale, jech laj yalbeic li Jesuse:

—Ja' melez li c'usi la jnopcutique. Li jo'ote jsamariail vinicot. Ochem

pucuj ta avo'on —xi la sna'leic li Jesuse.

⁴⁹Itac'av li Jesuse:

—Muc bu ochem pucuj ta co'on.

Ja' ta xcac' ta ich'el ta muc' li Jtote. Li jo'oxuque mu xavich'icun ta muc'.

⁵⁰Pero mu jtucuc no'ox ta xcac' jba ta ich'el ta muc'. Ja' chiyac' ta ich'el ta muc' e'uc li Jtote. Li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue ja' ch-ich'bat sc'opic yu'un li Jtote. ⁵¹Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic ta xac' ta yo'onic li jc'ope ja' muc bu ta xcham —xi li Jesuse.

⁵²Li jchi'iltaque jech laj yalbeic li Jesuse:

—Jna'ojcutic xa ti ta melel ochem pucuj ta avo'one. Li jnitilulcutic Abrahamame icham. Ichamic e'uc li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee. Li jo'ote chaval ti muc bu ta xcham li buch'utic ta xac' ta yo'onic la ac'ope. ⁵³¿Mi yu'un jo'ot más tsots avabtel avich'oj ti avaloje? Li jnitilulcutic Abrahamame más tsots yabtel iyich' pero icham. Ichamic e'uc li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee. Li jo'ote ¿bu talemot ti avaloje? —xutic.

⁵⁴Itac'av li Jesuse:

—Ti jtucuc no'ox ta xcac' jba ta ich'el ta muq'ue, xu' mu xach'unic. Pero mo'oj. Ja' chiyac' ta ich'el ta muc' li Jtote, ja' li Dios avu'unic ti avalojique. ⁵⁵Pero mu xavojtaquinic. Li jo'one xcojtaquin. Mi ta xcal ti mu xcojtaquine, ta jut c'op jech chac c'u cha'al chajutic c'op li jo'oxuque. Li jo'one xcojtaquin li Diose, ta jch'unbe li c'ustic chiyalbune. ⁵⁶La anitilulic Abraham ti chavalique, xmuybaj no'ox yu'un ya'iojbun jc'oplal ti chitale. Isch'un

ti chitale jech xmuybaj o —xi li Jesuse.

⁵⁷Li j'abteletic cu'uncutique jech laj yalbeic li Jesuse:

—Muc to bu avich'oj lajuneb yoxvinic (50) jabil. ¿C'uxi xavojtaquin li Abrahamame yu'un queremot to? —xutic.

⁵⁸Li Jesuse jech itac'av:

—Melel li c'usi chacalbeique, c'alal muc to'ox bu voq'uem li Abrahamame, te ono'ox oyun li jo'one —xi.

⁵⁹La stamic ton li jchi'iltaque yu'un chac smilic ta ton li Jesuse. Li Jesuse ijelav batel ta o'lol crixchanoetic jech muc bu xilic iloc' ta sti' smacol li muc'ta ch'ulnae, ibat.

Ja' sc'oplal ti la sjambe sat jun ma'sat vinic li Jesuse

9 Li yo' bu lijelavcutic batel schi'uc li Jesuse, te iquilcutic jun jchi'ilcutic ta israelal, ma'sat ono'ox ivoc' li vinique. ²Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique jech la jac'becutic li Jesuse:

—Jchanubtasvanej, ¿buch'u ta smul ti jech ma'sat ivoc' li vinic li'i? ¿Mi ta smul stuc, mi ta smul stot sme'? —xcutcutic.

³Itac'av li Jesuse:

—Mu ta smuluc stuc, mu ta smuluc stot sme'. Ti jech ma'sat ivoc' li jchi'iltique, yo' jech ac'o vinajuc o sju'el Dios. ⁴Yo' to cuxulun li' ta balumile, persa ta jpasbe yabtel li Jtote, ja' ti listac talele. Yu'un po'ot xa chimile. ⁵Ti jayib to c'ac'al li' oyun ta balumile, ja' jechun jech chac c'u cha'al xojobal c'oc' ta atojolic, jo'oxuc li

li' oyoxuc ta balumile, yu'un jo'on chacac'be avilic ti xu' chacolic ta jventae —xi li Jesuse.

⁶C'alal laj yal jech li Jesuse, la stubta balumil, la spas jset' ach'el. Ja' la sbonbe o scha'p'ejel sat li ma'sat vinique. ⁷Jech laj yalbe:

—Batan, ba poco la asate li te ta stanqueal jo', Siloé sbie —x'utat. Li Siloée ja' “tacbil” xi smelol.

Ibat li ma'sate, ba spoc li sate. C'alal isute, lec xa xil osil yu'un ijama xa li sate. ⁸Jech laj yalbe sbaic li buch'utic te nopol nacalic schi'uque, schi'uc li buch'utic yilojic ti jech ono'ox ma'sat ivoq'ue:

—Li vinic li'i émi ma'uc li buch'u te ono'ox chotol ta xc'anolaje? —xut sbaic.

⁹Oy jayvo' jech laj yalic:

—Ja' le'e —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—Ma'uc, yu'un no'ox toj jmoj satic —xiic.

Jech laj yal li vinique:

—Jo'on chavilicune —xi.

¹⁰Jech la sjac'beic:

—éC'uxi ijama la asate? —xutic.

¹¹Itac'av li vinique:

—Oy jun jchi'iltic, Jesús sbi, la spas jset' ach'el, ja' la sbonbun ta jsat. C'alal la sbonbune, jech laj yalbun: “Batan li yo' bu stanqueal jo' Siloé sbie, ba poco la asate”, xiyut. Ba jpoc li jsate, jech ijama o. Li avie xquil xa osil —xi li ma'sat to'oxe.

¹²Jech la sjac'beic:

—éBu oy li vinic chavale? —xutic.

Itac'av:

—Mu jna' bu ibat —xi.

**Ja' sc'oplal ti ijac'ulanbat
yu'un li jfariseoetic ti c'u
sba ijama sat li vinique**

¹³Laj yiq'uiic batel li vinic li ma'sat to'oxe, te ba yaq'uiic ta stojol li jfariseoetic. ¹⁴Ja' o sc'ac'alil ta jcuxcutic li c'alal la spas jset' ach'el li Jesuse ti la sjambe o sat li ma'sate. ¹⁵Li jfariseoetic la sjac'beic nojtoc li vinique:

—éC'u sba ijama la asate? —xutic.
Itac'av li vinique:
—La sbonbun ach'el ta jsat. Ts'acal to ba jpoc li jsate. Ja' yu'un xquil xa osil —xi.

¹⁶Oy jayvo' jfariseoetic jech laj yalic:

—Muc bu yich'oj ta muc' Dios li vinic chavale yu'un mu schabi li sc'ac'alil ta jcuxtique —x'utat.

Oy yan jech laj yalic:

—Li buch'u oy smule mu xu' ta sjambe sat ma'satetic jech chac c'u cha'al ta spas li vinic taje —xiic.
Yantic o iyalic jujunic li jfariseoetic. ¹⁷La scha'jac'beic nojtoc li vinique:
—Li jo'ote ébuch'u ti avaloj li la sjambot asate? —xutic.

Itac'av li vinique:

—Li jo'one ta xcal ti ja' jun li buch'utic ti ja' yabtelic ta xalic li sc'op Diose —xi.
¹⁸Li jfariseoetic muc bu sch'unic ti ja' li ma'sat to'oxe li vinic ti ijama xa sate. Ja' to c'alal ba yic'beic talel li stot sme'e, ja' to isch'unic ti ja' li ma'sat to'oxe. ¹⁹C'alal ic'ot li stot sme'e, jech la sjac'beic:

—éMi ja' avol anich'onc li'i li ma'sat ono'ox ivoc' ti chavaliq'ue?

¿C'u sba ijam li sat ti xil xa osile?
—xutic.

²⁰Itac'av li stot sme'e:

—Ja' col jnich'oncutic, ja' li ma'sat ono'ox ivoq'ue. ²¹Pero mu jna'cutic c'u sba ijam sat ti xil xa osile. Mu jna'cutic nojtoc ti buch'u ijambat li sate. Jac'beic stuc yu'un oy xa sch'ulel —xiic.

²²Ti jech laj yalic li stot sme'e, yu'un ta xi'ic o li ta j'abteletic cu'uncutique. Yu'un li j'abteletic cu'uncutique smeltsanojbeic xa sc'oplal ti ta j'ech'el mu xu' ta x'ochic ta ch'ulna li buch'u jamal ta xalbeic sc'oplal li Jesuse ti ja' xa li buch'u sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque. ²³Ja' yu'un ti jech laj yalic li stot sme' li ma'sat to'oxe: “Oy xa sch'ulel, jac'beic stuc”, ti xiic no'oxe.

²⁴Li j'abteletique laj yiq'uaic talel nojtoc li vinic ti ma'sat to'oxe. Jech laj yalbeic:

—Ja' alo ti Dios la scoltaote. Li vinic chavale jna'ojcutic ti mu xich' ta muc' li Diose —xutic.

²⁵Itac'av li vinique:

—Mu me jna' junbi mi mu xich' ta muc' Dios li vinique. Ja' no'ox me ja' ti ijam xa jsat yu'une —xi.

²⁶Jech la sjac'beic nojtoc:

—¿C'u laj yut la sjambot la asate?
—xutic.

²⁷Itac'av li vinique:

—Laj xa calboxuc. Mu xach'unic. ¿C'u cha'al ti chac'an chava'iic nojtoque? ¿Mi yu'un chac'an chatijletaic e'uc? —xi.

²⁸Lic sna'leic, jech laj yalbeic:

—Li jo'ote ja' xa chatijleta li buch'u mu xich' ta muc' li Diose. Li jo'oncutique ja' ta jch'unbecutic

li c'usi yaloj Moisés ta vo'onee.

²⁹Jna'ojcutic ti la sc'opon sbaic schi'uc Dios li Moisesese. Li buch'u chavale mu jna'cutic bu liquem talel —xiic.

³⁰Itac'av li vinique:

—Labal chca'i ti mu xana'ic bu liquem talele. Yu'un chavilic ti ja' la sjambun li jsate. ³¹Jna'ojtic ti mu x'ac'bat ta venta sc'op yu'un Dios li buch'utic mu xich'ic ta muq'ue. Li buch'u ta xich' ta muc' li Diose, ti ta spasbe li c'usi ta sc'ane, ta x'a'ibat sc'op yu'un li Diose. ³²C'alal ilic li balumile, jech c'alal to tana, muc buch'u jech ca'iojbetic sc'oplal ti xu' ta sjambe sat li buch'u ma'sat ono'ox ivoq'ue. ³³Ti manchuc te liquem talel ta stojol Dios li buch'u ta xcale, mu c'usi xu' ta spas ti jechuque —xi li vinique.

³⁴C'alal jech iya'iique, la sna'leic:

—Li jo'ote ta scoj ti toj chopolote ja' yu'un ma'sat lavoc'. Pero li avie jo'ot xa chac'an chachanubtasuncutic —xutic.

Ja' yu'un la snutsic o loq'uel li ta sch'ulnaique.

**Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús
ti ma'satic ya'el li buch'utic
xojtaquinic Dios ti yalojique**

³⁵Li Jesuse laj ya'ibe sc'oplal li vinic ti inutse o loq'uel ta ch'ulnae. Ital li Jesuse, tal sc'opon li vinique. Jech la sjac'be:

—Li jo'ote ¿mi ach'unoj ti talem xa li Snich'on Diose? —xut.

³⁶Itac'av li vinique:

—Tata ¿bu oy? Ta jch'un —xi.

³⁷Li Jesuse jech laj yalbe:

—Li' xa aq'uelojbe sate yu'un jo'on li li' chaj'opone —xut.

³⁸C'alal iya'i li viniq, la squejan sba ta stojol Jesús, jech laj yalbe:

—Cajval, ta jch'un ti jo'ot Snich'onot li Diose —xi li viniq.

³⁹Li Jesuse jech laj yalbe li viniq:

—Lital li' ta balumile yo' ac'o vinajuc o li c'u sba yo'onic li crixchanoetique. Li buch'utic ta sc'an ono'ox xojtaquinic li Diose, ja' ta xjambat satic ya'el yu'un ta xojtaquinic. Yan li buch'utic xojtaquinic Dios ti yalojique, ja' ta spasic ta ma'sat ya'el yu'un mu xu' chojtaquinic o —xi.

⁴⁰Oy jayvo' jfariseotic te schi'uquic li Jesuse. C'alal iya'iic ti jech laj yal li Jesuse, jech la jjac'beic:

—¿Mi yu'un ma'satuncutic ti avaloje? —xutic.

⁴¹Itac'av li Jesuse:

—Ti ma'satucoxuc, mu'yuc amulic ti jechuque. Ta scoj ti chavalic ti xavojtaquinic li Diose, ja' amulic o —xi li Jesuse.

**Ja' lo'il sventa jchabiejchij
schi'uc j'elec'chij**

10 Li Jesuse jech laj yal nojtoc: —Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic mu ta ti' corral ta x'ochique, mi ta xp'itic ochel ta ba corrale, ja' j'elec'chijetic. ²Yan li buch'utic ta x'ochic ta ti' corrale ja' jchabiejchijetic. ³Li jchabiej ti'corrale ta sjambe sti' li corrale yo' ac'o ochuc li jchabiejchijetic. Li chijetic xa'ibeic c'u sba sc'opojel li yajchabivanejique. Li jchabiejchijetic ta sbiiltasanic li schijtaquique li c'alal ta sloq'uesic

batele. ⁴C'alal mi la sloq'uesic scotol li jaycot schijtaquique, ja' sbabe ta xbatic li jchabiejchijetic. Te tijil ta xbatic ta spatic li schijique yu'un ta x'a'ibatic li c'u sba sc'opojelic yu'un li schijique. ⁵Yan mi ta xa'iic ti ma'uc sc'opojel li yajchabivanejique, mu xbatic. Ta xjatic comel yu'un ta xa'iic ti ma'uc sc'opojel li yajchabivanejique —xi li Jesuse.

⁶Ja' jech laj yal ta lo'il li Jesuse. Li jchi'iltaque muc bu xa'ibeic smelol li c'usi i'albatic yu'un li Jesuse.

**Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti
lec ta schabian li buch'utic
ch-ich'e ta muq'ue**

⁷Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc li jchi'iltaque:

—Melel chacalbeic, li buch'utic ta x'ochic ta stojol li Diose, ta jventa jo'on ta x'ochic, jech chac c'u cha'al chijetic li c'alal ta x'ochic ta corrale, ta ti' corral ta x'ochic. ⁸Scotol buch'utic sp'isoj sbaic ta avajchabivanejic ti ba'i li' ono'ox oyique, naca jlo'lovanejetic. Ja' jechic jech chac c'u cha'al j'elec'chijetic yu'un chac spojbecun li buch'utic ta sc'an chiyich'ic ta muq'ue. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue ja' muc bu xac'beic ta venta li sc'op li jlo'lovanejetic. ⁹Li jo'one co'ol schi'uc ti'corralun ya'el yu'un scotol buch'utic ta sch'unic ti ta xcolic ta jventae, ja' schij Dios ya'el. Ja' jech chac c'u cha'al chijetic ti lec chabibilic li c'alal ta xloq'uique schi'uc c'alal ta x'ochique, yo' jech ta sta lec sve'elic, ja' no'ox jechic e'uc li buch'utic

ja' xa schijtac Dios ya'ele, lec ta jchabian. Xmuybajic no'ox, mu c'usi yan ta sc'anic.

¹⁰Li j'elec'chije ja' no'ox yabtel ta x'elc'aj, ta xmilvan, ta socvan. Yan li jo'one ja' tal cac'be scuxlejalic sventa sbatel osil, jech lec oyic o.

¹¹Li buch'u yu'un stuc li chijetique lec ta schabi. Mu sventauc mi ja' te ta xlaj ta bolom li stuque. Ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, lec ta jchabi li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. Ta xcac' jba ta milel ta scojic. ¹²Li buch'u jsa'abtel no'oxe, c'alal ta xtal li bolome, ta xicta comel li sq'uelbalal chijtaque, ta xjatav batel. Jech oy jaycot ta xlaj ta bolom. Li yane chljaj jatavuc ech'el. ¹³Ti ta xjatavic batel li jsa'abteletique, yu'un no'ox tsa' staq'uinic, ja' yu'un mu c'u sventa o li sq'uelbalal chijtaque.

¹⁴Li buch'u yu'un stuc li chije, lec ta schabi li schijtaque schi'uc lec xojtaquinan. Ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, lec ta jchabiic li buch'utic ta sch'unic ti ta xcolic ta jventae. Xcojtaquinic, jech xiyojtaquinic e'uc. ¹⁵Xcojtaquin jbacutic jchi'uc li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue jech chac c'u cha'al xcojtaquin jbacutic jchi'uc li Jtote. Xiyojtaquin li Jtote, jech xcojtaquin e'uc. Ta xcac' jba ta milel ta scojic li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue. ¹⁶Oy buch'utic ma'uc jchi'iltactic ta israelal ta xlic sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. Persa ta xquic'an e'uc. Ta sch'unic e'uc li c'usi ta xcale, jech jmojoxuc xa achi'uquic ti jayvo' chach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicune. Jun no'ox Avajchabivanejic acotolic, yu'un jo'on ti Avajchabivanejicune.

¹⁷Toj c'uxun ta yo'on li Jtote yu'un ta xcac' jba ta milel ta scojic li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue. Ts'acal to chicha'cuxi. ¹⁸Muc buch'u xu' chismil. Ta slequil co'on jtuc ti ta xcac' jba ta milele. Xu' ta xcac' jba ta milel, xu' chicha'cuxi nojtoc yu'un jech yalojbun li Jtote —xi li Jesuse.

¹⁹Li jchi'iltaque la svoq'uilan sbaic ta c'op ta sventa ti jech laj yal li Jesuse. ²⁰Oy ep jech laj yalic: —Ochem pucuj ta yo'on. Chjovi le'e. ¿C'u cha'al lec xa chava'ibeic li c'usi ta xale? —xiic.

²¹Oy yan jech laj yalic: —Li buch'u ochem pucuj ta yo'one muc bu lec ta xc'opoj. Mu junuc pucuj xu' ta sjambe sat li ma'satetique —xiic.

Ja' sc'oplal ti chac smilic Jesús li j'israeletique

²²Te ta jteclum Jerusalem ja' xa o q'uin yu'un li jchi'iltac ta israelale. Li q'uine ja' sventa ta sna'ic o ti c'u ora icha'lic tunuc yu'un Dios nojtoc li muc'ta ch'ulnae. Ja' o yora sictic. ²³Li Jesuse te chanav ta stentennail muc'ta ch'ulna li yo' bu Salomón sbie. ²⁴Li j'abteletic cu'uncutique te tal set sbaic li yo' bu oy li Jesuse. Jech la sjac'beic:

—¿Jayib to c'ac'al li' chavac' xc'opoj co'oncutique? Mi jo'ot ti t'ujbilot yu'un Dios ti chaventainuncutique, jamal xavalbuncutic —xutic.

²⁵Itac'av li Jesuse: —Laj xa calboxuc pero mu xach'unic. La avilic nojtoc ti ep laj cac' ta ilel jtsatsal ju'el ta sventa li Jtote. Jech ta xvinaj o ti

jo'on Snich'onun li Diose. ²⁶Ti mu xach'unique, yu'un mu cu'unucoxuc jech chac c'u cha'al laj calboxuc ono'oxe. ²⁷Li buch'utic cu'une ta xa'lic li c'usi ta xcalbeique. Xcojtaquinic. Chiyich'ic ta muc'. ²⁸Chcac' xcuxiic o sbatel osil, jech mu xch'ayic o sbatel osil. Muc buch'u xu' chispojbe loq'uel ta jc'ob. ²⁹Yu'un ja' yac'objun ta jc'ob li Jtot ti scotol xu' yu'une. Muc buch'u xu' ta spojbeic ta sc'ob li Jtote. ³⁰Li jo'one jununcutic jchi'uc li Jtote — xi li Jesuse.

³¹Li j'abteletique ba scha'tamic talem ton nojtoc yu'un chac smilic ta ton li Jesuse. ³²Jech i'albatic yu'un li Jesuse:

—Naca lec li c'ustic laj cac' avilic ta sventa li Jtote. ¿C'usi ti chopol laj cac' avilic ti chac amilicun ta tone? —x'utatic yu'un li Jesuse.

³³Itac'avic li j'abteletic cu'uncutique:

—Ma'uc ta sventa li c'usi lec la apas ti chacac'becutic tone. Ja' ta sventa ti chatoy aba ta stojol li Diose. Yu'un crixchanoot no'ox pero chap'is aba ta Dios —xutic.

³⁴Itac'av li Jesuse:

—Jech ts'ibabil ta sc'op Dios li te avich'ojique: “Li jo'oxuque jq'uexoloxuc”, x'utatic yu'un Dios li j'abteletic ta vo'onee.

³⁵“Jq'uexoloxuc”, xi sc'oplalic li buch'utic i'ac'bat yabtelic yu'un Dios ta vo'onee. Mu x'aj sc'oplal ti jech ono'ox yalaj ta sc'op li Diose. ³⁶“Toj lec ti jech i'albatique”, xachiic. Lec ti jech chavalique. Pero ¿c'u cha'al chavalbecun ti ta jtoy jba ta stojol Dios ti laj cal ti jo'on Snich'onun li Diose? Yu'un jech

ac'bil cabtel yu'un li Jtot ti lital li ta balumile. ³⁷Mi ma'uc yabtel Jtot ta jpas chavilique, mu me xach'unic ti jo'on Snich'onune. ³⁸Ac'o mi mu xach'unic ti jo'on Snich'onune, pero ch'unic me ta sventa li c'usi ta jpase yu'un ja' yabtel Jtot ti ta jpase. Jech chana'ic o ti jununcutic jchi'uc li Jtote —xi li Jesuse.

³⁹Li j'abteletic cu'uncutique chac stsaquic nojtoc li Jesuse. Pero muc bu stsaquic yu'un la svoc' sba batel ta ora li Jesuse.

⁴⁰Li Jesuse icha'bat nojtoc ta jot uc'um Jordán li yo' bu laj yac' ta ich'el jo' li Juane. Te lijbatcutic e'uc. Te lijoc'tsajcutic jayib c'ac'al schi'uc li Jesuse. ⁴¹C'alal te oyuncutique, ep jchi'iltac ta israelal italic ta stojol li Jesuse. Jech laj yalic:

—Ac'o mi muc bu xac' ta ilel stsatsal sju'el Dios li Juan li iyac' ta ich'el jo'e, pero ja' melec li c'usi laj yal ta sventa li jchi'iltic li'i —xiic li crixchanoetique.

⁴²Li buch'utic italique oy ep la sch'unic ti ja' Yajcoltavanejic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti icham jun vinic, Lázaro sbi

11 Oy jun jchi'ilcutic ta israelal, Lázaro sbi. Itsaque ta chamel. Te nacal ta jteclum Betania li te ta Judea balumile. Ja' te nacalic e'uc li cha'vo' antsetic María schi'uc Marta li smuc svix sbaique. ²Li Maríae ja' li ts'acal to la smalbe muil vomol ta yoc li Cajvaltique schi'uc ti la scusbe yoc ta stsotsil sjole. Ja' yixlel li Lázaro. ³Li yixleltac Lázaro la staquic ta iq'uel li Jesuse:

—Cajval, ip li Lázaro, ja' li toj c'ux ta avo'one —xi c'otel li buch'u la staquic batele.

⁴C'alal iya'i li Jesuse, jech laj yal:

—Li schamele mu xcham o. Ja' no'ox ta sventa ac'o ich'euc ta muc' li Diose, schi'uc ac'o xi'ich'e ta muc' e'uc, jo'on li Snich'onun li Diose —xi.

⁵⁻⁶Li Jesuse, ac'o mi c'ux ta yo'on li Martae, schi'uc li smuque, schi'uc li Lázaro, c'alal iya'i ti ip li Lázaro, chib to c'ac'al te lijoc'tsajcutic li yo' bu oyuncutic ono'oxe. ⁷Ts'acal to jech laj yalbuncutic li Jesuse, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Sutcutic batel nojtoc li ta Judeae —xijyutcutic.

⁸Jech laj calbecutic:

—Jchanubtasvanej, ach' to te chac smilicot ta ton li jchi'iltactique. ¿Mi chac'an chacha'sut batel tey? —xcutcutic.

⁹Itac'av li Jesuse:

—Li Diose lajchaeb ora yac'oj li ta jujun c'ac'ale yo' jech xu' chij'abtej. Ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, yora to xu' chi'abtej. Jech chac c'u cha'al li buch'u ta xanav ta c'ac'altique mu sp'osi yoc yu'un sac to li osile.

¹⁰Yan mi i'ic'ub xa li osile, ta sp'osi yoc yu'un mu xa xil sbe. Jech li jo'one, ja' to mi ic'ot sc'ac'alil yu'un Dios ti chimilee, ja' to xu' chismilic li jchi'iltactique —xijyutcutic.

¹¹Jech laj yal nojtoc li Jesuse:

—Li Lázaro ti lec jc'opon jbatc jchi'uctique vayal xa, pero chba jtij ac'o julavuc —xijyutcutic.

¹²Jech laj calbecutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Cajval, mi i'och xa svaye, ja' svinajeb ti ta smeltsaje —xcutcutic.

¹³Ti jech laj yal li Jesuse yu'un chamem xa li Lázaro. Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique la jnopcutic ti yu'un no'ox ta xvaye.

¹⁴Li Jesuse jamal laj yalbuncutic ti chamem xa li Lázaro. Jech laj yal nojtoc:

¹⁵—Ximuybaj no'ox ti muc bu te oyun li c'alal ichame yo' jech chach'unic o ti jo'on Avajcoltavanejicune. Batic, ba jq'uelctic —xijyutcutic li Jesuse.

¹⁶Li jun jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse, ja' li Tomase, ja' li vach xcutcutique, jech laj yalbuncutic:

—Batic, co'ol ac'o chamcutic jchi'uctic li Cajchanubtasvanejtique —xijyutcutic.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti oy cha'cuxesel schi'uc oy cuxlejal sbatel osil ta sventa stuc

¹⁷La jchi'incutic batel li Jesuse. C'alal lij'otcutique, oy xa'ox schanibal c'ac'al smucojic li Lázaro. ¹⁸Li Betaniae nopol xil sbaic schi'uc li Jerusalemene. Oy no'ox nan o'loluc reva xil sbaic. ¹⁹Oy ep jchi'iltac talemic ta spatbeic yo'onic li Martae schi'uc li Maríae ta scoj ti icham li sbanquilique. ²⁰Li Martae, c'alal iya'i ti chtal li Jesuse, ta ora ba sноп ta be. Li Maríae te icom ta snaic. ²¹Li Martae jech iyalbe li Jesuse:

—Cajval, ti li'uc oyot c'alal itsaque ta chamel li jbanquile, muc bu xcham ti jechuque. ²²Pero manchuc mi oy xa sc'ac'alil ti ichame, jna'oj

ono'ox ti scotol li c'usi chac'anbe li Diose chayac'be —xi li Martae.

²³Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenal la abanquile —xut.

²⁴Itac'av li Martae:

—Jna'oj ono'ox ti ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenal ta slajeb c'ac'al li c'alal ta xcha'cuxiic scotol li buch'utic chamemique —xi.

²⁵Li Jesuse jech laj yal:

—Oy cha'cuxesel schi'uc oy cuxlejla sbatel osil ta jventa jtuc. Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ac'o mi ta xchamic, pero ta xcuxiic sbatel osil. ²⁶Scotol buch'utic ta xcuxiic sbatel osile, ja' li buch'utic sch'unojic ti jo'on ta jcoltaique, ilaj sc'oplal ti ta xch'ayic o sbatel osile. ¿Mi ach'unoj jech? —x'utat yu'un Jesús li Martae.

²⁷Itac'av li Martae:

—Jch'unoj, Cajval. Jch'unoj ti jo'ot Cristoote, ti jo'ot Snich'onot li Diose, ti jo'ot t'ujbilot yu'un Dios chacoltauncutic yu'un li jmulcutique —xi li Martae.

**Ja' sc'oplal ti i'oc' ta smuquenal
Lázaro li Jesuse**

²⁸C'alal laj yal jech li Martae, ba yic' talel ta ora li smuque, ja' li Maríae. Ta mucul laj yalbe:

—Ital xa li Jchanubtasvaneje, ta la xastac ta iq'uel —xut.

²⁹C'alal iya'i li Maríae, ta ora iloc' batel yu'un ba sc'opon li Jesuse.

³⁰Pero muc to'ox bu c'otemuncutic ta Betania schi'uc li Jesuse. Te to'ox oyuncutic li yo' bu lijcomcutic yu'un li Martae. ³¹Li jchi'iltac li te oyic ta na schi'uc li Maríae, ja' li jpat-o'onetique, c'alal iyilic ti iloc'

batel ta anil li Maríae, ibatic e'uc. Jech laj yalic:

—Yu'un chba oc'uc ta smuquenal li sbanquile —xiic.

³²C'alal ic'ot li María li yo' bu oyuncutic schi'uc li Jesuse, iyil ti te va'al li Jesuse, ba spatan sba ta balumil ta stojol. Jech laj yalbe:

—Cajval, ti li'uc oyot li c'alal itsaque ta chamel li jbanquile, muc bu xcham ti jechuque —xi li Maríae.

³³C'alal iyil Jesús ti ta x'oc' li Maríae schi'uc ta x'oq'uic e'uc li jchi'iltac li te schi'uc talele, chopol iyil Jesús ti jech oy at-o'on li' ta balumile. ³⁴Jech la sjac'be:

—¿Bu la amuquic? —xut.

Itac'avic:

—Taje. Ba jq'ueltic avil —xiic.

³⁵I'oc' e'uc li Jesuse. ³⁶Li jchi'iltaque jech laj yalbe sbaic:

—Q'uelavilic, toj c'ux ta yo'on li Lázaro —xut sbaic.

³⁷Oy buch'utic jech laj yalic:

—Li vinic li'i xu' ta sjambe sat li buch'utic ma'satetique. ¿C'u cha'al ja' muc scolta li Lázaro? Ti lajuc scoltae, muc bu xcham ti jechuque —xiic.

**Ja' sc'oplal ti icha'cuxesat loq'uel
ta smuquenal li Lázaro**

³⁸C'alal lijce'otcutic ta smuquenal li Lázaro, li Jesuse chopol iya'i nojtoc ti jech oy at-o'on li' ta balumile. Li smuquenal li Lázaro ja' jombil ton. Li smac sti'e ja' jun muc'ta pechpech ton. ³⁹Li Jesuse jech laj yal:

—Tselelinic loq'uel li tone —xi.

Itac'av li yixlel Lázaro, ja' li Martae:

—Cajval, tu xa yu'un oy xa ta chanib c'ac'al la jmuccutic —xi.

⁴⁰Li Jesuse jech laj yalbe:

—Laj xa calbot ti mi chach'un ti jo'on Jcoltavanejune jech chavil o li c'u sba li stsatsal sju'el li Diose —xi li Jesuse.

⁴¹La stselelinic loq'uel li ton li smacojbeic o sti' li smuquenal li Lázaro. Li Jesuse la sq'uel muyel ta vinajel, la sta ta na'el Dios:

—Tata, colaval ti chava'ibun li jc'ope. ⁴²Jna'oj ti scotol c'ac'al chava'ibun li jc'ope. Jech chacalbe yo' ac'o ya'iic e'uc li buch'utic li' nopol va'aliqye yo' ta sch'unic o ti jo'ot la atacun talele —xi.

⁴³C'alal laj yal jeche, tsots iyapta li ánima:

—iLázaro, loc'an talel! —xi.

⁴⁴Jliquel icha'cuxi loq'uel yu'un. Sut'ul ta poc' iloc' talel. Li sjole chucul ta panyo. Li Jesuse jech laj yalbe li crixchanoetique:

—Jilch'unbeic li spixe, ac'o batuc —xut.

Ja' sc'oplal ti la snopic c'u sba xu' ta smilic li Jesuse

(Mt. 26.1–5; Mr. 14.1–2; Lc. 22.1–2)

⁴⁵Li jchi'iltac li schi'uquic talel li María, ep buch'utic la sch'unic ti ja' Jcoltavanej li Jesuse li c'alal iyilic ti la scha'cuxes li ánima.

⁴⁶Pero oy jayvo' ba yalbeic li jfariseoetic ti la scha'cuxes Lázaro li Jesuse. ⁴⁷Li banquial paleetique schi'uc li jfariseoetique la stsobic li schi'ilic ta abtele. Jech laj yalic:

—¿C'usi ta jpasbetic li vinic taje? Yu'un ep ta xac' ta ilel stsatsal sju'el. ⁴⁸“Te ac'o spas jech”, mi xijchie, chlic sch'unic scotol li jchi'iltactic ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique. Ta sti'q'uc ta

ajvalilal jech ta soc sjol li muc'ta ajvalil li te ta Romae. Ta stac talel yajsoltarotac. Chtal sjinesic li muc'ta ch'ulna cu'untique schi'uc li jteclumaltique, jech chijpuc batel jcotoltic —xiic.

⁴⁹Te oy jun schi'ilic ta abtel, Caifás sbi. Ja' o ochem ta más banquial pale li Caifase. Jech laj yal:

—Li jo'oxuque mu xana'ic snopel.

⁵⁰Ja' lec mi jun no'ox jchi'iltic ta xchame, ja' chopol mi chijchamutic jcotoltique —xi.

⁵¹Pero mu ta sventauc stuc ti jech laj yale. Yu'un ja' o ochem ta más banquial pale, jech ich'amunbat ye yu'un Dios ta sventa ac'o yal ti ja' jq'uexol jcotolcutic li j'israeluncutic li c'alal mi ta xcham ta jcojcutic li Jesuse. ⁵²Pero li Jesuse ma'uc no'ox snopoj ti ta xcham ta jcojcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' ta xcham ta sventa scotol li buch'utic ta xich'ic ta muc' Dios li butic no'ox oyic ta sp'ejel li balumile, yo' jech jmojutic xa jcotoltic. ⁵³C'alal jech laj yal li Caifase, li j'abteletic cu'uncutique lic snopic ta ora c'u sba xu' ta smilic li Jesuse.

⁵⁴Li Jesuse muc xa bu xac' sba ta ilel ta stojol scotol li jchi'iltac ta israelale. Ibat ta yan o balumil li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Li bu lijbatcutique ja' nopol xil sba schi'uc li taqui jamaltique. Te lijc'otcutic ta jteclum Efraín. Te lijoc'tsajcutic schi'uc li Jesuse.

⁵⁵Po'ot xa'ox li q'uin Coltael cu'uncutique. Ep jchi'iltac ba'i ibatic ta Jerusalén, ba yac'beic smoton Dios yo' ta x'ac'batic

perton yu'un li smulique, yo' jech xu' ta slajesic li chij sventa li q'uin Coltaele. ⁵⁶C'alal ic'otic ta Jerusalén li jchi'iltaque, te lic sa'ic Jesús yu'un chac yojtaquinic. Scotol buch'utic te xa oyic ta yamaqu'il li muc'ta ch'ulnae, jech lic sjac'ulanbe sbaic:

—¿C'usi chanop? ¿Mi ta xtal ta q'uin xana' li Jesuse yu'un ya'ioj ti ta xich' tsaquele? —xut sbaic.

⁵⁷Ti jech laj yalbe sbaique, yu'un yaløj xa'ox mantal li banquikal paleetique schi'uc li jfariseoetique ti ac'o yalic mi oy buch'utic iyilic bu oy li Jesuse yo' ac'o ba yich' tsaquel.

Ja' sc'oplal ti imalbat muil vomol ta yoc li Jesús li te ta Betaniae

(Mt. 26.6–13; Mr. 14.3–9)

12 Vaquib xa'ox c'ac'al sc'an li q'uin Coltaele, ja' o icha'bat Jesús li ta jteclum Betaniae. Ja' te li yo' bu nacal li Lázaro ti icha'cuxesat loq'uel ta smuquenal yu'un li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ²Li Lázaro schi'uc li yixleltaque laj yic'uncutic ta ve'el schi'uc li Jesuse. Ti jech la spasiq, yu'un ja' chich'ic ta muc' li Jesuse. Ja' imac'lanvan li Martae. Li Lázaro te la schi'inuncutic ta ve'el ta mexa. ³Li María laj yich' talel o'lol kilo muil vomol, nardo sbi. Toj toyol stojol li nardoe. Te tal smalbe ta yoc li Jesuse. C'alal la smalbee, la scusbe ta stsotsil sjol. Li smuil li vomole ipuc ta sp'ejel yut na. ⁴Te oy e'uc li jun jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse, ja' li

Judas Iscariote ti ta ts'alac iyac' ta c'abal li Jesuse. Jech laj yal:

⁵—¿C'u cha'al muc bu schon ta oxib ciento denario taq'uin li muil vomol li'i? Li stojole xu' ja' ta x'ac'batic li me'onetique —xi li Judase.

⁶Ti jech laj yal li Judase, ma'uc ta sc'uxubin li me'onetique. Ja' ta sc'an ta xel'an stuc yu'un ja' schabioj li yav jtaq'uincutique. Te ono'ox ta xel'an jutuc li jtaq'uincutique. ⁷Li Jesuse jech laj yalbe li Judase:

—Mu me xaval jech. Li muil vomol li li' to'ox snac'oje ja' sventa li c'alal chimuquee. ⁸Li me'onetique scotol c'ac'al li' achi'ujuic ono'oxe. Li jo'one mu scotoluc c'ac'al li' jchi'ucoxuque —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti la snopic ti tsmilic Lázaro li j'abteletique

⁹Li jchi'iltac li te xa tsobolic ta Jerusalene iya'iic ti te xa lijcha'c'otcutic ta Betania schi'uc li Jesuse. Italic ta ora. Pero ma'uc no'ox tal sq'uelic li Jesuse, ja' tal sq'uelic e'uc li Lázaro, ja' li icha'cuxesat loq'uel ta smuquenal yu'un li Jesuse. ¹⁰Ja' yu'un li banquikal paleetique la snopic ti ta smilic e'uc li Lázaro. ¹¹Yu'un ja' ta sventa ti ep xa jchi'iltac laj yictaic li paleetique yu'un isch'unic xa ti ja' Jcoltavanej li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ich'bil ta muc' c'alal i'och ta Jerusalén li Jesuse

(Mt. 21.1–11; Mr. 11.1–11; Lc. 19.28–40)

¹²Ta yoc'omal te tsobolic ta Jerusalén scotol li jchi'iltac ta israelale yu'un ja' xa o q'uin.

Iya'iic ti te ta xbat ta Jerusalén li Jesuse. ¹³Jech scotolic la sa'ic tael yanal xan, iloq'uic tael ta jteclum. Sbichojic tael li yanal xane tal snupic ta be li Jesuse. Tsots ic'opojic tael, jech laj yalic:

—iColiyal Dios toj lec li buch'u la stacbutic talele! Ja' ta x'och ta ajvalilal cu'untic, jo'otic li j'israelutique —xiic.

¹⁴Li Jesuse ista jcot burro. Ja' la scajlebin jech chac c'u cha'al ts'ibabil ono'ox comel sc'oplal ta sc'op Diose:

¹⁵Jo'oxuc li j'israeloxuque, mu me xavat avo'onic.

Chtal li ajvalil avu'unique.

Cajal ta burro chtal, xi ono'ox ts'ibabil.

¹⁶Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic muc bu xca'ibecutic smelol li c'alal jech cajal ta burro i'och ta Jerusalén li Jesuse. Ja' to c'alal imuy batel ta vinajel li Jesuse, ja' to ijul ta jolcutic ti jech ono'ox ts'ibabil comel sc'oplal ti jech ta x'ich'e ta muc' yu'un li jchi'iltaque. ¹⁷⁻¹⁸Ti tal nupvanicuc ta be li jchi'iltaque, yu'un iya'iic ti la scha'cuxes Lázaro li Jesuse. Ja' i'albatic yu'un li buch'utic te schi'uquic Jesús li c'alal la scha'cuxes loq'uel ta smuquenal li Lázaro. ¹⁹Li jfariseoetique jech laj yalbe sbaic:

—Q'uelavilic, mu xu' ta jpajestic li jchi'iltactique yu'un ep buch'utic lec chilic li Jesuse —xut sbaic.

**Ja' sc'oplal ti chac sc'oponic
Jesús jayvo' jyanlum viniquetic**

²⁰Oy jayvo' jgreaciaetic te ta xc'otilanic ta q'uin e'uc yu'un ja'

jech sch'unojic jech chac c'u cha'al sch'unojic li jchi'iltac ta israelale.

Te tal yac'beic smoton Dios ta q'uin e'uc. ²¹La sc'oponic li Felipee, ja' li jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse. Ja' te liquem tael ta Galilea balumil li te ta jteclum Betsaidae. Jech laj yalbeic:

—Tata, chac jc'oponcutic li Jesuse —xutic li Felipee.

²²Li Felipee ba yalbe e'uc li Andrese. Ibat scha'va'alic, ba yalbeic li Jesuse. ²³Jech i'albatic yu'un li Jesuse:

—Ista xa sc'ac'alil ta xvinaj ti ac'bil cabtel ta sventa scotol crixchanoetic, jo'on li co'ol crixchanoutique.

²⁴Melel li c'usi chacalbeique, persa chimile, ja' jech ep buch'utic ta x'ac'bat scuxlejalic ta sventa sbatel osil. Ja' jech chac c'u cha'al jp'ej bec' trigo, mi muc bu ta xich' muquel leque, stuc o. Yan mi ta xich' muquel leque, ep ta xlic satinuc. ²⁵Ja' no'ox jech li buch'u c'ux cha'i li scuxlejaj li' ta balumile, ti mu sc'an xcham ta jventa jo'one, ja' ta xch'ay o sbatel osil. Yan li buch'u mu xich' ta c'ux li scuxlejaj li' ta balumile, ti mu sventauc mi te ta xcham ta jventa jo'one, ja' ta xcuxi o sbatel osil.

²⁶Scotol buch'utic ta sc'an ta xtunic cu'une, ac'o cuchuc yu'un li vocole jech chac c'u cha'al ta xcuch cu'une. Te chc'ot schi'inicun o ta naclej ta vinajel. Li buch'utic ta xtunic cu'une ja' ta x'aq'ueic ta ich'el ta muc' yu'un li Jtote.

**Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús
ti ta cruz ta xchame**

²⁷Ac'o mi mu jc'an xicham, pero mu jechuc ta xcalbe li Diose: “Tata,

coltaun, mu me xicham”, mu xichi ta stojol. Ti lital li' ta balumile, ja' sventa chicham —xi li Jesuse.

²⁸Jech lic sc'opon Dios li Jesuse: —Tata, ac'o xa'ich'e ta muc' ta jventa —xi.

I'a'ibat sc'op yu'un li Diose, jech ic'opoj talel ta vinajel:

—Ich'bilun xa ta muc' ta aventa.

Pero más to ta xquich' ich'el ta muc' ta aventa —xi.

²⁹Li crixchanoetic li te oyique iya'ic ti oy c'usi tsots inic ta vinajele. Oy buch'utic jech laj yalic:

—Ta x'avan chauc —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—Ja' ic'oponat yu'un jun yaj'angel Dios —xiic.

³⁰Li Jesuse jech laj yal:

—Ti jech tsots lisc'opon li Jtote, ma'uc sventa ti ac'o jna' ti laj ya'ibun li jc'ope. Ja' sventa ti ac'o xana'ic li jo'oxuque. ³¹Ista xa sc'ac'alil ti ta xvinaj ti oy smulic li buch'utic mu sc'an xiyich'ic ta muq'ue. Ic'ot xa sc'ac'alil ti ta jch'aybe stsatsal li yabtel li pucuj ti ja' sventainoj scotol li crixchanoetic. ³²Ti chicham ta cruze, yo' jech ta xquic'an scotol li buch'utic tse'an chiyich'ic ta muc' ta sp'ejel li balumile —xi li Jesuse.

³³Jech laj yac'bun jna'cutic ti ta cruz ta xmilee. ³⁴Itac'av li jchi'iltaque:

—Ca'iojbecutic ono'ox sc'oplal li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chtal sventainutique. Ts'ibabil comel ta sc'op Dios ti cuxul o sbatel osile. Mi jo'ot chavertainuncutique, ¿c'u cha'al jech chaval: “Persa chicham ta cruz, jo'on li co'ol

crixchanoutique”, ti xachie? ¿Buch'uot cha'a? —xutic.

³⁵Itac'av li Jesuse:

—Mu xa epuc c'ac'al li' chajchanubtasoxuque. Ja' lec ich'ic ta muc' li c'usi ta xcale yu'un yorail to chavich'ic ta muc'. Ja' jech chacolic o sbatel osil. Jech chac c'u cha'al li buch'u ta xanav ta bee, mi jliquel xa no'ox sac li osile, ta xac'be yipal yo' jech mu x'ic'ub osil ta be yu'un. Yu'un mi i'ic'ube, mu xa xil osil, mu xa sna' bu ta xbat. ³⁶Ja' no'ox jechoxuc e'uc li jo'oxuque, yo' to li' jchi'ucoxuque, ch'unic ti jo'on t'ujbilun yu'un Dios sventa chajcoltaique, jech snich'naboxuc xa Dios —xi li Jesuse.

C'alal laj yal jech li Jesuse, la svoc' sba batel.

Ja' sc'oplal ti ep j'israeletic muc bu sch'unic ti ja' ac'bil yabtel yu'un Dios li Jesuse

³⁷Altic ti ep laj yac' ta ilel stsatsal sju'el ta stojolic li jchi'iltac ta israelale, yu'un muc bu sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios sventa Cajcoltavanejtique. ³⁸Yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi la sts'iba li Isafas li iyal sc'op Dios ta vo'onee. Jech la sts'iba:

Ac'o mi ep chac' ta ilel stsatsal sju'el,

pero li jchi'iltactique mu sch'unic ti ja' ac'bil yabtel yu'un Dios ti ja'

Cajcoltavanejtique, xi ono'ox laj yal li Isafase. ³⁹Mu xu' sch'unic li jchi'iltaque yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi la sts'iba nojtoc li Isafase:

⁴⁰ Ta jmacbe satic, ta jtsatsubtasbe yo'onic yo' jech mu xilic, jech mu xc'ot ta yo'onic. Yu'un mu ono'ox sc'an xictaic li c'ustic chopol tspace, jech mu xcolic o cu'un, xi li Diose, jech iyal ono'ox li Isaías. ⁴¹Ti jech laj yal li Isaías ti ep ta xac' ta ilel stsatsal sju'ele, yu'un i'ac'bat xa yil ti oy sju'el li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chventainvane. Ja' yu'un jech iyalbe sc'oplal.

⁴²Ac'o mi ep li jchi'iltac ti muc bu la sch'unique, pero oy jo'lol la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios li Jesuse. Schi'uc oy jayvo' li j'abteletique la sch'unic e'uc. Pero muc bu iyalic ta jamal ti sch'unojique naca me mu x'aq'ueic ochicuc li ta sch'ulnaique. ⁴³Li j'abteletique más la sc'anic ti lec ta x'ileic yu'un li crixchanoetique. Ja' mu másuc la sc'anic ti lec ac'o ileicuc yu'un li Diose.

Ja' sc'oplal ti ta x'ich'bat sc'opic li buch'utic mu xich'ic ta muc' li Jesuse

⁴⁴Li Jesuse la sc'opon nojtoc li jchi'iltaque. Tsots ic'opoj, jech laj yalbe:

—Scotol buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ja' sch'unojic ti ta xcoltaatic yu'un li Jtote yu'un ja' listac talel. ⁴⁵Scotol buch'utic liyojtaquinic xae, ojtaquinbil xa li Jtote, ja' ti listac talele. ⁴⁶Li jo'one xojobal c'oc'un avu'unic ya'el, jo'oxuc li li' to oyoxuc ta balumile. Scotol buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, ta xp'ijubic, ja' ta xojtaquinic o li Diose. ⁴⁷Li buch'utic laj ya'ibecun

xa li jc'ope, mi mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, muc to bu ta xquich'be sc'opic. Yu'un ma'uc tal quich'be sc'opic li crixchanoetique; ja' no'ox tal jcoltaanic.

⁴⁸Li buch'utic mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, ta xc'ot sc'ac'alil ta x'ich'bat sc'opic ta slajeb c'ac'al. Ja' ta x'ich'bat o sc'opic ti muc bu la sch'unic li c'usi laj cale, jech ta xich'ic o vocol. ⁴⁹Mu jtucuc no'ox ta jnop li c'usi ta xcale. Ja' laj yalibun li Jtote, ja' ti listac talele. Ja' laj yalibun li c'usi ta xcale schi'uc li c'u sba chitac'ave. ⁵⁰Ja' smantal Jtot ti chacuxiic o sbatel osile. Li c'usi ta xcale ja' sc'op li Jtote. Ja' no'ox ta xcal li c'usi yalobjune —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti la spocambe yoc li yajchanbalajeltac li Jesuse

13 C'alal ta xa xlic li q'uin Coltaele, sna'oj ono'ox Jesús ti ja' xa sc'ac'alil ta xicta li balumile yu'un ta xa sut batel ta stojol li Stote. Li Jesuse toj c'uxuncutic ta yo'on ono'ox, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Pero más to liyac'be quilcutic ti toj c'uxuncutic ta yo'one.

²Te tsoboluncutic ta ve'el schi'uc li Jesuse. Li Judase, ja' li snich'on Simón Iscariotee, ac'bil xa ono'ox ta yo'on yu'un li banquilal pucuj ti ja' ta xac' ta c'abal li Jesuse. ³Li Jesuse sna'oj ono'ox ti ja' ac'bil sventain scotol yu'un li Jtotic Diose. Sna'oj ono'ox ti ja' itaque talel yu'un li Jtotic Diose, sna'oj ono'ox nojtoc ti ta x'iq'ue sutel ta stojole. ⁴Ac'o mi ta stojol Dios liquem talel li Jesuse pero la sbic'tajes sba e'uc. La spas

jech chac c'u cha'al jtunel. Iva'i, la sloc' spuychij schi'uc sc'u', la schuc sch'ut ta cusobbail sventa atimol.

⁵La sq'ueb jo' ta pocob-c'abal, la spocbun coccutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. C'alal la spocbuncutique, la scusbuncutic li ta cusobbail sventa atimol ti schucoj ta sch'ute.

⁶C'alal ta xa spocbe yoc li Simón Pedroe, li Pedroe jech laj yalbe li Jesuse:

—Cajval, mu jechuc o smelol ti jo'ot chapocbun coque —xut.

⁷Itac'av li Jesuse:

—Li c'usi ta jpase mu xava'ibe smelol ta ora. Ts'acal to chava'i —xut.

⁸Li Pedroe jech laj yal:

—Li jo'one mu xcac' ti chapocbun li coque —xut.

Itac'av li Jesuse:

—Mi muc bu chajpoque, mu xu' chba achi'inun —x'utat.

⁹Itac'av li Simón Pedroe:

—Cajval, ma'uc no'ox xapocbun li coque. Pocbun e'uc li jc'obe, tsebeltasun nojtoc —xut.

¹⁰Li Jesuse jech laj yalbe:

—Li buch'u atinem xae mu xa persauc ta xich' poquel sjunul. Xu' ti yoc no'ox ta xpocbate yu'un atinem xa ono'ox. Li jo'oxuque pocbil xa la avo'onique pero mu acotolicuc —xijyutcutic.

¹¹Sna'oj ono'ox li Jesuse ti ja' ta x'ac'van ta c'abal li Judase. Ja' yu'un ti laj yalbuncutic ti mu jcotolcutic pocbil co'oncutique.

¹²C'alal la spocbun coc jcotolcutique, la scha'lap nojtoc li sc'u'e schi'uc li spuychije. Icha'choti ta mexa. Jech la sjac'buncutic:

—¿Mi xana'ic c'u cha'al ti la jpocheckboxuc avoquique?

¹³Li jo'oxuque jech chavalbecun: “Jchanubtasvanej, Cajval”, xavuticun. Lec ti jech chavalbecune yu'un melé ti jo'on Avajvalicune. ¹⁴Ac'o mi jo'on Avajvalicun, ac'o mi jo'on Avajchanubtasvanejicun, pero la jpocheckboxuc avoquic. Jech me xapasbe abaic e'uc li jo'oxuque. Mu me xatoy abaic, coltao me abaic. ¹⁵Ti jech laj cac'boxuc avilique, yu'un ta jc'an ti jech chapasic e'uque. ¹⁶Melé li c'usi chacalbeique, li buch'u jtunel no'oxe muc bu tsots yabtel yich'oj. Ja' tsots yabtel yich'oj li yajvale. Li buch'u ta mantal no'ox oye muc bu tsots yabtel yich'oj. Ja' tsots yabtel yich'oj li buch'u ta spasvan ta mantale. ¹⁷La ava'ic xa. Mi jech chapasulanique, xamuybajic no'ox.

¹⁸Mu acotolicuc ti jech chacalbeique. Xacojtaquinic, jo'oxuc ti t'ujbiloxuc cu'un sventa chavalbecun batel li jc'ope. Oy jun li jo'oxuc ti la jt'ujoxuque, ja' no'ox la jt'uj ta sventa ac'o c'otuc ta pasel jech chac c'u cha'al ts'ibabil ono'ox comel jc'oplal ta sc'op li Diose: “Li buch'u co'ol chive' jchi'uque ja' chiscontrain”, xi ono'ox ts'ibabil. ¹⁹Ja' yo' xana'ic oe ba'i laj calboxuc. Jech c'alal ta xc'ot ta pasele ja' chach'unic o ti jo'on Avajcoltavanejicune. ²⁰Melé li c'usi chacalbeique, li buch'utic chich'ic ta muc' li jc'op ti chavalic, jo'oxuc ti chajtaquic batele, jo'on chiyich'ic ta muc'. Mi chiyich'ic ta muqu'e, ja' ta x'ich'e o ta muc' li Jtot ya'ele, ja' ti listac talele —xijyutcutic li Jesuse.

**Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti ja' ta
x'aq'ue ta c'abal yu'un li Judase**

(Mt. 26.20–25; Mr. 14.17–21; Lc. 22.21–23)

²¹C'alal laj yalbuncutic jech li Jesuse, vocol isjamal'albuncutic ti buch'u ta x'ac'van ta c'abale yu'un chat tajmec yo'on. Jech laj yalbuncutic:

—Melel li c'usi chacalbeique, oy junoxuc li jo'oxuque ti ja' chiyac' ta c'abale —xijyutcutic.

²²Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique la jq'uelbe jba jsatcutic. Mu jna'cutic buch'u junucal cu'uncutic ti jech sc'oplale. ²³Jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse, te chotolun ta xocon te ta mexa. ²⁴Li Simón Pedroe laj yac'bun quil ta sc'ob ti ac'o jac'be Jesús buch'u junucal ti jech sc'oplale. ²⁵Yu'un te nopol oyun ta xocon li Jesuse, jech la jac'be:

—Cajval, ¿buch'u junucal cu'uncutic? —xcut.

²⁶Itac'av li Jesuse:

—Ja' li buch'u ta xcac'be ts'ajbil pan sve'e —xiyut.

Lic sts'aj jset' li pane, ja' laj yac'be li Judase, ja' snich'on li Simón Iscariotee. ²⁷C'alal la stsac li pan li Judase, iventainbat o yo'on ta ora yu'un li banquial pucuje, ja' li Satanase. Li Jesuse jech laj yalbe li Judase:

—Li c'usi anopoj chapase, ba paso ta ora —xut.

²⁸Ti jayvo' te oyuncutic ta mexae, mu junuc buch'u ijul ta sjol cu'uncutic ti c'u cha'al jech laj yalbee. ²⁹Yu'un ja' schabioj yav jtaq'uincutic li Judase, la jnopcutic ti albil xa ono'ox yu'un Jesús ti

ac'o xba sman talem li c'usi ta xtun cu'uncutic ta sventa li q'uíne. Oy la jnopcutic ti albil xa ono'ox yu'un Jesús ti oy c'usi ac'o xba yac'be li me'onetique. ³⁰C'alal la sve' pan li Judase, iloc' batel ta ora. Ac'ubal xa'ox c'alal iloc' batele.

**Ja' sc'oplal ti laj yal ach'
mantal li Jesuse**

³¹C'alal loq'uem xa'ox batel li Judase, jech lic yalbuncutic li Jesuse:

—Ista xa yora chi'aq'ue ta ich'el ta muc', jo'on li co'ol crixchanoutique. Jech ta x'ich'e ta muc' ta jventa li Diose. ³²Ti mi i'ich'e ta muc' ta jventa li Diose, ja' no'ox jech chiyac' ta ich'el ta muc' ta ora e'uc. ³³Jnich'nabtac, mu xa epuc c'ac'al li' jchi'ucoxuque. Chasa'icun. Jech chac c'u cha'al laj calbe li jchi'iltactique, ja' no'ox jech chacalbeic e'uc li jo'oxuque. Li yo' bu chibate mu to xu' chachi'inicun batel ta ora. ³⁴Chacalbeic ach' mantal, c'uxubinano me abaic. Jech chac c'u cha'al la jc'uxubinoxuque, ja' jech sba xac'uxubinan abaic acotolic. ³⁵Mi chac'uxubinan abaique, jech ta sna'ic o scotol crixchanoetic ti jo'oxuc cajchanbalajeloxuque —xijyutcutic li Jesuse.

**Ja' sc'oplal ti i'albat Pedro yu'un
Jesús ti chal ti mu xojtaquine**

(Mt. 26.31–35; Mr. 14.27–31; Lc. 22.31–34)

³⁶Li Simón Pedroe jech la sjac'be li Jesuse:

—Cajval, ¿bu chabat? —xut.

Itac'av li Jesuse:

—Li bu chibate mu to xu' chachi'inun batel ta ora. Ts'acal to xu' chabat —x'utat.

³⁷Li Pedroe jech la sjac'be:

—Cajval, ¿c'u cha'al ti mu to xu' chajchi'in batel ta orae? Xu' chimile ta aventa —xut.

³⁸Itac'av li Jesuse:

—Mu to xu' chavac' aba ta milel ta jventa. Melel li c'usi chacalbee, tana c'alal muc to'ox bu oq'uem jcotse, oxib xa'ox velta avaloj ti mu xavojaquinune —x'utat yu'un li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ta sventa Jesús xu' chijbatutic li yo' bu oy li Diose

14 Li Jesuse jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Mu me xc'opoj avo'onic. Ch'unic me ti chascaltaic li Jtote. Jech ch'unic me ti chajcoltaic e'uque.

²Lec muc' sna li Jtote, oy jayc'ol. Ja' te chac'otic. Ti manchuc lec muq'ue, mu jechuc chacalbeic. Ja' yu'un ba'i chba jchapan li bu chac'otique.

³Ts'acal to chital nojtoc, chtal quic'oxuc muyel. Te chachi'inicun o sbatel osil. ⁴Xana'ic xa li bu chibate, xana'ic xa ono'ox ti xu' chabatic tey e'uc li jo'oxuque —xijyutcutic.

⁵Li Tomase jech laj yalbe:

—Cajval, mu jna'cutic bu chabat, jech mu jna'cutic c'uxi chijbatcutic e'uc —xut.

⁶Li Jesuse jech laj yal:

—Ta jventa jo'on chabatic li yo' bu oy li Jtote. Li jo'one xcojtaquin li Jtote, ja' melel li c'u sba laj calboxuc sc'oplale. Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune chcuxiic o sbatel osil ta jventa. Yan li buch'utic mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune mu xu' ta xojaquinic li Jtote. ⁷Ti

avojaquinicun ta melele, jech xavojaquinic e'uc li Jtote. Pero chlic xa avojaquinic li Jtote yu'un chlic xa avilic li c'u sba chascaltaic ta spasel li yabtele —xijyutcutic.

⁸Li Felipee jech laj yal e'uc:

—Cajval, ac'bun cojtaquincutic li Jtotic Diose jech xijmuybajcutic o —xut.

⁹Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ep xa c'ac'al li' jchi'ucoxuque. ¿Mi mu to xavojaquinun? Felipe.

Li buch'utic liyojaquinic xae, iyojaquinic xa e'uc li Jtotic Diose. ¿C'u cha'al jech chavalbun: “Ac'bun cojtaquincutic li Jtotic Diose”, ti xachie? ¹⁰¿Mi muc to bu ach'unoj ti jununcutic jchi'uc li Jtote? Li c'usi chacalbeique mu jc'opuc jtuc ti ta xcalle, ja' sc'op li Jtote yu'un ta cabtel ta xvinaj o ti jununcutique. ¹¹Ch'unic me ti jununcutic jchi'uc li Jtote. Mi mu xc'ot ta avo'onic li c'usi laj cal li'i, ja' me xach'unic o ta sventa ti laj cac' ta ilel li ju'ele. ¹²Melel li c'usi chacalbeique, mi chach'unic ti jo'on chajcoltaique, xu' chavac'beic ta ilel sju'el Dios jech chac' c'u cha'al ta jpase. Schi'uc más to ep chlic yich'icun o ta muc' li crixchanoetic ta aventaic li c'alal te oyun xa li yo' bu oy li Jtote. ¹³C'usiuc no'ox chac'anbeic li Diose, jo'on chacac'beic scotol mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'ane. Jech lec o sc'oplal li Jtot ta sventa ti chajcoltaique. ¹⁴Yu'un mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'ane, jech chacac'beic li c'ustic chac'anbecune.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti ta stac talel li Ch'ul Espíritue yo' ac'o chi'inaticec

¹⁵Mi tsloq'uel avo'onic c'uxun ta avo'onique, chach'unbecun

scotol li jmantale. ¹⁶⁻¹⁷Ta jc'anbe li Jtote ti ac'o stacboxuc tadel li Ch'ul Espíritue yo' chtal scoltaoxuc. Ja' chaschi'inic sbatel osil. Ja' sventainoj e'uc li c'op ti ja' melele. Li buch'utic mu sch'unic ti jo'on Jcoltavanejune, mu xu' ta xich'ic li Ch'ul Espíritue yu'un mu sch'unic ti oy li Ch'ul Espíritue. Mu sna'ic li c'u sba ta x'abteje. Yan li jo'oxuque chlic avilic li c'u sba ta x'abteje yu'un chtal schi'inoxuc. Ta x'och o ta avo'onic. ¹⁸Muc bu chaquictaic o. Chtal jchi'inoxuc. ¹⁹Li crixchanoetic li li' oyic ta balumile mu xa jaluc li' chiyilique. Mi la sta sc'ac'alil chichame, muc xa bu chiyilic nojtoc. Yan li jo'oxuque ta to xavilicun. Ti jech cuxulun o sbatel osile, jech chacuxiic o sbatel osil ta jventa e'uc. ²⁰C'alal mi i'och ta avo'onic li Ch'ul Espíritue, jech chach'unic o ti jununcutic jchi'uc li Jtote, schi'uc ti jmojutic xa e'uque. ²¹Li buch'utic ta sch'unic li jmantaltaque ja' tsloq'uel yo'onic c'uxun ta yo'onic. Mi tsloq'uel avo'onic c'uxun ta avo'onique, ja' no'ox jech c'uxoxuc ta yo'on li Jtote. Jech c'uxoxuc ta co'on e'uc, schi'uc más chacac'be ana'ic c'u sba li co'one —xijyutcutic li Jesuse.

²²Jech ijac'bat yu'un li Judase, pero ma'uc li Judas Iscariote, ja' li yan o Judase:

—Cajval, ¿c'u cha'al ti jtuccutic no'ox chavac'bun jna'cutic ti c'u sba la avo'one? ¿C'u cha'al mu xavac'be sna'ic li crixchanoetic? —xi.

²³Itac'av li Jesuse:

—Li buch'u oyun ta yo'one ta sch'un li c'usi chcalbee. Ja' no'ox jech li Jtote c'ux ta yo'on. Chtal

jchi'incutic. Chi'ochcutic ta sjol ta yo'on. ²⁴Yan li buch'u mu c'uxucun ta yo'one, mu sch'un li c'usi chcalbee. Ma'uc jc'op jtuc li li' chacalbeique; ja' sc'op li Jtote, ja' ti listac talele.

²⁵Ja' jech chacalbeic yo' to li' jchi'ucoxuque. ²⁶C'alal mi libate, chastacbeic tadel li Ch'ul Espiritu li Jtote, ja' chtal scoltaoxuc. Chaschanubtasic o scotol, chasjulesboxuc ta ajolic scotol li c'usi laj calboxuque.

²⁷Chajpasboxuc ta jun avo'onic comel. Li c'ustic oy li' ta balumile mu spas o ta jun avo'onic. Li jo'one chajpasboxuc ta jun avo'onic jech chac c'u cha'al jun co'on li jo'one. Mu me xavat avo'onic ti chibate. Mu me xaxi'ic. ²⁸Laj xa calboxuc ti chibate. Laj xa calboxuc nojtoc ti chtal jchi'inoxuque. Ti c'uxucun ta avo'onique, xamuybajic no'ox ti chisut batel ta stojol li Jtote. Yu'un ja' más tsots yabtel yich'oj ono'ox li Jtote. ²⁹Ja' jech chacalbeic yo' to muc bu batemun, yo' jech mu xchibaj avo'onic ta jtojol li c'alal mi libate.

³⁰Mu xa jaluc chajc'oponic yu'un po'ot xa chtal ta jtojol li pucuje, ja' li sventainoj li balumile. Pero mu c'usi xu' chispasbe. ³¹Ja' no'ox ta jch'un li c'usi yalobjun li Jtote. Jech ta sna'ic o scotol crixchanoetic ti oy ta co'on li Jtote. Licanic, batic xa —xijyutcutic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li jo'one ja' jechun jech chac c'u cha'al smuc'ta aq'uil ts'usub”, xi

15 Li Jesuse jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Ti c'u sba xu' chatunic cu'une, ja' sc'an ti ja' jechoxuc jech chac c'u cha'al li sc'obtac li ts'usub ti tsacal ta smuc'ta aq'uile. Yu'un li jo'one ja' jechun jech chac c'u cha'al smuc'ta aq'uil li ts'usube. Li Jtote ja' jech chac c'u cha'al jchabiejts'usub. ²Li jo'oxuque ja' jechoxuc jech chac c'u cha'al li sc'obtac li ts'usube. Li buch'utic ta xa'iic li jc'ope, mi ma'uc ta spasic li c'ustic ta sc'an li Jtote, ja' jechic jech chac c'u cha'al li sc'ob ts'usub ti bu mu xac' sate. Li jchabiejts'usube ta stuch'an loq'uel scotol sc'ob li bu mu xac' sate. Ja' no'ox jech e'uc li buch'utic mu sc'an spasic li c'usi ta sc'an li Jtote, mu xc'aneic yu'un li Jtote. Yan li buch'utic ta xa'iic li jc'ope, mi ja' ta spasic li c'ustic ta sc'an li Jtote, más ta xtuq'uibtaseic yu'un li Jtote jech chac c'u cha'al ta slecubtasbe sc'ob ts'usub li jchabiejts'usube. Li jchabiejts'usube ta sjaxbe loq'uel li bu chopol ta xile yo' ac'o satinuc o más. ³Li jo'oxuque tuq'uibtasbiloxuc xa yu'un laj xa avich'ic ta muc' li jc'ope. ⁴Ich'icun o me ta muc' jech chajcoltaic. Na'ic me, ti manchuc tsacal ta smuc'ta aq'uil li sc'ob ts'usube, mu satin ti jechuque. Ja' jechoxuc e'uc li jo'oxuque, mu xu' chapasic li c'usi leque mi mu xavich'icun ta muq'ue. ⁵Li jo'one ja' jechun jech chac c'u cha'al li smuc'ta aq'uil li ts'usube. Li jo'oxuque ja' jechoxuc jech chac c'u cha'al li sc'obtac li ts'usube. Mi chavich'icun o ta muq'ue, jech chajcoltaic, jech xu' chapasic li c'usi ta sc'an li Jtote. Mi muc bu chajcoltaique, mu c'usi xu' chapasic atuquic. ⁶Li buch'u mu sc'an

chiyich' ta muq'ue, ja' jech chac c'u cha'al li sc'ob ts'usub ti mu xac' sate, ta xich' tuch'el loq'uel. Li sc'ob ts'usub ti ituch'e loq'uele ta xtaquij o. Ta ts'acal ta xich' tsoebel, ta xich' chiq'uel ta c'oc'.

⁷Mi chavich'icun o ta muq'ue, mi te oy o ta avo'onic li jc'ope, xu' chac'anbeic Dios scotol li c'usi chac'anique jech chayac'beic. ⁸Mi ja' chapasic li c'ustic leque, ja' ta x'ich'e o ta muc' li Jtote. Jech ta xvinaj ti la ach'unic jech chac c'u cha'al la jchanubtasoxuque. ⁹Toj c'uxoxuc ta co'on jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta yo'on li Jtote. Ich'icun o me ta muc' yu'un toj c'uxoxuc ta co'on. ¹⁰Mi chach'unbecun scotol li c'usi chacalbeique, ja' chana'ic o ti toj c'uxoxuc ta co'one, jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta yo'on li Jtote yu'un ta jch'unbe scotol li c'usi chiyalbee.

¹¹Ti laj calboxuc ti sc'an chavich'icun o ta muq'ue, ja' yo' ac'o muybajaníc no'ox jech chac c'u cha'al ximuybaj no'oxe. Jech xamuybajic no'ox scotol c'ac'al, mu xa c'usi chal avo'onic. ¹²Jech jmantal chacalbeic. C'uxubino me abaic jech chac c'u cha'al la jc'uxubinoxuque. ¹³Li buch'u ta xac' sba ta milel ta sq'uexol li buch'u lec sc'opon sbaic schi'uque, yu'un toj c'ux ta yo'on li schi'ile. Ja' jech c'uxoxuc ta co'on. Ja' sc'an ti ac'o jechuc avo'onic e'uc li jo'oxuque. ¹⁴Li jo'oxuque jmoj xa co'ontic mi chapasic scotol li c'ustic chacalbeique. ¹⁵Li jo'oxuque ma'uc xa jtuneloxuc chca'i, jmoj xa co'ontic yu'un laj xa cac'boxuc

ana'ic scotol li c'ustic ca'ioj ta stojol li Jtote. Li buch'u jtnel no'oxe muc bu ta x'albat li c'ustic ta snop li yajvale. Yan li jo'one laj calboxuc xa scotol. ¹⁶Li jo'oxuque muc bu la at'ujicun, jo'on la jt'ujoxuc. Laj cac'boxuc avabtelic yo' chba apasic li c'usi ta sc'an li Diose. Mu alticuc ti chapasic li c'usi ta sc'an li Diose yu'un ja' sventa sbatel osil. Ti chatunic cu'une jech scotol li c'ustic chac'anbeic li Jtote chayac'beic mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'ane. ¹⁷Ja' jech sba jmantal chacalbeic: C'uxubino me abaic acotolic.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Chopol chayilic li crixchanoetique”, xi

¹⁸Mi chopol chayilic li crixchanoetique, mu me xchibaj avo'onic. Na'ic me ti jo'on chopol ono'ox liyilique. ¹⁹Ti ja'uc to jech chapasic li c'ustic chopol jech chac c'u cha'al ta spasic li crixchanoetique, lec chayilic ti jechuque. Li jo'oxuque muc xa bu chapasic jech, yu'un laj quic'oxuc xa. Ja' yu'un chopol chayilic li crixchanoetique. ²⁰Na'ic me ti jech ono'ox calojboxuque: “Li buch'u jtnel no'oxe muc bu tsots yabtel yich'oj. Ja' tsots yabtel yich'oj li yajvale”, xacutic ono'ox. Ilbaj liyilic li jo'one, ja' no'ox jech ilbaj chayilic e'uc. Muc bu xiyich'beic ta muc' li jc'ope, ja' no'ox jech mu xayich'beic ta muc' e'uc la ac'opique. ²¹Ja' ta jventa jo'on scotol li c'ustic chaspasbeique yu'un mu xojtaquinic li Jtot ti listac talele.

²²Ti manchuc tal jc'oponic li crixchanoetique, muc bu xvinaj mi chopol li yo'onique. Li avie mu xa

xu' chalic ti lec yo'onique yu'un chopol chiyilic. ²³Li buch'utic chopol chiyilique, chopol ta xilic e'uc li Jtote. ²⁴Ti manchuc laj cac'be yilic jtsatsal ju'el ti muc buch'u yan xu' jech ta spase, muc bu xvinaj mi chopol li yo'onic ti jechuque. Li avie mu xa xu' chalic ti lec yo'onique yu'un chopol iyilic li c'ustic la jpascutic schi'uc li Jtote. ²⁵Ti jech chopol chiyilique, ja' ic'ot ta pasel ti jech ono'ox ts'ibabil comel jc'oplal ta sc'op Dios li te yich'ojique: “Altic ti chopol chiyilique yu'un mu'yuc jmul”, xi ono'ox ts'ibabil.

²⁶C'alal mi ital li Ch'ul Espíritu ti chajtacbeic talel sventa chascoltaique, ja' jc'oplal chayalbeic. Melel li c'usi chayalbeique yu'un te chlic talel ta stojol li Jtote. ²⁷Li jo'oxuque chavalic jc'oplal e'uc yu'un la achi'inicun li c'alal lic jpas li cabtele, schi'uc c'alal to tana.

16 'Ja' jech laj calboxuc ti chopol chayilic li crixchanoetique yo' mu xchibaj avo'onic li c'alal muc xa bu li' oyune. ²Chasloq'uesic ta sch'ulnaic li jchi'iltactic ta israelale. Ta xc'ot sc'ac'alil ti chasmilic jayvo'oxuque yu'un ta snopic ti ja' jech tsc'an Dios ti chasmilique. ³Ti chasmilique, yu'un mu xojtaquinic li Jtotic Diose. Jech mu xiyojtaquinic e'uc. ⁴Ja' jech laj calboxuc ti chopol chayilic li crixchanoetique yu'un c'alal chascontrainique, ja' ta xjul o ta ajolic ti jech ono'ox calojboxuc comele. C'alal laj quic'anoxuc ta jtojole, muc bu jech laj calboxuc yu'un li' to jchi'ucoxuque.

**Ja' sc'oplal ti c'u sba yabtel
li Ch'ul Espíritue**

⁵⁻⁶Chisut xa batel ta stojol li Jtote, ja' ti listac talele. Pero ja' no'ox at-o'on batem ta avo'onic li c'alal jech laj calboxuque. Muc un ja' o chajac'becun ti bu chibate. ⁷Melel li c'usi chacalbeique, jo'ot ac'uxubinelic ti chisut batel ta vinajele. Yu'un mi muc bu chisut batele, muc bu chtal scoltaoxuc li Ch'ul Espíritue. Ti chisut batele, ja' chajtacbeic talel li Ch'ul Espíritue. ⁸C'alal mi itale, ch-ac'bat yilic scotol crixchanoetic ti oy smulique, schi'uc ti mu'yuc jmul li jo'one, schi'uc ti ta x'ac'bat yich'ic vocol ta scoj li smulique. ⁹Li smul ti ch-ac'bat yilique, ja' ti mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. ¹⁰Ch-ac'bat sna'ic ti tue' co'one ja' yu'un liyic' muyel ta stojol li Jtote. Yu'un muc xa bu chavilicun li ta balumile. ¹¹Ch-ac'bat sna'ic ti ta xich'ic vocol ta scoj li smulique ta sventa ti jech ono'ox yaloj Dios ti ta xich'ic vocol sbatel osil li buch'u ta spas ta mantal li crixchanoetic li' ta balumile, ja' li banquialal pucuje. ¹²Ac'o mi oy to c'usi yan chacalbeique, pero mu xava'ibeic smelol scotol li avie. ¹³C'alal chtal li Ch'ul Espíritue, ja' melel scotol li c'usi ta xal e'uque. Ja' chac' ana'ic chac' avilic scotol li c'ustic melele. Pero ma'uc sc'op stuc ti chale. Ja' chal scotol li c'ustic ch-albat yu'un li Jtote. Ja' chac' ana'ic scotol li c'ustic ta xc'ot ta pasele. ¹⁴Ja' chiyac' ta ich'el ta muc' yu'un ja' yabtel o ti ta sjules ta ajolic scotol li c'usi la jpase schi'uc li c'usi laj

cale. ¹⁵Ti jech laj cale, mu jtucuc chiyac' ta ich'el ta muc'. Yu'un jununcutic jchi'uc li Jtote, jech co'ol chijyac'uncutic ta ich'el ta muc'.

**Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Jliquel
no'ox chavat avo'onic pero
xamuybajic xa ta ts'acal”, x'utatic**

¹⁶Mu xa jaluc li' chavilicune. Oy jun chib c'ac'al ti muc bu chavilicune. Ts'acal to chavilicun nojtoc. Ta ts'acal chisut batel li yo' bu oy li Jtote —xi li Jesuse.

¹⁷Oy cha'oxvo'uncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, jech laj calbe jbacutic:

—¿C'u sba smelol ti jech laj yalbutique: “Mu xa jaluc li' chavilicune. Oy jun chib c'ac'al ti muc bu chavilicune. Ts'acal to chavilicun nojtoc. Ta ts'acal chisut batel li yo' bu oy li Jtote”, ti xijyututique? ¹⁸¿C'u sba smelol ti “mu xa jaluc” ti xie? Mu xca'ibetic smelol li c'usi ta xale —xcut jbacutic.

¹⁹Li Jesuse sna'oj ti chac jac'becutic li c'u sba smelole, jech laj yalbuncutic:

—Jna'oj ti chajac'be abaic ta sventa ti jech laj cale: “Mu xa jaluc li' chavilicune. Oy jun chib c'ac'al ti muc bu chavilicun jsate. Ts'acal to chavilicun nojtoc”, ti xacutique.

²⁰Melel li c'usi chacalbeique, li jo'oxuque cha'oq'uic, chavat avo'onic. Yan li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue ja' xmuymbajic o ti chimilee. Pero li jo'oxuque jliquel no'ox ti chavat avo'onique. Xamuybajic xa ta ts'acal. ²¹Ana'ojic li c'u sba li c'alal ta xcux jun antse, oy svocol. Pero c'alal mi ixcuxe, ta

xch'ay ta yo'on ti yan sba svocol iya'ie. Xmuybaj xa yu'un ispet xa yol. ²²Ja' no'ox jechoxuc e'uc li jo'oxuque, li avie chavat avo'onic, pero c'alal chavilic jsat nojtoque, xamuybajic xa. Mu'yuc xa at-o'on chava'iic.

²³C'alal chavilicun nojtoc jech chac c'u cha'al laj calboxuque, mu'yuc xa c'usi chajac'becun yu'un ic'ot xa'ox ta pasel li c'ustic laj calboxuque. Melel chacalbeic, scotol li c'usi chac'anbeic li Jtotic Diose chayac'beic mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'an jo'one. ²⁴Muc to bu ac'anojbeic li Jtotic Dios li c'usi ta jc'ane. C'anbeic, jech chayac'boxuc. Jech xamuybajic no'ox scotol c'ac'al, mu xa c'usi yan chac'anic.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Laj xa jpas ta canal scotol li c'ustic oy li' ta balumile”, xi

²⁵Scotol li c'ustic laj calboxuque oy bu ta lo'il no'ox laj calboxuc. Pero chc'ot sc'ac'alil ti jamal chacalbeic li sc'oplal li Jtotic Diose. ²⁶C'alal chc'ot sc'ac'alil ti jamal chava'ibeic sc'oplal li Jtotic Diose, atuquic xa no'ox chac'anbeic Dios li c'usi chac'anique yu'un xana'ic ti jech ta jc'ane. Mu xa persauc ti jo'on ta jc'anbe li Jtotic Dios li c'usi chac'anique. ²⁷Yu'un toj c'uxoxuc ta yo'on li Jtotic Diose. Ti toj c'uxoxuc ta yo'one, ja' ta sventa ti toj c'uxun ta avo'onic e'uque schi'uc ach'unic xa ti te liquemun talel ta stojol li Jtotic Diose. ²⁸Melel ti te lilic talel ta stojol li Jtotic Dios li c'alal lital li' ta balumile. Ta xa xquicta li balumile, chisut xa batel li yo' bu oy li Jtotic Diose —xijyutcutic li Jesuse.

²⁹Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique jech laj calbecutic:

—Tana lec jamal la avalbuncutic.

³⁰Jna'cutic xa ti xana' scotole.

Yu'un ana'oj xa ono'ox ti oy c'usi ta jc'an chajac'becutic li c'alal muc to'ox bu jac'ojbotcutique. Ja' ta jch'uncutic o ti te liquemot talel li yo' bu oy li Diose —xcutcutic.

³¹Itac'av li Jesuse:

—Lec mi chach'unic ti liquemun talel li yo' bu oy li Diose. Pero sc'an ti ta sloq'uel avo'onic chach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicune. ³²Yu'un ta jliquel xa chavictaicun, chavoqu'ilan abaic batel. Pero muc bu ictabilun, li' schi'ucun li Jtotic Diose. ³³Li c'u yepal laj calboxuque, ja' sventa ti ac'o xamuybajic o ta jventa li c'alal chavich'ic vocol li' ta balumile. Laj xa jpas ta canal scotol li c'ustic oy li' ta balumile, jech ta jventa jo'on chapasic ta canal e'uc —xijyutcutic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti la sc'oponbe Dios ta stojolic li yajchanbalajeltac li Jesuse

17 C'alal laj yal jech li Jesuse, la sq'uel muyel ta vinajel, la sta ta na'el Dios. Jech laj yal:

—Tata, ista xa sc'ac'alil ti chicham jech chac c'u cha'al avaloj ono'oxe. Ta sventa ti ta jch'un li c'usi avaloje, jech ac'un ta ich'el ta muc', jo'on la Anich'onune. Cha'ich'e ta muc' e'uc.

²La avac'bun xa jventain scotol crixchanoetic ta sp'ejel balumil yo' chcac' ti chcxuic o sbatel osil li c'u yepal at'ujoj ti chiyich'ic ta muqu'ue.

³Ti chcxuic sbatel osile, yu'un xayojtaquinic, jo'ot li cuxul Diosote, schi'uc xiyojtaquinic e'uc, jo'on li Yajcoltavanejicun ti la atacun talele.

⁴Laj xa cac'ot ta ich'el ta muc' ta stojol li crixchanoetique. Nelebal xa cu'un li cabel li avac'objun jpase.

⁵Tata, tanae ac'un xa ta ich'el ta muc' li te ta atojol jech chac c'u cha'al ich'bilun ono'ox ta muc' li te ta atojol li c'alal muc to'ox bu meltsajem li balumile.

⁶Laj cac'ot xa ta ojtaquinel ta stojol li viniquetic li'i, ja' li la avac' yich'icun ta muq'ue. Ba'i ono'ox at'ujoj ti chiyich'ic ta muq'ue, jech laj yich'ic xa ta muc' la ac'ope.

⁷Sna'ic xa ti jo'ot taaju'el la jpas scotol li c'ustic la jpase schi'uc li c'ustic laj cale. ⁸Laj xa calbe ya'iic la ac'ope. Sna'ic xa ti ta melel te liquemun talel ta atojole. Isch'unic xa ti jo'ot la atacun talele.

⁹Chajc'opon ta stojolic. Ma'uc chajc'opon ta stojol scotol li crixchanoetique. Ja' chajc'opon ta stojolic li buch'utic la avac' yich'icun ta muc' yo' jech chcolic o sbatel osil ta jventae yu'un ja' avu'un. ¹⁰Scotol li buch'utic chcolic ta jventa jo'one ja' cu'un. Ja' avu'un e'uc. Co'ol cu'untic. Ja' chiyaqu'ic ta ich'el ta muc'.

¹¹'Stuquic xa chcomic li' ta balumile yu'un chisut xa talel ta atojol. Tata, jo'ot ti mu c'usi chopol li te ta atojole, abolajan chabibun scotol li buch'utic la avac' yich'icun ta muq'ue yo' jech mu spaseic ta canal yu'un li c'ustic oy li' ta balumile. Jech jmoj yo'onic scotolic jech chac c'u cha'al jmoj co'ontique. ¹²C'alal la jchi'inic li' ta balumile ti jayvo' la avac' yich'icun ta muq'ue, jo'ot ta atsatsalaju'el ti mu junuc ich'ay cu'une. Lec la jchabi, li' schi'uquicun scotolique.

Ja' no'ox li jun li buch'u sc'oplal ono'ox ta xch'ay o sbatel osile, muc xa bu li' jchi'uque. Yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi ts'ibabil ono'ox comel ta ac'ope.

¹³Chital xa ta atojol, Tata. C'alal li' to jchi'uquic li' ta balumil li buch'utic avac'objune, chajc'opon ta stojolic yo' ac'o xmu'ybajic jech chac c'u cha'al xijmu'ybaj no'oxe. ¹⁴Laj calbeic xa la ac'ope, pero chopol ta x'ileic yu'un li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue. Yu'un mu jmojuc yo'onic schi'uc li crixchanoetique, jech chac c'u cha'al mu jmojuc co'on jchi'uc li crixchanoetique. ¹⁵Mu me ja'uc chajc'anbe ti ac'o xavic' ta atojol li avie; ja' chajc'anbe ti ac'o xachabibune yo' jech mu spaseic ta canal yu'un li pucuje. ¹⁶Yu'un mu xa jechuc yo'onic jech chac c'u cha'al yo'onic li crixchanoetique, jech chac c'u cha'al mu jechuc co'on jech chac c'u cha'al yo'onic li crixchanoetique. ¹⁷Ac'o yac' ta yo'onic la ac'ope yu'un ja' melel, yo' jech mu snopic mu spasic li c'usi ta snopic ta spasic li crixchanoetique. ¹⁸Ja' jech chac c'u cha'al la atacun talel li' ta balumile yo' tal calbeic la ac'ope, ja' no'ox jechun e'uc ta jtaquic batel yo' ac'o ba yalbeic ac'op li crixchanoetique. ¹⁹Ta slequil yutsil co'on ta jpas li c'usi chac'ane, jech ta jventa jo'on ti ta slequil yutsil yo'onic ta spasic e'uc li c'usi chac'ane.

²⁰Ma'uc no'ox chajc'opon ta stojolic li viniquetic li'i. Chajc'opon ta stojolic e'uc li buch'utic chlic yich'icun ta muc' ta sventa li viniquetic li'i. ²¹Chajc'anbe ti ac'o

jmojuc yo'onic scotolic li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue jech chac c'u cha'al jmoj co'ontique. Jech ta sch'unic o scotol crixchanoetic ti jo'ot la atacun talele. ²²Ta xcac'be slequil yo'onic jech chac c'u cha'al slequil co'on li avac'objune yo' jech ac'o jmojuc yo'onic jech chac c'u cha'al jmoj co'ontique. ²³Ja' jech tspace ta jmoj schi'uc li jo'one. Li jo'otique junutic ono'ox. Ja' jech tspace ta jmoj scotolic jchi'utic. Ja' ta sna'ic o scotol crixchanoetic ti jo'ot la atacun talele. Ta sna'ic nojtoc ti toj c'ux ta avo'on scotol li buch'utic jmojuncutic jchi'uque jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta avo'one.

²⁴Tata, ti jayvo' la avac' yich'icun ta muq'ue, ta jc'an ti ac'o xischi'inic o sbatel osil li yo' bu oyote, ja' te ta xilic o li c'u sba chavac'un ta ich'el ta muq'ue. Yu'un c'uxun ono'ox ta avo'on li c'alal mu'yuc to'ox li balumile. ²⁵Tata, jo'ot ti tuc' avo'one, muc bu xavac' xch'ay li buch'utic xayojtaquinic xae. Li crixchanoetique mu xayojtaquinic. Li jo'one xacojtaquin. Li jayvo' li li' oyique isch'unic xa ti jo'ot la atacun talele. ²⁶Laj yojtaquinicot xa cu'un. Pero más to chayojtaquinic cu'un, jech ta sna'ic ti toj c'uxic ta avo'one jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta avo'one. Schi'uc ta sna'ic ti jmojuncutic xae —xi iyal c'alal ista ta na'el Dios li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti i'aq'ue ta c'abal Jesús yu'un li Judase

(Mt. 26.47–56; Mr. 14.43–50; Lc. 22.47–53)

18

C'alal ilaj yo'on ta stael ta na'el Dios

li Jesuse, iloc' batel. Te tijil lijbatcutic e'uc, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Lijelavcutic batel ta jot uc'um, Cedrón sbi. Te lij'otcutic schi'uc Jesús ta ts'unbal olivatic. ²Li Judase, ja' li buch'u spasoja xa trato ti chac' ta c'abal li Jesuse, yiloy ono'ox li bu ts'unbaltique yu'un te ono'ox hijc'otilancutic jcotolcutic schi'uc li Jesuse. ³Jech li Judase laj yic' batel soltaroetic ti te liquemic talele ta Romae, schi'uc jayvo' yajmayoltaquic li banquial paleetique schi'uc li jfariseoetique. Ja' jchi'iltac ta israelal li mayoletique. C'alal ibatique, ts'aclomic xa batel ta smachitaic, ta stojic, ta slamparaic. ⁴Li Jesuse sna'oj scotol li c'usi tspacebate. Inopoj batel, jech la sjac'be li jchucvanejetique:

—¿Buch'u chasa'ic? —x'utatic.

⁵Itac'avic:

—Ja' ta jsa'cutic li Jesús li te liquem talele ta Nazarete —xiic.

Itac'av li Jesuse:

—Jo'on li li' oyune —xi.

Te va'al e'uc li Judase, ja' li j'ac'vaneja ta c'abale. ⁶C'alal laj yal jech li Jesuse: “Jo'on li li' oyune”, ti xie, li jchucvanejetique ta valapat ibatic, iyalic ta lum. ⁷Li Jesuse la scha'jac'be:

—¿Buch'u chasa'ic? —x'utatic.

Itac'avic:

—Ja' ta jsa'cutic li Jesús li te liquem talele ta Nazarete —xiic.

⁸Itac'av li Jesuse:

—Laj calboxuc xa ti jo'on li li' oyune. Mi jtuc no'ox chasa'icune, li jchi'iltac li' ac'o baticuc —xi li Jesuse.

⁹Ti jech laj yale, yo' ac'o c'otuc ta pasel ti jech ono'ox laj yalbe li Stote: “Ti jayvo' la avac' yich'icun ta muq'ue mu junuc ich'ay cu'un”, xi ono'ox laj yal. ¹⁰Te yich'oj smachita li Simón Pedroe. La sloq'ues, la sjaxbe ta bojel sbats'ichiquin li yajtunel li más banquihal palee. Malco sbi li jtunele. ¹¹Li Jesuse jech laj yalbe li Pedroe: —Tic'o ta sna la amachitae. Mi chapojune, mu xquich' vocol jech chac c'u cha'al laj yal li Jtote —xut.

Ja' sc'oplal ti laj yiq'uic batel ta stojol Anás li Jesuse

(Mt. 26.57–58; Mr. 14.53–54; Lc. 22.54)

¹²Li banquihal soltaro schi'uc li yajsoltarotaque, schi'uc li yajmayoltaquic li banquihal paleetique, la stsaquic li Jesuse, la schuquic. ¹³Ba'i laj yiq'uic batel ta stojol li loq'uem banquihal palee, Anás sbi. Oy jun sni' li Anase, ja' Caifás sbi, ti ja' o ochem ta más banquihal pale li c'alal icham li Jesuse. ¹⁴Li Caifase ja' ono'ox ti jech laj yalbe schi'iltac ta abtele: “Ja' lec mi jun no'ox vinic ta xcham cu'untique; ja' chopol mi chijcham jcotoltique”, ti xi ono'oxe.

Ja' sc'oplal ti laj yal Pedro ti mu xojtaquin li Jesuse

(Mt. 26.69–70; Mr. 14.66–68; Lc. 22.55–57)

¹⁵Li jo'one jchi'uc li Simón Pedroe nomnom tijiluncutic batel ta spat li Jesuse. Li jo'one xiyojtaquin li loq'uem banquihal palee, jech c'alal i'och ta yamaq'uil sna li banquihal pale li Jesuse, te li'och e'uc. ¹⁶Li Pedroe te va'al icom ta pat ti'moc. Li jo'one yu'un ojtaquinbilun ono'ox

yu'un li banquihal palee, ja' yu'un la jc'opon li jchabiejti'moque yo' ac'o otesatuc e'uc li Pedroe. I'otesat li Pedroe. ¹⁷Li jchabiejti'moc tseube la sjac'be li Pedroe:

—¿Mi mu jo'cot yajchanbalajelot li vinique? —xut.

Itac'av li Pedroe:

—Mu jo'cun —xi.

¹⁸Li jtuneletic li te oyique schi'uc li mayoletique te snop'ojic lec sc'oq'uic ta ac'al yu'un toj sic. Te va'alic ta xc'atinic. Te va'al ta xc'atin e'uc li Pedroe.

Ja' sc'oplal ti ja' ba'i i'ich'bat sc'op yu'un Anás li Jesuse

(Mt. 26.59–66; Mr. 14.55–64; Lc. 22.66–71)

¹⁹Li Jesuse ijac'bat yu'un li loq'uem banquihal palee:

—¿Buch'utic la avajchanbalajeltaque? ¿C'usi ti chavac' ta chanele? —x'utat.

²⁰Itac'av li Jesuse:

—Ta satilal laj calanbe li crixchanoetique. Scotol c'alal licanubtasvan ta ch'ulnaetic schi'uc te ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulna li yo' bu ta stsob sbaic scotol li jchi'iltactique. Muc bu ta mucul licanubtasvan. ²¹¿C'u cha'al chajac'bun? Ja' jac'anbo li buch'utic laj ya'iic li c'usi laj calbeique. Ja' sna'ojic li c'usi laj calbeique —xi li Jesuse.

²²C'alal laj yal jech li Jesuse, ta ora i'ac'bat majel yu'un jun mayol li te va'ale. Jech laj yal li mayole:

—¿C'u cha'al jech chatac'be li banquihal palee? —x'utat li Jesuse.

²³Itac'av li Jesuse:

—Mi yu'un chopol li c'usi laj cale, albuti ti c'usi chopol ical ava'ie. Mi

lec li c'usi laj cale, ¿c'u cha'al la amajun? —xut.

²⁴Li Anase, ja' li loq'uem banquial palee, laj yac'be ta chucbeel sc'ob li Jesuse, la stac batel ta stojol li sni'e, ja' li Caifás li ja' to i'och ta más banquial palee.

Ja' sc'oplal ti la scha'al Pedro ti mu xojtaquin li Jesuse

(Mt. 26.71–75; Mr. 14.69–72; Lc. 22.58–62)

²⁵C'alal jech ijac'bat te ta yut na li Jesuse, li Pedroe te va'al ta xc'atin ta amac'. Jech ijac'bat yu'un li buch'utic te co'ol ta xc'atinic schi'ucque:

—¿Mi mu jo'cot yajchanbalajelot li vinique? —x'utat.

Itac'av li Pedroe:

—Mu jo'cun —xi.

²⁶Te oy jun yajtunel li banquial palee. Ja' yuts' yalal li buch'u ilaj ta bojbeel schiquine. Li Pedroe jech ijac'bat yu'un li jtunele:

—¿Mi mu jo'cot ti te laj quilot achi'uc li vinic li te ta ts'unbaltique? —x'utat.

²⁷Li Pedroe laj yal nojtoc ti mu xojtaquin li Jesuse. Ja' xa o i'oc' scha'oq'uelal jcots.

Ja' sc'oplal ti ba yac'beic ta sc'ob Pilato li Jesuse

(Mt. 27.1–2, 11–14; Mr. 15.1–5; Lc. 23.1–5)

²⁸Laj yiq'uic loq'uel ta stojol Caifás li Jesuse, ba yac'beic ta sc'ob gobernador li te ta snae. Pretorio sbi li snae. Ja' te ta xich' meltsanbeel sc'opic li crixchanoetique. Naca no'ox xvinaj li c'alal ic'otique. Li paleetic schi'uc li schi'iltaque muc bu x'ochic li ta Pretorioe. Yu'un sch'unojic ti ta sta

o smulic ta stojol Dios mi ta scap sbaic schi'uc li buch'utic ma'uc jchi'iltacutic ta israelale, jech mu xu' tsti'ic li chexel chij ta sventa li q'uin Coltaele. ²⁹Ja' yu'un iloc' talel li Pilatoe, ja' li gobernadore. Jech la sjac'be li j'abteletic cu'uncutique:

—¿C'usi smul avu'unic li vinic li li' aviq'uic talele? —x'utatic.

³⁰Itac'avic:

—Ti mu'yucuc smul li vinique, muc bu tal cac'cutic ta ac'ob ti jechuque —xiic.

³¹Li Pilatoe jech laj yal:

—Iq'uic batel, ba meltsanbeic sc'oplal ta sventa la amantal atuquique —x'utatic.

Li j'abteletique jech laj yalbeic li Pilatoe:

—Li jo'oncutique muc bu quich'ojcutic mantal avu'unic ti chijmilvancutique. Jo'ot chanop atuc yu'un ja' avabtel —xutic.

³²Ti ja' i'och ta sc'ob Pilato li Jesuse, yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi laj yal Jesús ti persa ta xcham ta cruze. ³³Li Pilatoe i'och batel li yo' bu ta smeltsan c'ope. Laj yic' ochel li Jesuse, jech la sjac'be:

—¿Mi jo'ot ajvalilot yu'un la achi'iltac ta israelale? —xut.

³⁴Itac'av li Jesuse:

—¿Mi atuc no'ox la anop taje, mi yu'un oy buch'u laj yalbot? —xut.

³⁵Itac'av li Pilatoe:

—Li jo'one mu c'u jventa o yu'un ma'uc j'israelun. La achi'iltaque schi'uc li banquial paleetic avu'unique ja' laj yaq'uicot ta jc'ob. ¿C'usi chopol apasoj? —x'utat.

³⁶Itac'av li Jesuse:

—Li buch'u laj yac'bun cabtel ti ta jpas mantale, mu crixchanouc. Ti

crixchanouc laj yac'bun cabtele, la scoltaicun li jvinictaque yo' jech muc xi'och ta sc'ob li jchi'iltaque, jech muc xital li' ta atojol e'uc ti jechuque. Li cabtel quich'oje mu crixchanouc laj yac'bun —xut.

³⁷Li Pilatoe jech laj yalbe:

—Yu'un jo'ot ajvalilot cha'a —xut.

Itac'av li Jesuse:

—Jo'on ajvalilun. Ti tal voc'cun li' ta balumile, yo' tal cal li c'op ti ja' melele. Scotol buch'utic tsc'an cha'iic li c'usi melele, ja' cha'ibecun li jc'ope —xut.

³⁸Li Pilatoe jech laj yalbe li

Jesuse:

—¿C'usi xa ti mel el ti avaloje? —xi.

Ja' sc'oplal ti imeltsaj sc'oplal ti chmile li Jesuse

(Mt. 27.15–31; Mr. 15.6–20; Lc. 23.13–25)

C'alal laj yal jech li Pilatoe, iloc' batel nojtoc, ba scha'c'opon li j'abteletic cu'uncutique. Jech laj yalbe:

—Muc bu jtabe smul li vinique.

³⁹Pero ta sventa ti nopem xava'iic ti chajloq'uesbeic ta chuquel jun achi'ilic ta jujun q'uin Coltaele, ¿mi ja' chac'anic ti chajcoltabeic li ajvalil avu'unic, jo'oxuc li j'israeloxuque? —xut.

⁴⁰Toj tsots itac'avic scotolic:

—iMu me xacolta le'e! iJa' loq'ueso li Barrabase! —xiic.

Li Barrabase ja' jun j'elec'.

19 Li Pilatoe laj yalbe li yajsoltarotaque ti ac'ostsitsic ta nucul li Jesuse. La stsitsic.

²Ts'acal to la xotic ch'ix, la xojbeic ta sjol sventa scorona. La slapbeic natil c'u'il, ic'poc'an stsajal. ³La sna'leic li Jesuse:

—iToj lec muc'ta ajvalilot ava'uc yu'un la achi'iltac ta israelale!

—xutic.

La smajbeic sat.

⁴Iloc' nojtoc li Pilatoe. Jech laj yalbe li jchi'iltacutic ta israelale:

—Q'uelavilic, ta xquic' loq'uel

talel li' ta atojolique yo' jech chana'ic o ti muc bu jtabe smule —xi.

⁵C'alal iloc' talel li Jesuse, xojjbeic xa'ox xotbil ch'ix ta sjol. Slapoj li ic'poc'an tsajal c'u'ile. Li Pilatoe jech laj yalbe li jchi'iltacutique:

—iQ'uelavilic li vinique! —xi.

⁶C'alal iyilic Jesús li

banquilal paleetique schi'uc li yajmayoltaquique, toj tsots la stac'beic li Pilatoe:

—iJoc'ano ta cruz! iJoc'ano ta cruz! —xutic tajmec.

Itac'av li Pilatoe:

—Iq'uic batel li jo'oxuque, ba joc'anic ta cruz. Yu'un muc bu jtabe smul ma' jo'one —xi.

⁷Itac'av li j'abteletic cu'uncutique:

—Li jo'oncutique oy mantal cu'uncutic ti persa ta xcham li buch'u ta sp'is sba ta Snich'on li Diose —xiic.

⁸Li Pilatoe ta ono'ox xi' ta sventa li c'usi ta spasbeic li Jesuse. C'alal iya'i “ta sp'is sba ta Snich'on Dios” ti xiiique, más to ixi' o. ⁹Icha'ochic ta yut Pretorio schi'uc li Jesuse. Jech la sjac'be li Jesuse:

—¿Bu liquemot talel cha'a? —xut.

Li Jesuse muc bu xtac'av.

¹⁰Li Pilatoe jech laj yalbe li Jesuse:

—¿C'u cha'al ti mu xatac'bune? ¿Mi mu xana' ti jo'on oy cabtele?

Xu' chacac' ta joc'anel ta cruz, xu' mi chajcolta batel nojtoque —xi.

¹¹Itac'av li Jesuse:

—Mu c'usi xu' chapasbun, ja' no'ox li c'usi chac' apas li Dios ta vinajele yu'un ja' yac'ojbot avabtel. Li jo'ote mu másuc amul. Ja' más ep smul li banquikal pale ti laj yac'un ta ac'obe —xut.

¹²C'alal iya'i Pilato li c'usi iyal li Jesuse, la snop ti c'u sba xu' ta scolta batel li Jesuse. Li jchi'iltaque tsots laj yalic:

—Mi chacolta batel li vinic li'i, mu jmojuc avo'onic cha'a schi'uc li muc'ta ajvalil Césare. Yu'un li buch'u ta sp'is sba ta ajvalil stuque, ja' ta scontrain li Césare —xutic li Pilatoe.

¹³C'alal iya'i Pilato li c'usi laj yalic li jchi'iltaque, laj yal mantal ti ac'o yiq'uic loq'uel ta amac' li Jesuse. Li amaq'ue pasbil ta ton. Te pasbil lec schotleb ta ton te ta o'lol yamac' li gobernadore. Ja' te chba chotluc c'alal ta xal ti c'u sba ta xcom sc'oplal li buch'u ta smeltsanbe sc'oplale. Ja' Gabata sbi ta jc'opcutic. Li Pilatoe te ba chotluc. ¹⁴Ja' xa o sc'ac'alil ta smilic li chexel chij sventa li q'uin Coltae. Po'ot xa'ox o'lol c'ac'al li c'alal te ba chotluc li Pilatoe. Jech laj yalbe li jchi'iltaque:

—iQ'uelavilic li ajvalil avu'unique! —xi.

¹⁵Li jchi'iltaque tsots la stac'beic li Pilatoe:

—iAc'o chamuc, ac'o joc'anatuc ta cruz! —xiic.

Li Pilatoe jech la sjac'be li jchi'iltaque:

—¿Mi lec ti ta xcac' ta joc'anel ta cruz li ajvalil avu'unique? —xut.

Itac'av li banquikal paleetique:

—Ma'uc ajvalil cu'uncutic le'e. Jun no'ox li muc'ta ajvalil cu'uncutique, ja' li Césare —xiic.

¹⁶Li Pilatoe la sch'un li c'usi iyalic li jchi'iltaque, jech laj yal mantal ti ac'o ba joc'anatuc ta cruz li Jesuse. Li soltaroetique laj yiq'uic batel li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ijoc'anat ta cruz li Jesuse

(Mt. 27.32–44; Mr. 15.21–32; Lc. 23.26–43)

¹⁷Li soltaroetique laj yac'beic xq'uech batel scruzal li Jesuse. Te ibatic li yo' bu Baquil Jolil sbie. Ja' Gólgota sbi ta jc'opcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ¹⁸Te la sjoc'anic ta cruz li Jesuse. Schi'uc cha'vo' vinic te la sjoc'anic ta cruz e'uc. Jujun cruz ta jujot xocon scruzal li Jesuse. ¹⁹Li Pilatoe laj yac' ta ts'ibael jpech te!. Te la sbajic ta sjol scruzal li Jesuse. “Li'i ja' Jesús ti liquem talel ta Nazarete. Ja' muc'ta ajvalil yu'unic li j'israeletique”, xi ts'ibabil. ²⁰Oy ep jchi'iltac iyilic li c'usi ts'ibabile yu'un te no'ox ta ti' jteclum Jerusalén ijoc'anat ta cruz li Jesuse. Ts'ibabil ta jc'opcutic, schi'uc ta griego c'op, schi'uc ta latin c'op. ²¹Li banquikal paleetique, c'alal iyilic li c'usi ts'ibabile, ba yalbeic ta ora li Pilatoe:

—¿C'u cha'al jech la avac' ta ts'ibael: “Ja' muc'ta ajvalil yu'unic li j'israeletique”, xi ts'ibabil iquiccutic? Ta jc'ancutic ti jech chavac' ta ts'ibaele: “Li'i ja' la sp'is sba ta muc'ta ajvalil yu'unic li

j'israeletique”, xi —xiic li banquihal paleetique.

²²Itac'av li Pilatoc:

—Li c'usi laj cac' ta ts'ibaele, jech ac'o comuc —xi.

²³C'alal la sjoc'anic xa'ox ta cruz Jesús li soltaroetique, la svoq'uilanbe sbaic li sc'u' spac'altac li Jesuse.

Julic laj yich'ic li chanvo'ique. Ja' xa no'ox icom li sc'u'e yu'un mu'yuc sts'is. Yu'un jis no'ox jalbil. ²⁴Li soltaroetique jech laj yalbe sbaic:

—Mu jatulantic li jlic li'i. Ja' lec jpastic canal tajimol jq'ueltiquic buch'u junucal ta xich' cu'untic —xiic.

Ti jech la spasic li soltaroetique, yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi ts'ibabil ono'ox comel ta sc'op li Diose. Jech ts'ibabil: “Ta svoq'uilanbe sbaic li jc'u' jpac'altaque. Ta spasic canal tajimol yo' jech chilic bu jlicucal li jc'u' jpac'altac ti chich'ic jujunique”, xi ono'ox ts'ibabil.

²⁵Li sme' Jesuse te nopol va'alic ta yoc scruzal Jesús schi'uc smuc, ja' María sbi e'uc. Ja' Cleofas sbi li smalale. Te oy otro jun María li te liquem tael ta jteclum Magdalae.

²⁶Jo'on li yajchanbalajelun li Jesuse ti toj c'uxun ta yo'one, te va'alun e'uc, ja' te jchi'uc li sme' Jesuse. C'alal lijyilcutic li Jesuse, jech laj yalbe li sme'e:

—Ja' co'ol schi'uc avol le'e —xut.

²⁷Jech laj yalbus e'uc li Jesuse:

—Ja' ame' ya'el le'e —xiyut.

Laj quic' batel ta jna li sme' li Jesuse. Te icom o.

Ja' sc'oplal ti icham li Jesuse

(Mt. 27.45–56; Mr. 15.33–41; Lc. 23.44–49)

²⁸Li Jesuse sna'oj ti chc'ot xa ta pasel scotol li c'u sba ts'ibabil

comel sc'oplale. Ja' xa sts'aquieb ti jech laj yale:

—Ta xtaquij jti' —xi.

²⁹Te lechel jboch pajal ya'lel ts'usub. La sts'ajic jp'e'j li c'usi c'unputsane. La xojic ta isopo te', laj yac'beic muyel ta ye li Jesuse.

³⁰C'alal la sts'u' li pajal ya'lel ts'usub li Jesuse, jech laj yal:

—Iju' xa cu'un li cabtele —xi.

La sts'uyan yalel li sjole, ja' o iloc' sch'ulel.

Ja' sc'oplal ti ixenbat xocon ta lanza li Jesuse

³¹Jo'oncutic li j'israeluncutique ja' xa o sc'ac'alil ta jcuxcutic ta yoc'omal. Li j'abteletic cu'uncutique mu sc'anic ti te joc'ajtic ta xcomic ta cruz li sbec'tal stacupalic li oxvo'ique. Yu'un jech ono'ox persa ta schabiic li sábaro ta yech'el muc'ta q'uin Coltael li jchi'iltaque. Jech la sc'anbeic Pilato ti ac'o yich'ic c'asbeel yacanique yo' ac'o chamicuc ta ora, jech xu' ta syalesic ta cruz. ³²Li soltaroetique iyich'ic mantal ti ac'o ba sc'asanbe yacane. Jech ba sc'asbeic yacan li june.

Ts'acal to la sc'asbeic yacan nojtoc li june, ja' li te ijoc'anatic ta cruz ta jujot xocon scruzal li Jesuse.

³³C'alal ic'otic li yo' bu joc'ol li Jesuse, chamem xa'ox iyilic li Jesuse, ja' yu'un muc bu la sc'asbeic li yacane.

³⁴Ac'o mi chamem xa'ox iyilic li Jesuse pero oy jun soltaro laj to xenbe xocon ta lanza. Iloc' sch'ich'el ta ora capal xa ta jo'.

³⁵Li jo'one iquil c'u sba icham li Cajvaltique. Melel li c'usi ta xcale yu'un iquil scotol. Ti jech ta xcale,

ja' ta sventa ti ac'o xach'unic e'uc ti ja' Avajcoltavanejique. ³⁶Ti jech ic'ot ta pasele, yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'ustic ts'ibabil comel ta sc'op li Diose: "Mu junuc sbaquil ta sc'asbat", xi ono'ox ts'ibabil. ³⁷Jech ts'ibabil comel nojtoc ta sc'op Dios: "Chavilic li buch'u ixenbat xocon avu'unique", xi ono'ox ts'ibabil.

Ja' sc'oplal ti la smuquic li Jesuse

(Mt. 27.57–61; Mr. 15.42–47; Lc. 23.50–56)

³⁸Oy jun jchi'ilcutic ta israelal, José sbi. Te liquem talel ta jteclum Arimatea. Ta yo'on no'ox sch'unoj ti ja' Jcoltavanej li Jesuse yu'un ta xi' o li yan schi'iltac ta meltsanej'ope. C'alal iyil ti chamem xa li Jesuse, ba sc'opon li Pilatoe, ba sc'anbe li sbec'tal stacupal li Jesuse. Li Pilatoe laj yal mantal ti ac'o syalesbe ta cruz sbec'tal stacupal li Jesuse yo' ac'o xba smuc. Ba syales. ³⁹Te ital e'uc li Nicodemoe, ja' li buch'u a sc'opon ta ac'ubal li Jesuse. Yich'oj talel cha'chop muil vomoletic, oy nan lajunebuc scha'vinic (30) kilo yalal. ⁴⁰La spixic lec ta saquil poc' li Jesuse. Te capal la spixic comel li cha'chop muil vomoletique ti yo' mu xtuib oe. Yu'un jech ono'ox jtalelcutic li c'alal ta jmuc jbacutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ⁴¹Li yo' bu ijoc'angat ta cruz li Jesuse te nopol ts'unbal olivatic. Li ta ts'unbaltique te jun jombil ch'ut ch'en, yu'un ja' sventa te ta xmuque jun ánima. Ach' ch'en to, mu'yuc to buch'u mucbil tey. ⁴²Ja' te ba smuquic li Jesuse yu'un nopol no'ox. Yu'un ja' xa sc'ac'alil chlic jcuxcutic c'alal ibat xa'ox c'ac'ale, ja' yu'un la smuquic ta ora.

Ja' sc'oplal ti icha'cuxi loq'uel ta smuquenal li Jesuse

(Mt. 28.1–10; Mr. 16.1–8; Lc. 24.1–12)

20 Sob ta rominco, ja' li sba c'ac'al xemanae, ic' to ibat ta smuquenal Jesús li María li liquem talel ta Magdalae. Iyil ti tselelinbil xa loq'uel li ton li macbil to'ox o sti' li ch'ene. ²Isut talel ta anil, tal yalbuncutic jcha'va'alcutic, ja' li Simón Pedroe schi'uc jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse. Jech laj yalbuncutic:

—Li sbec'tal stacupal li Cajvaltique, laj xa sloq'uesic batel. Mu jna'cutic bu laj yaq'uic —xijyutcutic.

³Lijbatcutic ta ora ta smuquenal Jesús jchi'uc li Pedroe. ⁴Co'ol lijbatcutic ta anil. Li jo'one lijelav batel. Jo'on ba'i lic'ot ta smuquenal li Jesuse. Li Pedroe ts'acal to ic'ot. ⁵Li jo'one ja' no'ox la jcujan jba, la jnach'ta ochel li yut ch'ene. Iquil ti te xotol li saquil poq'ue pero muc bu xi'och ta yut ch'en. ⁶C'alal ic'ot li Simón Pedroe, i'och ta ora ta yut ch'en. Iyil e'uc ti te xotol li saquil poc' li la spixbeic o li sbec'tal stacupal li Jesuse. ⁷Iyil ti te balbil comel li spix sjole, pero muc bu jmoj oy schi'uc li spixobile. ⁸Li jo'on ti ba'i lic'ote ts'acal to li'och ta yut li ch'ene. C'alal iquil ti c'u sba comem li poq'ue, ijch'un ti cha'cuxiem xa li Cajvaltique. ⁹Pero muc to'ox bu ca'iojbecutic smelol li c'usi ts'ibabil ta sc'op Dios ti persa ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenal li Cajvaltique. ¹⁰Lijsutcutic batel ta jnacutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique.

**Ja' sc'oplal ti laj yac' sba ta ilel Jesús
ta stojol li María li liquem tael ta
Magdala**

(Mr. 16.9–11)

¹¹Li María te va'al icom ta ti' ch'en, te ta x'oc'. C'alal te yacal ta oq'uele, la scujan sba, la snach'ta ochel li yut ch'ene. ¹²Iyil ti te chotol cha'vo' yaj'angel Dios, jun ta sjol, jun ta yoc li bu to'ox laj yaq'uic comel li sbec'tal stacupal li Jesuse. Toj sac tajmec li sc'u'ique. ¹³Jech i'albat li María:

—Yaa, ¿c'u cha'al cha'oc'? —x'utat. Itac'av li María:

—Yu'un laj xa sloq'uesic batel li sbec'tal stacupal li Cajvale. Mu jna' bu laj yaq'uic —xut.

¹⁴C'alal laj yal jech li María, la sq'uel svalapat. Iyil ti te va'al jun vinique, pero muc bu xojtaquin mi ja' li Jesuse. ¹⁵Li Jesuse jech laj yalbe:

—Yaa, ¿c'u cha'al cha'oc'? ¿Buch'u chasa'? —xi li Jesuse.

Li María la snop ti ja' li jchabiej ts'unbaltique, jech laj yalbe:

—Totin, mi jo'ot la aloq'ues batel li sbec'tal stacupal li Cajvale, albun ti bu la avaq'ue yu'un ta jcuch batel —xut.

¹⁶Itac'av li Jesuse:

—iMaría! —xut.

Li María ijoypp'ij, la sc'opon ta jc'opcutic, ja' li hebreo c'ope:

—iRaboni! —xut.

“Jchanubtasvanej”, xi smelol.

¹⁷Li Jesuse jech laj yalbe:

—Mu xtal amacun yu'un chibat li yo' bu oy li Jtote. Batan, ba albo ya'iic li quermanotactique, ja' li buch'utic co'ol quich'o'jtic ta muc'

li Jtotic Diöse: “Chibat ta stojol li Jtote, ja' Atotic e'uc. Ja' li Dios cu'une, ja' li Dios avu'unic e'uque, xiyut”, uto me c'otel li yanetique —x'utat li María.

¹⁸Li María li liquem tael ta Magdala jech tal yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse: —Iquil xa li Cajvaltique —xijyutcutic.

Scotol li c'ustic i'albat yu'un li Jesuse laj yalbuncutic.

**Ja' sc'oplal ti iyac' sba ta ilel Jesús te
ta yut nae**

(Mt. 28.16–20; Mr. 16.14–18; Lc. 24.36–49)

¹⁹C'alal xtup'et xa'ox osil ta sba c'ac'al xemana, ja' li romincoe, te jlajpoj jbacutic ta na, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse. Lec jmacojcutic li ti'nae yu'un chixi'cutic o li j'abteletic cu'uncutique. Li Jesuse te iyac' sba ta ilel ta o'lol yut na li bu tsoboluncutique. Jech laj yalbuncutic:

—Junuc avo'onic —xijyutcutic.

²⁰C'alal laj yalbuncutic jech li Jesuse, laj yac'bun quilcutic li sc'obe schi'uc li xocone. Jech ijna'cutic o ti ja' li Cajvaltique. Xijmuybajcutic xa jcotolcutic. ²¹Li Jesuse jech laj yalbuncutic nojtoc:

—Junuc avo'onic. Ja' jech chac c'u cha'al listac tael li Jtote, ja' jech chajtaquic batel e'uc yo' chba apasbecun li cabtele —xijyutcutic.

²²C'alal laj yalbuncutic jech li Jesuse, la svuch'tauncutic jcotolcutic, jech laj yalbuncutic: —Ich'ic li Ch'ul Espíritue. ²³Li buch'utic ti laj xa yictaic li c'ustic

chopol tspasique, albeic ti mu'yuc xa smulic ta x'ileic yu'un li Diose. Pero li buch'utic ti mu xictaic li c'ustic chopol tspasique, albeic ti oy smulic ta x'ileic yu'un li Diose —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti iyil Tomás ti cha'cuxiem xa li Jesuse

²⁴Li Tomás li vach xcutcutique muc to'ox bu te oy li c'alal ic'ot li Jesuse. Li Tomase ja' jununcutic li lajchavo'uncutic ta yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse.

²⁵Jech laj calbecutic:

—Iquilcutic xa li Cajvaltique —xcutcutic.

Itac'av li Tomase:

—Ja' to mi iquil jtuc li yav laux ta sc'obe, mi la jt'ic' ochel sbic'tal jc'ob ta yav li lauxe, schi'uc mi la jt'ic' ochel jc'ob li ta yav lanza ta xocone, ja' to ta jch'un ti melez cha'cuxiem xae —xijyutcutic li Tomase.

²⁶C'alal iloc' vaxaquib c'ac'al ti iyac' sba ta ilel ta jtojolcutic li Jesuse, te tsoboluncutic nojtoc ta yut na, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Ja' to te xa jchi'ucutic li Tomase. Lec jmacojcutic li ti'nae, pero li Jesuse te iyac' sba ta ilel ta o'lol li yo' bu tsoboluncutique. Jech laj yalbuncutic:

—Junuc me avo'onic —xijyutcutic.

²⁷Li Jesuse jech laj yalbe li Tomase:

—La' tic'o ochel sbic'tal ac'ob li ta yav laux li ta yut jc'obe. Q'uelavil li jc'obe. Tic'o ochel ac'ob li ta yav lanza li ta jxocone. Mu me xachibajes avo'on. Ch'uno me ti licha'cuxi xae —x'utat li Tomás yu'un li Jesuse.

²⁸Itac'av li Tomase:

—iCajval cu'un, Dios cu'un! —xut.

²⁹Li Jesuse jech laj yalbe:

—Tomás, ja' to la ach'un ti avil ta asat ti licha'cuxi xae. Pero li buch'utic ta sch'unic ac'o mi muc bu yilojicune, más to toj lec —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti c'u cha'al laj yich' ts'ibael li jun li'i

³⁰Li Jesuse ep laj yac' ta ilel stsatsal sju'el ta jtojolcutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, pero muc xich' ts'ibael scotol li' ta june.

³¹Li c'u yepal iyich' ts'ibael li'i, ja' ta sventa ti ac'o xach'unic ti ja' Cajcoltavanejt'ic li Jesuse schi'uc ti ja' Snich'on li Diose. Mi chach'unique, ja' chacuxiic o sbatel osil ta sventa.

Ja' sc'oplal ti iyac' sba ta ilel Jesús ta stojol jucvo' yajchanbalajeltac li te ta ti'nabe

21 Li Jesuse iyac' sba ta ilel nojtoc ta jtojolcutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Te iyac' sba ta ilel ta ti' nab Tiberias. Li c'alal iyac' sba ta ilele, jech ic'ot ta pasel jech chac li'i: ²Te tsoboluncutic schi'uc li Simón Pedroe, schi'uc li Tomás li vach xcutcutique. Te oy e'uc li Natanaele li liquem talel ta jteclum Caná li te ta cosilalcutic ta Galilea balumile. Te oyuncutic jcha'va'alcutic e'uc ti jbanquil quits'in jbacutic li Zebedeo sbi jtotcutique, schi'uc te oyic yan cha'vo' jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse. ³Li Simón Pedroe jech laj yalbuncutic:

—Chibat ta tsac choy —xijyutcutic.

Jech lijtac'avcutic:

—Batic, chba jchi'inotcutic e'uc
—xcutcutic.

Lijbatcutic, lij'ochcutic ta canava. Sjunul ac'ubal la jsa'cutic li choye pero mu jcotuc ijta cutic. ⁴C'alal sac xa'ox osile, iquilcutic ti te va'al ta ti'nab li Jesuse, pero jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique muc bu xcojtaquincutic mi ja' li Jesuse. ⁵Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Queremutic, ¿mi atsaquic xa li choye? —xijyutcutic.

Jech lijtac'avcutic:

—Mo'oj to —xcutcutic.

⁶Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Tic'o och'el anuti'ic li stsacobil achoyique li te ta jot xocon acanavaic li ta abats'ic'obique. Ja' te chataic —xijyutcutic.

C'alal la jt'ic'cutic ochel ta yut nab li jnuti'cutique, muc bu xlic ochel cu'uncutic ta yut canava yu'un noj tajmec ta choy. ⁷Jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse, jech laj calbe li Pedroe:

—iJa' li Cajvaltic li le' oye! —xcut.

C'alal iya'i Simón Pedro ti “ja' Cajvaltic” xcute, la slap ta ora sc'u' yu'un t'anal to'ox, la sten sba ochel ta nab, ba sta li Jesuse. ⁸Li jo'oncutique ta canava lijbatcutic, te jochojcutic batel li jnuti'cutic li noj ta choye. Muc bu nom li ti' nabe, oy no'ox nan jo'vinicuc (100 metro snamal.

⁹C'alal lijloc'cutic ta canava ta ti'nabe, iquilcutic ti te nop'ol c'oq'ue. Lec xa tilem li c'oq'ue, oy xa lec yac'lel. Te yac tsvael jcot choy. Te oy pan nojtoc. ¹⁰Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Ich'ic tael cha'oxcotuc la achoyique —xijyutcutic.

¹¹I'och ta canava li Simón

Pedroe, ba snit loq'uel ta nab li jnuti'cutique. Noj tajmec ta muc'tic choy. Oxlajuneb svaxacvinic (153) ta cot li choye. Ac'o mi ep li choye pero muc bu xjat li stsacobile. ¹²Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—La' ve'anic —xijyutcutic.

Jo'oncutic li

yajchanbalajeltacuncutique muc buch'u junucal la sjac' cu'uncutic ti buch'ue yu'un icojtaquincutic xa ti ja' li Cajvaltique. ¹³Li Jesuse la stam li pane, laj yac'buncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Laj yac'buncutic nojtoc li vo'bil choye.

¹⁴Ja' yoxibal xa'ox velta iyac' sba ta ilel ta jtojolcutic li Jesuse li c'alal cha'cuxiem xa'ox loq'uel ta ch'ene.

**Ja' sc'oplal ti i'albat Simón Pedro
yu'un Jesús ti c'usi yabtele**

¹⁵C'alal ilaj co'oncutic ta ve'ele, li Jesuse jech laj yalbe li Simón Pedroe:

—Simón, snich'onot Jonás, c'uxun ta yo'onic la achi'iltac ta cajchanbalajeltac li'i. ¿Mi jo'ot más chital ta sc'uxul avo'on? —xut.

Itac'av li Pedroe:

—Cajval, xana' ono'ox ti c'uxot ta co'one —xut.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Alanbo me j'op scotol li buch'utic ja' to ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune yo' jech ac'o ayanuc stsatsal yo'onic, jech mu xchibaj yo'onic —xut.

¹⁶Li Jesuse jech la sjac'be schibal velta:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi c'uxun ta avo'on? —xut.

Itac'av li Pedroe:

—Cajval, xana' ono'ox ti c'uxot ta co'one —xut.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Chabibun me scotol li buch'utic sch'unojic xa ti jo'on Yajcoltavanejicune —xut.

¹⁷Li Jesuse jech la sjac'be yoxibal velta:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi c'uxun ta avo'on? —xut.

Li Pedroe iyat yo'on yu'un yoxibal xa velta ijac'bat: “¿Mi c'uxun ta avo'on?” ti x'utate. Itac'av li Pedroe:

—Cajval, ana'oj scotol. Ana'oj xa ono'ox ti c'uxot ta co'one —xut.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Alanbo me jc'op scotol li buch'utic sch'unojic xa ti jo'on Yajcoltavanejicune yo' jech ac'lo ayanuc más stsatsal yo'onic.

¹⁸Melel li c'usi chacalbee. Li c'alal biq'uitot to'oxe mu c'usi tsots la ava'i. Atuc la alap apac'al, buyuc no'ox sc'an avo'on labat. Pero ta sta sc'ac'alil ti c'alal molot xa'oxe, chachuque. Ajavaoj ac'ob ta te' chacham —x'utat.

¹⁹Li Jesuse ja' laj yac'be sna' li c'u sba ta xcham li Pedroe yo' jech ta xac' ta ich'el ta muc' li Diöse. Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc li Pedroe:

—Ich'un o me ta muc' —xut.

Ja' sc'oplal ti melel scotol li c'ustic la sts'iba li Juane

²⁰Li Pedroe iyil ti te tijilun talel ta spatique, jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse, jo'on ti te chotolun ta xocon Jesús li c'alal lijve'cutique. Ja' o ti c'alal la jac'be Jesús ti buch'u junucal ta x'ac'van ta c'abale. ²¹C'alal liyil li Pedroe, jech la sjac'be li Jesuse:

—Cajval, li jchi'il li'i ¿c'u sba ta xcham e'uc? —xut.

²²Itac'av li Jesuse:

—Mi ta jc'an ti cuxul to chjul jta li c'alal chicha'tal nojtoque, mu aventauc. Li jo'ote ich'un o me ta muc' —x'utat.

²³Ta ora ipuc jc'oplal ta stojol li quermanotactic, ja' li buch'utic co'ol quich'ojtic ta muc' li Jtotic Diöse. Iya'iic ti muc bu chicham ti yalojique. Li Jesuse muc bu iyal ti muc bu chichame. Ja' no'ox jech laj yal: “Mi ta jc'an ti cuxul to chjul jta c'alal chicha'tal nojtoque, mu aventauc”, ti xi li Jesuse.

²⁴Scotol li c'ustic la jts'iba li'i iquil jtuc, ica'i jtuc, jo'on li Juanune, jo'on li yajchanbalajelun li Jesuse. Melel ti jech la spas, ti jech iyal li Jesuse.

²⁵Toj ep li c'ustic la spas li Jesuse. Ti iyich'uc ts'ibael ta jun scotol li c'ustic la spase, toj ep libroetic oy ti jechuque. Li c'u yepal iyich' ts'ibael li'i, xu' chijcolutic o sbatel osil.